

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Égész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre
7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A szegénység.

Budapest, január 31.

(F. G.) . . . És mintha varázsige hangzott volna el, egyszerre kivonultak rejtett oduikból az éhesek, és a sorvadásra kárhoztottak nagy tömege odazarándokolt a szeretetnek asztalához, hogy átvegye az élethez való elméleti jognak gyakorlati biztosítékát: egy-egy darabka kenyeret. A fátol, mely eltakarta a nyomoruságot, megrikult és gyérülő szövényén keresztül láthatóvá lett a meztelen valóság. Láthatóvá lett a gyakran emlegetett vörös rémnek csöndes, de folyton munkálkodó uttörője: a sárga rém. Láthatóvá lett a társadalmi rend ellenségeinek szövetséges társa, a forradalmi hangulatok legkitünőbb toborzója: az éhség. Az éhség, ez a sárga rém, a kulturának ez az alattomos hóhéja, aki megessi azokat, akiknek nincs mit enniük. Megessi őket, de nem habzsolva, gyorsan és falánkul, mint ahogy az éhesek szoktak enni, hanem lassan, fokozatosan, kényelmesen, közbe-közbe szűrösölgetve a kinok változatoságait és néha-néha csettintve hozzá, — mint egy igazi inyenc.

Éssel kezdődött az ingyen kenyér kiosztásának hetek óta bontakozó panorámája, mivelhogy ez a jelenség nem kezdett, hanem folytatás.

A budapesti nyomor fátolbontásának kezdete nem volt más, mint az állami munkaközvetítő intézet létesítésének gondolata. Következésképpen viszont nem kevesebb, mint az, hogy Budapest társadalmi politikájának programja immár kialakul és a föltétlenül megfontolandó kérdések közül napirendre van tűzve a legfontosabb: a szegényügy végleges és alapos rendezése.

A kezdet, az előzmény a kereskedelmi

miniszter akciója volt és egyik elévülhetetlen érdeme marad. A folyamat és a fejlemény pedig a fővárosi közjótékonyági bizottság egyik agilis tagjának, dr. Szalay Mihálynak nevéhez fűződik.

Az állami munkaközvetítő intézet megteremtése által a kereskedelmi miniszter — eltekintve attól, amit elérni akart — szondát bocsátott a fővárosi társadalom testébe és ez kétségtelenül beigazolta, hogy a társadalmi testben ez idő szerint sok helyütt hiányzik az életerős piros vér, hogy a szervezet funkciója itt is, ott is pang, hogy nincsen munka, nincsen kenyér, hogy nyolcvanezer munkakereső közül cirka csak harmincezer kaphatott foglalkozást.

Ez a tény szülte nemes emberbarátokban az ingyen-kenyér gondolatát. Az ingyen-kenyér révén naponta végig defiláló nyomor pedig szükségyszerű és kötelességgé teszi mindenkire nézve azt a törekvést, hogy a belügyminiszternek sürgető rendelete, a fővárosi tanács előmunkálata és dr. Szalay Mihály figyelemzett szava ne legyen a pusztában elhangzó szó csupán. Dr. Szalay Mihály akciója egyelőre egy könyv, egy kitünően kidolgozott munkaterv, mely címül ezt a sallangtalanul szürke szót viseli, hogy *A szegényügy*, célul pedig azt tűzte ki, hogy meleg szívvvel és hideg észszel rajzolja meg egy hatóságok, mint a társadalom erkölcsi és törvényes feladatainak rendszerbe fűzött sorozatát: a szegényügy végleges rendezése és a közjótékony kérdésnek megoldása körül. Nagyszabású, igazi kodifikátori munkát végzett dr. Szalay Mihály, amikor a fővárosi nyomor megszüntetése céljából olyan tervezetet dolgozott ki, amely egyrészt a külföld példáin okul, másrészt a mi különleges viszonyaink ismeretén alapszik s a koncepcióba nem kevesebb találékonyt, mint

amennyi körültekintést és óvatosságot visz bele. Szalay reformterve főbb vonásai-
ban az, hogy a szegények gyámolítása és a jótékonytáskának mindenik, erre a célra törekvő organuma egy kalap alá kerüljön *s ennél fogva ne rendszertelen és szórványos, hanem céltudatos és általános legyen a segélyezés.* A jótékonytáskának központi irodája, közvetlenül a polgármester vezetése alatt ugynevezett törzslapok által, állandó és folytonos kapcsolatban álljon mindazokkal az emberbaráti intézetekkel, amelyek az emberszeretet jegyében fáradoznak. Áttekintést és nyilvántartást követel ez a tervezet minden adományról, melyet az irgalom a szenvedésnek nyújt és viszont erőteljesen hangsúlyozza az államnak, a községnek és a társadalomnak azt az el nem engedhető erkölcsi és törvényes kötelességet, hogy a nyomornak mindenik ártatlan áldozatán, kivétel nélkül valamennyin segíteni kell. A tervbe vett rendszeres segélyezési akciók azonban ne szorítkozzanak kizárólag a pillanatnyi nyomor és kétségbeesés megszüntetésére, mert az illeten rendszeretlen és szórványos sáfarkodás a jótékonytáskán terén olyan, mint a danaidák hordója: végső hatásában mindig eredménytelen!

Ezt a nagy problémát dr. Szalay Mihály úgy oldja meg, hogy szerves kapcsolatot teremti a központi vezetés és a decentralizált végrehajtás között, az egyes jótékony intézeteket pedig beleilleszti a központi vezetés ügykörébe az által, hogy mindarról, amit a magánjellegű társulatok tesznek és alkotnak, egyuttal tudomást szereznek azok is, akik a fővárosi jótékonytáskát céltudatosan és igazságosan irányítják, vagyis az ugynevezett főtanács tagjai. A kitűzött nagy célt különösen elő fogja mozdítani dr. Szalay Mihálynak az az ötlete, hogy a közigazgatási kerületeket a

TÁRCA.

Magyar folklóre.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Vikár Béla.

Bocsásson meg Madarász Józsi bátyánk, hogy ezt a csunya szót nem fordítom le magyarra. Nem mintha valami nagy dolog volna jó magyar köntösbe bujtatni a benne rejlő fogalmat. Dehogy! Néphagyomány, népköltés vagy néplektan körülbelül ugyanazt fejezik ki, amit az angol mond az ő folklóre-jával! Csak egy különbség van s ezért nem bántom az idegen idiomát: benne kifejezést lel a néprajzi tudomány e legérdekesebb ágának vizsgálata is, meg anyaga is. Jelenti mind a kettőt: magát a népköltést, a nép lelkében élő hagyománykincs összeségét meg ennek buvárlatát, és pedig nem a régi iskola módja szerint, mely főleg a széptani értékre vetett súlyt, hanem az újabb néprajzi alapon, melyen inkább a hagyományok kapcsolatát keressük az ősi múlttal. Hagyjuk hát a folklóre idegen mezében s nézzük meg: hogyan állunk magával a nemzeti ügyvel.

Mert hogy nemzeti ügy a nép ajkán élő régiség úgy s általában a népi költés termékeinek kutatása, az művelt ember előtt ma már nem lehet kétség.

Kezdjük fölismerni minden téren, hogy a nemzeti bélyeg, a színtelenségből kiemelkedő faji vonások kidomborítását becsület és érdek egyaránt követelik. Hova lennénk, ha mindonunk csak visszhangja volna más népek sajátosságainak? Ki lenne olyan bolond, hogy eljőjjön Budapestre, bár millióinnál több lakosa lesz is, ha itt csak Bécsnek, Berlinnek vagy Párisnak halvány másában gyönyörködhetik? Erdemes-e magyar irodal-

mat olvasni, ha írónkban nincs eredetiség? Magyar szobrot vagy képet vásárolni, ha mintákat ugyanoly áron vagy olcsóbban kaphatjuk meg máshol?

S ime, csak újabb ideje fürkészzük a népies építkezés stíljét, hogy a hagyomány megőrizte formákból új színt adjunk középületeinknek. Ha a már kész első kísérletekkel találkoznak, hiányaik dacára érezzük, hogy üdítő levegő csap felénk. Mily unalmas Budapesten az a sok egyforma ház, amelyből semmi sem szól a nézőhöz arról, hogy itt Kelet népe lakik! Mily unalmasak, egy-kettőt kivéve, szobraink, melyeken csak az areonások idevalók, a többi mind külföldi máz! Mily botránkoztató, hogy zenei életünk mennyire magyartalan! Mily szegénység, hogy ipari tárgyainkon idegen izlés uralkodik! Uri náció vagyunk-e mi, akik oly annyira más népek vezetésére szorulunk? Nem. A mi uri tempónk az, hogy az idegent grasszálni engedjük magunkon a keleti ember tulságba csapó vendég-tiszteletével s a magunkét, amely legtöbbször az idegennel sokkal többet ér, amannak kedvéért mellőzzük, sőt üldözzük. Amit valóban nagyot és nemzetit alkotott a magyar, azt a saját véreből való munkájával teremtette meg, idegen erő csak akkor vált ennek részesévé, ha beleygőkezett a nemzeti talajba. Sem műveltségünk, sem politikai életünk ezeréves történetében maradandó értékre soha semmi sem tett szert, ami nem volt nemzeti. Lássuk most, mi következik ebből a folklorera nézve.

Irodalmunk, hála Isten, nem követte az építészeti példáját. Nemzetivé tudott lenni már évszázak előtt Balassával, Zrinyivel. Mily szerencse! Magával ezel az egy tényről igazolta volna e nép az ő életjogát, művelődésre hivatott voltát, ha nem tudta volna is azt fegyverrel bebizonyítani. A finnek például ott a magas északon nyolc hónapos fagy és hó közepett nem ragadnak fegy-

vert ma elnyomók ellen, mint a boerek délen; de azzal, hogy tudományban, művészetben, irodalomban az európai műveltséghez nemcsak fölemelkedni, hanem azt bővíteni tudják, naponkint éreztetik külön népi egyéniségük beszéd, jelentőségét a művelt emberek nagy köztársaságában.

Nekünk is voltak és vannak nagy tudósaink, költőink, írónk, művészeink és államférfiaink, akik éppen magyar voltuk, eredetiségük által lettek híresekké s tették híressé nemzetüket; akik annak szolgáltatták fényes bizonyítást, hogy ez a nép annyi csapás közepett a művelődés útján előrehaladni meg nem szűnik.

Már most csak az irodalomnál maradva, kérdezzm: összes költőink közül, akik valaha éltek, ki tett legnagyobb hatást mind itthon, mind pedig más népek előtt? Kétségkívül Petőfi. Es mi volt a nyitja ennek a hatásnak? Szerintem először az, hogy Petőfi nem kevésbé nemzeti volt, mint nagy kortársai, Vörösmarty és Arany. Ez magyarázata itthon elért hatásának. De másodsor: a mellett, hogy ily nemzeti volt, költészeté éppoly általános emberi, mint például Madách híres műve. Ez fejté meg hatását minden nép szívében. Remekmű lehet az is, amiben nincs nemzeti vonás egyéb, mint az anyag, melyből alkotva van; így Madách *Ember tragédiája*. De a nemzetnek, hogy érvényesüljön, oly alkotásokra van első sorban szüksége, melyekben a nemzeti s az általános emberi egybeolvadnak.

A nemzeti vonást az irodalom honnan merítse? Meríti a nagy íróból, akik éppen nemzeti szempontból válnak ki és meríti állandóan a népből, melynek hagyománykínese és továbbfolyó költése kiapadhatatlan forrás az irodalom nemzeti irányának erősítésére. Valóságos ifjító víz, melyhez mindig vándorolnia kell, valahányszor eltikkadt messze idegenbe kalandozó utjain. Az irodalom, igenis, legyen kapcsolatos a nagyvilág-áramlatokkal, de térjen vissza folyvást a hazai talaj életvizehez.

szükséghez képest esetleg 6—8 vagy 10 külön jótékonyági kerületre osztja, melyek mindegyikének élén egy-egy ugynevezett szegény-anya áll. Ez a tisztesség e szerint cirka száz feddhetetlen jellem emberbarátot követel, akik a saját kerületük szegényeit közvetlenül érintkezés és személyes tapasztalás útján ismerik meg. E száz férfi közül mindenik körülbelül 7000 emberből álló néptömeg szegényeinek speciális helyzetét tanulmányozza át és arra törekszik, hogy gyámoljait ne csupán ideig-óráig ható támogatásban részesítse, hanem véglegesen megmentsse a nyomortól. Hogy akad-e Budapesten száz ilyen emberbarát, azt nem szabad vitás kérdésnek tekinteni; józanság és becsület egyszerre tiltakozóznak e frivol kételkedés ellen.

Legszemélyesebb gondolat dr. Szalaynak humanus tervezetében az u. n. *Jótekek*. A Jótekek nem egyéb, mint tulajdonképpeni gyűjtőmedencéje a budapesti emberbaráti akcióknak. Így nevezi a humanizmusnak azt a nagy kaszányját, mely szerinte egyedül alkalmas arra, hogy a segélyezés mindenkire kiterjedjen, aki arra méltó és rászorul és hogy ez a mentési akció a szükséghez képest mindig haladéktalanul következhessek be. Ez a falanszterszerűen tervezett közjótékonyági épület, ez lesz hivatva arra, hogy addigra, amíg sorsuk jobb irányban eldől, a hajléktalanokat felöllelje. Itt találják meg az elaggottak a menedékhelyet, a nyomor által lesorvadt szerencsétlenek az ápolást, a bénák, az elmekegrosok, a betegek az ideiglenes gyógykezelést és a munkabíró szegények az ideiglenes munkát. A *Jótekek* a központosított jótékonyágnak otthona, ahol szeretet fogadja a szerencsétleneket addig is, amíg végleges elhelyezésük valamely megfelelő emberbaráti intézetben lehetségessé válik, vagy pedig amíg ismét keresetképes helyzetbe juttathatók.

E rövid ismertetésből is kiviláglik, hogy dr. Szalay Mihály céltudatos, komoly és nagyszabású társadalom-politikai akcióhoz nyújtja felénk a kész tervet és egyenesen arra törekszik, hogy úgy a köz-, mint a magánjellegű jótékonyág ezental ne csupán a pillanatnyi éhséget csillapítsa le, hanem minden tőle telhető erővel a nyomornak okait szüntesse meg. A munkabírókat ideiglenesen segélyezni, aztán munkához kell juttatni. A munkaképteleneket pedig nem ideiglenes, hanem állandó segélyben kell részesíteni, mert a jótékonyágnak humanisztikus karakterével összefér ugyan a félig vég-

zett munka, ámde ennek szociálpolitikai céljaival nem.

Mikor a szegényügy rendezése napirendre kerül, akkor tulajdonképpen szociális politikáról van szó. Arról a szociális politikáról, mely alapjában nem egyéb, mint a jólét embereinek és a vagyonos osztálynak jól felfogott érdekpolitikája. Minden garas és minden forint, melyet a nyomorúság megszüntetésére áldozunk, józan beruházás, észszerű tőkésítés, biztosítása a jövőnek. Az utánunk következő generáció társadalmának pilléreit erősítjük akkor, mikor a nyomorgók rétegeit a minimumra redukáljuk. Mert — és itt hiába való minden szépítő tagadás, — eltekintve a kivételes elfajulásoktól: vagyon és morál éppen oly természetes kölcsönhatással vannak egymásra, mint szegénység és bűn; valamint a jólét emlíni fejlődő becsületesség könnyen kioperálható abnormális tünet, éppen úgy a nyomor salakjában tisztánmaradó becsületesség is csak fenomenszerű jelenség. A gazdasági viszonyok egészséges alakulásán épül föl a társadalmi erkölcsök világa éppen úgy, mint ahogy a tömegek anyagi helyzetének romjaiból alakulnak ki a bűnbarlangok földalatti katakombái. A morál és a becsület kérdése, utolsó stádiumában és indító okainak legvégsőbb faktorait tekintve: egyszerűen kenyérkérdés. Igaz ugyan, hogy a becsület a lélek virága, de ezt a virágzást csakis közvetlen közelből óvja a magasan szárnyaló eszmék nemesítő hatása. A közvetett ok, a tápláló gyökér az anyaföldből szívja erejét, abból a talajból, mely a fizikumotáplálja. Addig, amíg Budapest utcain ezrével és tízezrével járkálnak az éhes emberek, amíg oly mostohán alakulnak a gazdasági viszonyok, hogy szorgalmas és munkabíró emberek nem képesek megszerezni a létminimumot a megélhetéshez, amíg ártatlan szenvedő gyermekek éhes pillantása, halvány arcszine, vézna termete és nyöszörgő panasza önkéntelenül szítja a gyűlöletet a mostoha helyzettel szemben tehetetlen apák és anyák szívében, addig a közérdek kötelezi a vagyonos osztályt arra, hogy a vagyontalanok és szegények áldozatkész gyámja, gondozója és megmentője legyen.

Ha valaha kifejti romból dühét a szociális forradalom, úgy az a gyűlölet furiájának féktelenkedése lesz. A gyűlöletnek furiáját pedig nem fekézheti meg semmi más, csak az, ami a gyűlöletnek abszolút ellentéte: a szeretet. Dr. Szalay Mihály javaslatával a

szereket kérdése kerül napirendre; jó lesz nem venni le a napirendről addig, amíg megoldva és megvalósítva nincs!

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, január 31.

Ma végre befejeződött a kereskedelmi vita. De még át kellett esni egy esomó kisebb felszólalásról, melyek között érdekesebb csak kettő akadt. *Mohár* Antal, a t. Ház jegyzője, emelte fel szavát a rendezett tanácsú városok derék tisztviselői érdekében és *Radóczy* János erősítette Mezei Mór tegnapi felszólalását a fővárosi malmok érdekében.

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter hosszabb beszédében foglalta össze a kissé szétmálló anyagot és minden irányban megnyugtatót iparkodott kelteni. Akik vidékeik érdekében vasutat kértek, azokat is megnyugtatta s akik a meglévő vasutak hiányaira figyelmeztették, azoktól sem sajnálta a megnyugtatót. De ezek kicsi dolgok voltak beszédében. Legfontosabb volt, amit a malmokról mondott. S itt a miniszter általános helyeslés közben hangsúlyozta, hogy neki — mint hű sáfárnak — az országos érdeket kell szem előtt tartania s éppen azért tarifáris intézkedéseiben nem distinguálhat fővárosi és vidéki malmok között. Különben is a miniszter statisztikai adatokkal igazolta, hogy egyrészt a vidéki malmok jelentőségét kicsinyelni nem szabad, másrészt pedig a differenciák a fővárosi malmok rovására a multhoz képest alig emelkedtek. Mégis megígérte a miniszter, hogy a fővárosi, malmok gazdasági jelentőségét és súlyos helyzetét méltányolva, némi kedvezésekre hajlandó lesz, de semmiesetre sem a tarifáris egység s a lényeg rovására.

A miniszter általános helyesléssel fogadott beszéde után már csak jelentéktelen felszólalások voltak s az egész tárca költségvetését megszavazták. A minisztert pedig zajosan megjeleneztek.

Az ülés végén még belefogott a t. Ház a földművelési tárcza költségvetésének tárgyalásába is, de ma csak *Bauer* Antal mondotta el igen okos és figyelemreméltó beszédét, melyben a gazdasági nyomorúságból való kiemelkedés legbiztosabb módjával az — önálló vámtérületet jelölte meg, amiért persze a szélsőbal lelkesen megjelenezte. Aztán a vitát el kellett halasztani s nem is holnapra, mert a holnapi ülés napirendjén a szükséges választások, mentelmi ügyek és kérvények

Már most, fájdalom, Budapest bizony nem az a hely, ahol ennek a forrásnak vize buzog. Ide kell azt vezetni az irodalom számára, mint a szűrt Duna-vizet a csövekben: hadd igyék belőle minden magyar író. Orvendetes, hogy a Kisfaludy-Társaság, saját hagyományaihoz híven, e szép célnak ismét szolgálni kíván. Valóságos fölélekléssel fogja rá mondani a folkloristák egész táborára — s már elegendő vannak — és a népköltés minden barátja: „Végre valahára!”

Hiszen csaknem husz év telt el, mióta a Társaság közzétette a maga népköltési gyűjteménye utolsó kötetét. Azóta csak egyetlenegy magánember, a kitűnő *Kálmány* Lajos becsátott ki komolybár gyűjteményt ezen a téren, azt is mind az Alföldről. Igaz, hogy e kötetekben kincs rejlik, de nem váltak közkincesé. Vidéken jelentek meg s a folkloristákon kívül kevés ember ismeri őket. A saját sem volt irántuk kellő figyelemmel. A derék gyűjtőt és tudóst sok keserűség érte munkái miatt; szépöke, a boldogult *Bomaz*, rossz néven vette a pszégyé kaplántól, hogy ilyon dolgokkal foglalkozik: szerelmi dalok, ráolvasások, igen gyakran csak kipontozva közöltetett szövegek kinyomatásával stb. — és büntetésből nem nevezte ki plébánosnak; elfelejtette, hogy néhai *Ipolyi* Arnold, később szintén püspök, adta a dicső példát erre a foglalkozásra. *Kálmány* utóbb azért pap lett ugyan, de a folklorisztikus gyűjtésekre nem ért rá tovább.

Még legtöbbet tett kívül a régi Nyelvőr. Ez folytonosan közölt népköltést minden fajtából egészen addig, míg a Néprajzi Társaság meg nem alakult és folyóirata, az *Ethnographia*, meg nem jelent, amely nagyobb tért kezdett a népköltésnek adni. Ekkor a Nyelvőr átengedte ezt a részt az *Ethnographiának*. Úgy esett azonban a dolgok rendje, hogy a Néprajzi Társaság később jelentelen volt összességben huzódni kiadványaival, s a népköltés egyszerre onnan is kiesőpönt. Nagy és becses cikkek érték egymást, miközben

a néphagyomány tűnő készletéből sok igazi gyönyör örökre elveszett. Tavaly óta végre ez a társaság is újra megkezdte a népk. gyűjtést és közlést, szerény eszközeihez mérten; a népzene hagyományainak roppant fontosságú összegyűjtésére *Wlassics* hathatós támogatásával szintén innen indult ki az első újabb lépés hat évvel ezelőtt.

Most hát a Kisfaludy-Társaság veszi kezébe a vezetést ezen a téren. A néprajz iránt általában komoly érdeklődéstől áthatott miniszter teszi lehetővé a társaságnak e fontos feladat teljesítését. Sürgősen kell hozzátámasztania, mert bizony, rajta is múlt, hogy ebben a tekintetben még kisebbnépek is már rég megelőztek bennünket, mint a délszlávok, Románok nem is említve.

Csak az a kérdés: észrevették-e a t. társaságnál, hogy az utóbbi 20 év óta a népköltésről, annak gyűjtéséről és közléséről némileg új fogalmak és módszerek honosodtak meg Európaszerte, s hogy vannak magyar folkloristák, akik méltán ilyenféle, t. i. a kor színvonalán álló gyűjtést és közlést várnak a társaságtól? Tisztelet, becsület annak a derék munkának, melyet Arany-Gyulaiék a népköltési tárral végeztek. Elmondhatta mindenkinek, hogy „exegi monumentum”. Mert a népköltés örökbecsű. Tulélt a legnagyobb műköltőket is. De hát azóta keletkezett a magyar folklore-tudomány, s a társaság visszajeztén azt 20 évvel, ha ezental is a régi módon kívánna folytatni népköltési kiadványait.

Annak a szempontnak, mely a népköltést csak a költői szerepnek és szalonképesség föltételével becsüli meg, hátrálnia kell a tudományos szempont elől. A népköltési adatok érintetlensége, mely egyedül biztosítja a tudományos összehasonlítás lehetőségét, végre ért kell hogy foglaljon a társaság fellegülésében. Nem szabad egy vagy két ember, sőt a jelen nemzedék ítélőterébe bízni azt, hogy mi vessünk halálra a népi költés termékei közül, minék büntetésé legyen a meg-

esonkítás és melyeknek jutalma a felcícomázás. Olyan eljárás lenne ez mai fogalmaink szerint, mint ha közölni akarván Magyarország flóráját, csak azon növényekre szorítkoznánk, melyek szerintünk szépek vagy jószagúak és kirekesztenők a nem szépeket és rossz szagúakat!

A népköltési tár továbbá nem lehet ifjusági vagy szalonolvasmány, épp úgy, mint a népies díszítő ornamentika anyagát nem adjuk oda közvetlenül a diákok kezébe rajzmintának. A mi a népköltésből irodalmi célra felhasználható, azt megtalálja ott kiki, ha teljesen pontos szöveget közlünk is; sőt így biztosabban, mert ha feldolgozzuk a néptől vett anyagot, ki felel azért, hogy nem hagyunk-e el olyasmit, amiből más okosabb ember később valami szöveget hozhatott volna ki? A legkisebb változtatás azzal a veszéllyel jár, hogy egy később esetleg nagyfontosságúnak bizonyulhat, nyelvi, mythologiai vagy más adatot semmisít meg, vagy legalább az illető hagyomány eredetének kutaatóját tévútra vezeti.

A társaság legjobban tenné, ha fontos és nemes szándéka kivételére kellő szervezetet alkotna maga körül. Ily szervezet lehetne egy magyar folkloré-társaság, mely azután a gyűjtést egységes elvek szerint irányítaná, lapjában a gyűjtőkkel és közönséggel érintkeznék s a közléseket intéznék. A társaság hivatva van tekintélyével s utalva van föltétlénül érdekében ily szervezetet létrehozni: ez oly egészséges bővülés, oly igazi gazdagodás lenne, mely a társaságnak becsületére s a szent ügynek hasznára válnék. Azt hiszem, a művelt magyar társadalom örömmel karolná föl ily érdekes célu egyesületnek, a Kisfaludy-Társaság népköltési fiókjának céljait és kiadványait, melyek akkor csakis a tagok számára lennének hozzáférhetőek s így újat lehetne vágni annak, hogy az öröten ifjuság — mint ma — a neki egyáltalán nem való konyhán nyalakodjék.

vannak, hanem a jövő hétre. Akkor Barta Odón fogja majd kifejezni a függetlenségi párt álláspontját a földmívelési politikával szemben.

A képviselőház ülése január 31-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Tallián Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Hegedűs Sándor, Plósz Sándor, Darányi Ignác, Cseh Ervin.

A kereskedelmi tárca költségvetése.

Molnár Jenő a vasutak tételénél panaszok, hogy a miniszter nem reflektált a multiori felszámolására. Kéri, hogy vessen véget a vicinális banketteknek. Van Budapesten egy vendéglő, amely vicinális bankettekkel tartja fenn magát. (Derültség.) Az innen származó költségeket a részvényeseknek kell fizetniük. Ne építsen több vasutat az Alfidőn, mert a lakosság azokat fizetni nem képes.

Molnár Antal: A r. kezelt tanácsú városok tisztviselői már többször elpanaszolták, hogy vasúti jegykedvezményekben nem részesülnek. Pedig ezek egy részét állami tisztviselőknak nevezik. anélkül, hogy állami javadalmazásban és kedvezményekben részesítsék őket. Egy miniszteri tanács halálraolta el azt, hogy az emeltet tisztviselők vasúti jegyet ne kapjanak. De ez a határozat megváltoztatható. Kéri a minisztert, hogy részesítse őket is a menetjegy-kedvezményben. (Helyeslés.)

Endrey Gyula: Hibáztatja kereskedelmi politikánkat, mert a vasúti tarifák magassága a kivitel még mindig megnövekedett. Így például Hódmezővásárhelytől Fiuméig egy méterháza liszt szállítása 126 fillér, holott Budapesttől Fiuméig 106 fillér. Az ilyen tarifa csak a vidéki malmok prosperálását nehezíti meg. Nincs igazza Mezei Mórnak, midőn azt állítja, hogy a vidéki malmok működése gátolva van a fővárosi malmok termelési-kapacitásának. Molnár Jenővel ellentétben éppen azt kéri, hogy engedje meg a miniszter az Alfidőn annyi vicinális vasút építését, amennyit a lakosság jónak talál. A makó-nagy-szentmiklósi vicinális vasút építését engedélyezni kell, mert azt a lakosság szívesen elvállalja. (Helyeslés.)

Major Ferenc a vasúti hivatalnokok és altisztek helyzetének javítását kéri. A székelyek és rutének érdekében hívja a főt a miniszter figyelmét.

Radocsa János: Endrey rossz néven vette hogy Mezei a fővárosi malmok mellett beszélt. A fővárosi malmok 10 millió méterháza, vagyis a közepetemes egy harmadát képesek felőrölni. Tehát ezek megvédése nem fővárosi, hanem országos érdek. (Helyeslés.)

Szól a nyugati pályaudvar áthelyezéséről. Előadja a miniszter tervét, hogy a pályaudvart áthelyezni nem kívánja, mégis kénytelen kijelenteni, hogy a VI. kerület egy része fejlődésében a műhelyek miatt gátolva van. Kéri a minisztert, hogy a műhelyek áthelyezése ügyében intézkedjék.

Kubik Béla az ellen szólal fel, hogy az I. osztályon ma már majdnem mindenki szabad vagy kedvezményes jeggyel utazik. A honpolgárok lassankint hozzászoknak, hogy az állam tartsa el őket. Ez okból nem járul hozzá Molnár Antal kérdéséhez sem. (Helyeslés a szélső balon.)

Szalay Károly a vasúti balesetek nagy számát teszi szóvá és azt tartja, hogy a sínparók szaporításával csökkenteni lehetne azok számát.

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter: A Székelyföldnek formális hiányait és közlekedési nehézségeit, valamint természeti kincsait a székely képviselőknél kívül senki sem ismerheti jobban, mint én, mert ott nagyon sokszor megfordultam. Enmagam is azt tartom, hogy egyáltalában első kötelesség az 1897-ik évi törvénynek még végre nem hajtott részét végrehajtani, az ugynevezett székely-vasutakat kiépíteni. (Általános helyeslés.) Az előkészület minden tekintetben megtörtént; megtörtént a közigazgatási bejárás a tervek késztek, úgy, hogy egyéb nem kell, csak pénz. (Derültség a szélsőbalon.) Amely percben a törvényhozással a pénzt megszavazza, abban a percben ezt a vasutat lehet és ki kell építeni.

Boda Vilmos Szegzárdnak némely apróbb panaszát hozta fel, hogy ott hidmérleg nincs, korlát nincsen, őrház nincsen, hogy a vonatok menetsebessége nem elég gyors, stb. Legyen róla meggyőződve, hogy mindezek figyelmemet ki nem kerültek; de ezek olyan adminisztratív részletek, amelyeket itt a törvényhozással nem tudunk megoldani. (Helyeslés.)

Molnár Jenő felhívja figyelmemet a zempléni megyei ondóva-völgyi vasutra. Milyhelyt az érdekelték ez iránt csak kis élénkséget fog mutatni, nem zárkozom el előle, de vicinális vasutat közvetlen állami költségén építeni még sem lehet.

Ami Major Ferenc t. képviselő urnak először az apróságait illeti... (Derültség a bal- és szélső baloldalon. Felkiáltások: Hány van?)

Kérem, hiszen én ezt nem rossz értelemben mondtam (Derültség), én ezt csak úgy értem, hogy a képviselő ur p. o. a gyékényeket kritizálta, amelyek már sok port vernek fel; azután meg, hogy a helyi érdekű vasutak egyikköfen-másikköfen az első vagy a második osztályú kocsik nem eléggé tiszták... (Derültség.)

Major Ferenc: Az állomáshelyeket említem! **Hegedűs Sándor** kereskedelemügyi miniszter: Arról is beszéltek. Azt mondja, hogy némely állomáshelyeken a jegyváltás piszkolódással, alkalmatlanságokkal jár, stb. Hiszen, aki a „Fliegende Blätter”-t olvassa, azt láthatja, hogy e tekintetben mily állapotok vannak Németországban, amely pedig kultúrálom, — még Molnár Józsiás képviselő ur szerint is. (Derültség és mozgás a szélső baloldalon.) Tagadhatatlan, hogy a főbb vonalakon és a gyorsvonatokon mindenesetre a jobb kocsikat használjuk, de azért, mert azok egy kissé elkopnak, piszkolódhatnak és nem oly fényesek, nem dobatjuk meg el.

Szalay Károlynak azt feleli a miniszter, hogy nem volt tudomása róla, hogy Somogy-Szobon nincsen annyi sínparó, a hány vonat ott befut. Meg fogja a dolgot vizsgálni, mert mindenesetre minden veszélyes, esetleges összeütközést előidéz állapotban lehetőleg gyorsan segíteni kell. A balesetek tekintetében, a statisztika bizonyossága szerint, mi kiváló helyet foglalunk el.

(A nyugati pályaudvar.)

Ami a nyugati pályaudvar áthelyezését illeti, különböztessünk meg két dolgot: először a végleges megoldást, másodsor a végleges megoldásnak az előkészítését és az ideiglenes szabályozást.

E tekintetben igen sok munkát végeztünk, amelynek azonban kézzelfogható eredménye még nincsen, mert én ezzel a dologgal először forgalmi politikai szempontból, másodsor a fővárosi egészségügyi fejlődés szempontjából, harmadsor a teher és személyforgalomnak meg nem drágítása és meg nem nehezítése szempontjából. (Élénk helyeslés jobbfelől) és negyedsor minden spekulációnak kizárása szempontjából (Általános élénk helyeslés.) nem siettem, hanem folyton készítettem a terveket. Most már a negyedik tervnél vagyunk. Voltak olyan tervek, amelyek 42 millió koronába kerültek volna; voltak ennek az összegnek felére menő tervek. Ilyen a helyzet, amelyben vagyunk és én azt hiszem, nagyon jól cselekszem, ha mindent alaposan megfontolok, ha minden krajcárt megnézek és nem halgatom sem népgyűlésekre, sem szónoklatokra, hanem azt, amit teknikai és forgalmi szempontból, meg a fővárosnak és közönségének érdeke szempontjából meg kell csinálni, azt reálisan, egyszerűen elő fogom készíteni. (Élénk helyeslés jobbfelől) Ha ez időbe kerül és halasztást szenved, mert némelyek tervei nem valósulnak meg, azzal nem törődöm: én haladok a magam útján. (Élénk helyeslés.)

(Malomipar.)

Most engedje meg a t. Ház, hogy a legnehezebb és legnagyobb kérdésre, a Mezei képviselő ur által előhozott malomipar kérdésre, forgalmi és tarifális szempontból terjeszkedem ki. Nekem arra kellett nézmem, hogy oly rendszabályok létesítenek és oly tarifa érvényesítenek, amely első sorban a lisztkivitel mozdtatja elő és nem azt nézi, hogy honnan viszik ki, hanem, hogy egyáltalában kiviszik. Mert akkor használnak az ország érdekének, hogyha ezt mozdítom elő és nem is nézem, hogy ebből az országgrészből viszik-e ki. (Helyeslés.) E tekintetben tarifális intézkedésem, azt hiszem, bevált Nem beszéltem most, bár arra is rátértem, a vámtérület belsejében való forgalom fejlődéséről, mert ez is nagyon érdekes, hanem a rossz viszonyok tekintetbevételével először nézem a tengerentúli, tehát a legmesszebb menő forgalomnak fejlődését és erre nézve meg kell mondanom, hogy az őrségi forgalom megszűntetése igen természetesen rossz hatást gyakorolt. Nem beszéltek arról, hogy a rendszabály helyes-e vagy helytelen. A felett egyelőre az akták le vannak zárva. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) De azt nem tagadhatom, hogy az exportmalmoknak az őrségi forgalomból körülbelül 3 korona és 3 korona 60 fillér prémiumuk volt.

Ezt pótolni lehetetlenség, akármit mondanak, akármit kívánunk; ezt vasúti tarifákkal, vagy hajózási tarifák által, kedvezmények útján kipótolni nem lehet. Arra nézve, hogy miképpen fejlődtek a dolgok, csak az utolsó két évet veszem tekintetbe, még pedig azért, hogy méltóztassanak látni a tényleges helyzetet, még pedig külön a budapesti és külön a vidéki malmokra nézve.

Ami a tengerentúli forgalmat illeti, a budapesti malmok 1899-ben kivitték Brazíliába 95 243 és 1900-ban 95 711 méterháza, ami nem sokkal több, de mégis több, minél fogva nem áll az, mintha visszaesés történt volna. A vidéki malmok kivitték 1899-ben 489 és 1900-ban 694 méterháza.

Molnár Jenő: Ez semmi! (Zaj. Ellenmondások.) **Hegedűs Sándor** kereskedelemügyi miniszter: Ne méltóztassék ezt oly semminek tekinteni... Igaz, hogy az összeg nem nagy, de ha a forgalom 400-ról 690-ra emelkedik, ez igen retentenes emelkedés. (Igaz! Ugy van!) Méltóztassék csak meghallgatni, majd levonom ebből a következtetést. (Halljuk! Halljuk!)

Nézünk most, hogy áll a liszt-kivitel a fumei kikötőből Angliába. (Halljuk! Halljuk!)

1899-ben a budapesti malmok kivitték 458.393 és 1900-ban 482.010 méterháza, tehát nem kevesebbet, hanem többet; igaz, hogy csak kevéssel, körülbelül 24.000 méterházaal többet.

Nézünk a vidéki malmokat. 1899-ben kivitték 34.720 és 1900-ban 76.202 méterháza, a mi több, mint kétszeres. Együtt pedig kivittünk Angliába 1899-ben 493.113 és 1900-ban 568.212 méterháza. Minden nehézség, az őrségi forgalom megszűntetése dacára és más rossz viszonyok mellett is az emelkedés határozottan megvan; még pedig mindkettőre nézve, de a vidékiekre nézve sokkal kedvezőbb mértékben.

Igen, de hogy állunk e tekintetben? A kik vizsgálódunk az őrségi forgalom behozatala előtti időre...

Endrey Gyula: Vidékről nem is szállítottak.

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter: ... azok tudják, hogy akkor az exportban összesen 35 százelekkal vettek részt a vidéki malmok. Ez leszállott 8 százalékra; most felemelkedett 23% százalékra. Ez bizonyítja azt, hogy nem kell kicsinylőleg szólni a vidéki malmokról, különösen nem azoknak munkaképességéről és exportképességéről; (Igaz! Ugy van!) mert nem áll az, hogy azok rosszabbul lennének berendezve és rosszabb minőségű termékek. (Igaz! Ugy van!) Kérem a t. képviselő urat, akik ebben a tekintetben skrupulusokat táplálnak,

néznek csak meg a debreceni, az aradi a szatmári malmokat, hogy vannak azok berendezve? Én megnéztem. Hasonlítsák csak össze az itteniekkel. Igaz, hogy ezek nagy tökével, nagy erővel, nagy hit-képességgel rendelkeznek, de azok is az exportképesség felé törekcsenek és igen jól teszik. Már most az a kérdés, hogy egészségtelen és mesterségesen előidézett-e a vidéki malmok kivitelének fejlődése, — nem beszélvén a belprodukciónról, — hogy ez az én tarifális intézkedésemmel tudandó-e be és hogy vajjon komoly veszély van-e a fővárosi malmokra ezen intézkedésekben? (Helyeslés.) Ebből a célből méltóztassanak egy pár adatot meghallgatni. Vegyük a forgalom fejlődését a váhatáron belül és pedig oly irányzatokban, ahol ez a tarifa nem érvényesülhet; mert ez adja meg a próbát arra nézve, hogy miképpen fejlődött az e nélkül is? A magyar államvasutak malomállomásairól kivitték Ausztriába 1898-ban 2.317.000 méterháza, 1899-ben 2.426.000 és 1900-ban 3.933.000 méterháza. Most nézzük meg, hogy hogyan fejlődött a forgalom Budapestről és a vidékről, mert ez szintén igen fontos. Budapestről 1898-ban Bécsbe vettek 282.000 méterháza. Csehországba 884.000 mmáza, 1899-ben vettek 235.210 méterháza Bécsbe és 909.580 méterháza Csehországba. 1900-ban vettek Bécsbe 358.360 méterháza. Csehországba 1.905.780 méterháza. Az emelkedés tehát megvan, de kedvezőbb még itt is a vidék, pedig az a tarifa amely ellen panaszok, itten nem dolgozik. A vidéki malomállomásokról (Halljuk! Halljuk!) — és ez igen érdekes, mert a könnyelműségnek és a rövidlátásnak vádjával hónapok óta illetnek, én tehát adatokra hivatkozom — (Helyeslés.) mondom a vidéki malomállomásokról 1898-ban Bécsbe vettek 359.000 méterháza, Csehországba 791.900 méterháza, 1899-ben Bécsbe vettek 572.290 méterháza, Csehországba 908.090 méterháza, 1900-ban Bécsbe vettek 390.800 méterháza, Csehországba 1.193.630 méterháza. Mit bizonyít ez? Rontottam én a fővárosi malmoknak fejlődését a tarifával? Hiszen, ha az állott volna be, akkor ebben az irányban, ahol változatlan volt a helyzet, nem lett volna ez az eredmény. Azért emelkedett csak a vidéki malmoknak a kivitele Fiumén át a tengerutára, mert azok a tarifák élelbe léptek? Előmozdította. lehetővé tette, de hogy a fejlődés ilyen és hogy sikerrel küzdenek és fejlődnek, ez bizonyítja azt, hogy ott is fejlődnek, ott is előhalad a kivitelük, ahol nem alkalmaztuk a tarifát. (Helyeslés.)

Már most nézzük, mi a panasz. Méltóztassanak kegyesen megengedni, hogy ezt előadjam. (Halljuk! Halljuk!) A panasz az, hogy az én tarifális rendszabályaim következtében — amint Mezei Mór képviselő ur előadta — egyes vidéki helyek, így némelyik 106 fillérnyi más 60–80 fillérnyi előnyben vannak a budapesti malmokkal szemben, Nem egészen így áll a dolog.

Én ezeket a számokat már egy fél esztendője ismerem. Nekem ezeket legalább tizenkét formában beadták. Hanem kritikával kell élni. A dolog következől áll: meg kell először vizsgálni, hogy a változás előtt volt-e differencia a vidéki malmok és állomások javára, igen vagy nem? Tagadhatatlan, hogy akkor is volt; így például Debrecenre nézve 50 fillér, Nagyváradra 51 fillér, Temesvárra 45 fillér, Szegedre 53 fillér. Már most én azt az egészséges és természetes elvet védem, hogy ugyanazt az egységes tételt kell alkalmazni a vidékre is, amely Budapestre van alkalmazva. Ennek következtében ez a különbség nem tagadom, emelkedett a vidék javára. De nem mértékben, amint előadják, hanem pl. Debrecen javára 26 fillérrel, Nagyvárad javára 25 fillérrel, Temesvár javára 27 fillérrel stb. Azt nem lehet tagadni, hogy ez talán több, mint a mi föltétlenül szükséges lett volna. És én nem zárkozom el az elől, hogy a budapesti malmok nehéz helyzetére való tekintettel némi, a dolgot nem veszélyeztető, a vidéki malmoknak nem ártó módosításokat eszközöljék. De ezen tulmenni hajlandó nem vagyok. (Helyeslés.) Bár nekem nagy tekintelt kell lennem Budapestre, de midőn látom egyfelől azt, hogy nem veszélyeztetem ezzel a budapesti piacot — az adatok ezt bizonyítják — másfelől, ha látom, mily fejlődés van az országban mindentől, akkor én az egyenletes, egészséges, természetes fejlődés útjában nem szabad, hogy álljak. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Nem vindik ok magamnak ily rövid idej tapasztalás alapján csalhatatlanságot, tiszteletteljesen kijelentem a Ház előtt, hogy amennyiben esetleg a jövő forgalmi viszonyai az ellenkezőt bizonyítanának, én egész őszintén korrigálni fogom a dolgot, mert kockára tenni sem az egyik, sem a másik fényezőt nem szabad. (Helyeslés.) De nekem, mint tisztességes sáfárnak, igazságosan, egyenletesen kell elbánnom. (Élénk helyeslés.) Egy hang a szélsőbaloldalon: Ezt Mezei nem szeretni! Egyről ne idelekedezünk meg: amit a t. képviselő ur említett a fumei áldozatok tekintetében, az csak kisebb része a dolognak. Ne méltóztassék meg-telepedezni arról, hogy az, amit a vízi verseny következtében Budapest—Fiumének adunk abban a 106 fillérben, az igen jelentékeny áldozat az államvasutakra nézve. De többet mondok; amióta miniszter vagyok, további kedvezményeket adtam és pedig oly kedvezményeket, amelyek végösszege ma már 800.000 koronában nyer kifejezést, úgy, hogy a budapesti malmok kedvezmény fejében kiszállítás előlából 1.140.000 korona kedvezményben részesültek. (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől. Elnök cseget.) Mondják meg nekem, lehet-e országos szempontból egy miniszternek ezt ignorálni? Egyoldalúan nem mondom, hogy nem lehetne némileg tovább menni és ha lehet, majd tovább is megyek, hogy ezt a kívánságot teljesítem, amelyet kifejeztek, de mondhatom, hogy ez legalább is 3–400.000 irtnyi áldozatot venne az országtól igénybe. (Mozgás a baloldalon. Igaz! Ugy van! jobbfelől.)

Elnök: A kereskedelemügyi tárca költségvetése

befejeztetvén, (Zajos éljenzés.) az ülést öt percre fel-függeszti.

A földmívelési tárca.

Bauer Antal szükségesnek tartja, hogy most az országgyűlés végén különös gondot foglalkozzék a Ház a földmívelés ügyeivel. Rége óta a magyar gazda tönkremenetelét csak a gazdálkodni nem tudás szította, ma a körülmények, különösen az árvíznyelvények olyannak, hogy alig-alig existálhat a gazda-ember. Óriási teher a földadó s szükséges volna egy új, igazságos kataszter is.

A földbirtok óriási megadóztatásához járul a munkabérek emelkedése s ezek a körülmények nagy mértékben elősegítették, hogy Magyarország ne legyen többé Európa éléskamrája. Ólosó hitel kellene most első sorban, főleg a kisgazdák részére. Foglalkozik ezután az állattenyésztéssel és különösen a lótenyésztés fejlesztésével amelyet az ujjajta közlekedési eszközök egyáltalán nem támogatnak. A juhtenyésztés sem hozza már meg a hasznot, amint eddig. A gabonatermelésnek meg az a veszedelme, hogy az árak legalább az utolsó tíz év statisztikája szerint estek és a termés mennyisége is folyvást csökken. A munkaviszonyokról szólva, fölemlíti, hogy akkor, mikor Budapesten olyan sok a munkanélküli levő ember, a faluban sok helyen nem kapni munkaerőt. Híve az önálló vánterületnek, de még nem látja elérkezni azt az időt, hogy mindenáron keresztül kelljen vinnünk a vánterület önállósítását.

Barta Ödön kéri, hogy a legközelebbi ülésen beszélhessen.

Előnk a holnap délelőtt tíz órakor kezdődő ülés napirendjére a bizottságokban megüresedett tagsági helyek betöltését továbbá a jegyzőválasztást tűzi ki, azután sorra kerülnek a mentelmi ügyek és a kérvények.

Az ülés délután két órakor végződik.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, amelyen folyó ügyeket intéztek el.

Tiszáék. Furesánál furesább dolgokat ír ma két lapjárunk a Tiszáék helyzetéről és hangulatáról. Egyikük azt mondja, hogy erős meghasonlás van Tisza Kálmán és Széll Kálmán közt, mert a miniszterelnök visszautasította az öreg Tiszának azt a kivánságát, hogy ne legyen semmi bántódása az olyan köztisztviselőnek, aki majd a választásoknál a kormányparti jelöltek érdekében törvénytelenre vetemedik. A másik lap ellenben azt írja, hogy Tisza István egyenesen Széll Kálmán tudtával és akaratára dobta el magátólantiémes állásait. Ezennel egymásnak eresztjük e két lapjárunkat. Amit egyikük állit, az csak akkor állhat meg, ha a másik nem mondott igazat. És viszont. Ha Tiszáék össze vannak veszve a miniszterelnökkel, akkor István gróf aligha dobta el magátólantiéjmövedelmeit a Széll Kálmán kedvéért. Ha pedig István grófot barátságos ilyen áldozatkészségre heviti Széll Kálmán iránt, akkor bajosan képzelhető el az a mérges meghasonlás az ő édes atyja és a miniszterelnök közt. Ebből még csak annyit derül ki, hogy a két közlés valamelyike gyanus. Ezt pedig mi azzal toldjuk meg, hogy egyikük sem igaz. Ha Széll Kálmánnak valaki azt inszinuálná, hogy túrjön el a választásoknál törvénytelen-éseket, a felelet természetesen a legrendebb visszautasítás volna. De ki kell jelenenünk, hogy Tisza Kálmán ezzel az inszinuációval sohasem lépett a miniszterelnök elé. Ami pedig Tisza István legújabb elhatározását illeti, ugyancsak kijelenthetjük, hogy Széll Kálmán miniszterelnök arra semmi befolyást nem gyakorolt, sőt Tisza István azt vele előzetesen nem is közölte, ami természetes is, mivelhogy kiki a maga politikai helyzetének miként való alakításáért csupán saját magának felelős.

Szállgyi Dezső ófólata. Egy fővárosi lapjárunk a minap azt írta, hogy Szállgyi Dezső nem reflektál többé a pozsonyi mandátumra és a legközelebbi általános választáson Budapest egyik kerületében vállal jelöltséget. Szállgyi Dezső most felhatalmazta a pozsonyi szabadalvúpart vezetését, hogy ezt a hírt a meghatározottabban megcáfolhassa.

Az országgyűlési szabadalvúpart Podmaniczky Frigyes báró elnöklésével tartott mai értekezletén kijelöltte: a horvát pénzügyi egyezmény tárgyában kiküldött regnikoláris bizottság tagjának gróf Andrássy Gyulát, a kérvényi bizottságba Manasz Györgyöt, a közlekedési bizottságba Ráth Pétert és az összeférhetlenségi törvény revíziója tárgyában kiküldött bi-

zottságba Szivák Imrét. Azután tárgyalás alá került a vallás és közoktatásügyi tárca költségvetése és az értekezlet azt minden vita nélkül elfogadta.

Törvény az élelmi szerekről. A közegészségügyi tanács törvényjavaslatot készített az emberi élelmi szerek (tápszerek, élvezeti szerek és italok), továbbá a használati cikke közforgalmának szabályozásáról. A tanács már megvitatta a javaslatot s az legközelebb a belügyminisztériumban is alapos tárgyalás alá kerül, azután pedig a miniszter betervezi a törvényhozásban. A törvényjavaslat, mint értesülünk, tizenhat szakaszból áll és szigorú intézkedéseket tartalmaz az élelmi szerek meghamisítása ellen, amit a törvény erős büntetéssel fog sújítani.

Konzul ur, az utcaseprés is szép mesterség! Egy ur, aki a véletlen különös szeszélyéből konzul és pedig az osztrák-magyar monarchia konzula Gaudban, francia nyelven a következő levelet írta Budapest székesfőváros polgármesteréhez:

Gaud, 1901. január 19.

Uram!

Egy levelet kaptam, amelynek következő a felirata: „Budapest, székes főváros tanácsa, 1873. Abban a hitben, hogy valamely osztrák-magyar alattvalónak szóló sürgős iratot tartalmaz, elfogadtam azt, noha nem volt bérmentesítve. Azonban a borítékából a következőket vettem ki:

1. Egy magyar nyelvű levelet, amelyet nem értek és nem is tartozom érteni, minthogy a hivatalos nyelv a német vagy a francia.
2. Egy iratot, amelyből csak a következő latin szavakat értem: *Litterae mortuales* etc.

Ennélfogva kérem, szíveskedjék nekem németül, vagy franciául írni, közölni annak az egyének a címét, akinek ama *Litterae mortuales* kézbesítendő és megtéríteni az 1 frank 75 centimet, amely összeget tartozatlanul kellett fizetnem, minthogy az ön levele nem volt bérmentesítve.

Vagyok, uram őszinte üdvözléssel

Allant,
cs. és kir. osztrák-magyar konzul.

Alant: Budapest székesfővárosi Polgármesterének, Budapestben.

Ami a levél megértéséhez szükséges: nem sok. Budapest székesfőváros hivatalos ügyben fordult Allant urhoz és természetesen magyar nyelvű átirattal. Erre írta Allant ur a fentebbi levelet, akarjuk mondani: infámiát. Egy ur — nem, egy fráter, aki a magyar állam révén konzul és még azt sem tudja, hogy van osztrák és van magyar, de nincs osztrák-magyar alattvaló; egy ur vagy fráter tehát, aki diplomatának analfabéta: elhanyagolva vele, hogy nem tud magyarul, sőt azt meri mondani, hogy nem is tartozik tudni. S ezt túrni kelljen? Nem szabad túrni: sem az állapotot, sem a frátert. Ami az állapotot illeti, most még nagyobb vehemenciával fogjuk követelni, amit eddig is követeltünk, hogy akit a monarchia diplomatájának nevelnek, tartozzék a magyar közjogból magyarul vizsgázni, mert aki az osztrák-magyar monarchiát széles e világ valamely pontján képviseli, annak a magyar közjogot és a magyar nyelvet ismerni kutyakötelessége. Ami pedig azt a frátert illeti, aki Gaudban a magyar államot így meri aregulálni, azt tessék elcsapni, mert az nem konzulnak való, az menjen utéat süpreni. De még arra sem elég jó. Mert az utcasüprő, ha a magyar állam jóváltából is kapja kenyerét, több tisztességűdástul lesz, mint Allant ur Gaudban. Ő azt becsmerli, akitől kenyeret kap s annak az államnak méltóságához mer nyulni, melynek a saruit megoldani sem érdemes. Ha ez konzul, akkor a kutya fensőbb lény, mert az a gazdáját ilyen gyalázatosan meg nem ugatja. A külügyminiszter ur pedig, gondoskodjék róla sürgősen, hogy Allant ur kájon szabadalvpart Gaudból a pokolba.

A marosvásárhelyi mandátum. Marosvásárhelyről táviratozzák, hogy a II. kerület szabadalvúpart jelöltje, Tauszik Hugó ma délután tartotta meg óriási közönség előtt programbeszédét. Magasztalta a Széll-kormányt, mely békét teremtett, azután közgazdasági kérdésekkel foglalkozott. A tartalmas beszéd nagytetszést keltett. Azután Deösy alipán szólalt fel, örömmel üdvözölve Tauszik jelöltséget. Kijelentette, hogy

feltétlen híve az igazán liberális, törvényiszteelő Széll-kormánynak. Deösyt melegen üdvözölték. Este a jelölt tiszteletere banketet rendeztek.

Liberális szózat az ifjusághoz. Dr. Csátdy Lajos miniszteri tanácsos, aki az egyetemen ma közölte meg előadásait a törvényiszteelő orvostanból, emelkedett hangon liberális szózatot intézett az ifjusághoz, lelkükbe vésven a jó egyetértést s azokat a magasztos elveket, melyekért az ösök küzdöttek. A komoly és lendületes beszéd, melynek jó hatása kétségtelenül nem fog elmaradni, így hangzik:

Mielőtt előadásaimat e most már 84-dik fél-évben megkezdénem, üdvözlöm önöket, kik ily nagy számban megjelentek, hogy azokat meghallgassák.

Bizonyítékát szolgáltatják az által miveltésüknek és helyes ielő tehetségüknek, melylyel belátják azt, hogy a törvényiszteelő orvostan ismerete szükséges, habár az nem foglal is helyet a köteles tantárgyak sorozatában; de bizonyítéka ez egyszermind a tanszabadság elvei győzelmének azok ellenében, kik a tudományos mozgalomnak bilincsekbe szorításától nagyobb eredményeket várnak.

Benső meglepéssel tapasztaltam a megelőző 83 félévben, hogy azon 5600 nálam beirt hallgató közt, kik előadásaimat hallgatták, mindenkor a legjobb egyetértés s azon kölcsönös tisztelet uralkodott, melynek ifju pályatársak közt fenn kell állani és valóban azok a tudományos haladásért lelkesülő ifjak, kik az ország legelső miveltés intézetében a magyar egyetemen, törekednek nemes céljaik elérésére, csakis azokat a magasztos elveket vallhatják magukénak, amelyekért őseik és nagy részben atyáik hazánk véráztatta földjén annyiszor küzdöttek.

Remélem, hogy azt a jó egyetértést hallgatóm közt a jövőben sem fogja bármi is megzavarni és hogy meddők maradnak azok a kísérletek, melyekkel némelyek önző célokból konkolyt akarnak hinteni az ifjuság közé.

A törvényiszteelő orvostan tételeinek ismerete a bírónak, a vádló és védő ügyvédnek, minden időben nélkülözhetlen volt, de különösen szükség az most, az esküdszéki intézmény behozatala után; a bírónak az ítéletet mindenkor saját meggyőződéséből kell merítenie és így ismernie kell az alapot, melyből bizonyos bűnös cselekmények megítélésénél meggyőződését meríthesse; a védő ügyvéd elég gyakran a „törvényiszteelő orvostan“ tudásából nyeri az érveket, melyekkel védenék az igazságtalan elítéléstől megmenthet — és így a gyakorlati életbe kilépve, mindinkább meg fogognak győződni azon ismereteknek szükségéről és hasznos voltáról, melyeket előadásaim figyelemmel kíséréssel megszerezhetnek.

Az összeférhetlenség reformja.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, január 31.

Az összeférhetlenségről szóló törvény revíziójának előkészítésére kiküldött képviselőházi bizottság holnap kezdi meg újra tanácskozásait, amelyeknek most már kész előadói tervezet lesz a szubstrátuma. A bizottság előreláthatólag serényen hozzálát az alaposan előkészített tervezet megvitatásához, úgy, hogy a tervezet, törvényjavaslat alakjában nemsokára a parlament elé kerül és még ezen az országgyűlésen törvénynyé lesz.

A tervezet azon az alapelven épül fel, amelyet Széll Kálmán miniszterelnök már kifejtett a képviselőházban s amely úgy szól, hogy a törvényhozói állás utilitizálását kell kizárni. Ezt az elvet, amely a legszigorubb, de egyuttal legméltányosabb felfogása a törvényhozói összeférhetlenségnek, a tervezet következetesen és szigorúan igyekszik megvalósítani; és míg egyrészt a mostani törvényhez képest több szigorítást és kiegészítést tartalmaz, másrészt a fogalom-meghatározásban nagyobb világosságra törekedve, sok haszontalan zaklatást is kiküszöböl.

A terjedelmes tervezet — körülbelül még egyszer akkora, mint a mostani törvény — két részre oszlik az inkompatibilitás két fajtája szerint. Az egyik rész az érdekek-inkompatibilitást, a másik a közjogi összeférhetlenséget szabályozza.

Az érdekek-inkompatibilitásról szóló rész természetesen a fontosabb. Ennek legnevezetesebb elvi újítása az, hogy kiterjeszti az összeférhetlenségnek ezt a kategóriáját a főrendiház tagjaira is. Az inkompatibilitás eseteit a tervezet nemcsak

kiterjeszti, de szigorítja is, és pedig nemesak az eddigi törvényvel, hanem az eddigi gyakorlat szemben is. Így például az eddigi törvény a szállítók összeférhetetlenségét nem ismeri; a tervezet bizonyos cinozurákkal ezt is kimondja, de méltányos, sőt szükséges kivételt tesz az olyan szállítókra nézve, amelyek nyilvános árlejtésen alapulnak, valamint természetesen az olyanokra nézve is, amelyeknek egyszerű adásvételi jellegük van.

Az érdekeltségi összeférhetetlenség ekként a következő hat kategóriára terjed ki: a vállalkozókra, a szállítókra (ide nem sorozva azokat, akik a saját terményeiket szállítják) az üzletek közvetítőire, a pénzintézetekre, az ipari és kereskedelmi részvénytársaságokra, s a közlekedési vállalatokra. Szigorítás az is, hogy inkompatibilitásnak nyilvánítja a tervezet az állami jászágok és jövedelmek bérleit is, akiket a régi törvény kivett e fogalom alól. A tervezet is kiveti természetesen a vadászati jog bérletét, amely nem üzlet, hanem sport.

Az üzleti közvetítés fogalma alatt részletesen intézkedik a tervezet az egyesek és a magyar állam, továbbá a magyar állam és külföldi állam, végül egyesek és külföldi állam között való üzletek közvetítésénél.

A közlekedési vállalatok fogalma alatt az állam által szubvencionált közlekedési vállalatokról van szó, valamint az ipari és kereskedelmi vállalatok közül is az ilyenek vannak felvéve. Erre a két kategóriára nézve a bizottság kebelében eltérők a vélemények, amennyiben egyesek olasz mintára kívánják a kérdést szabályozni, tudniillik úgy, hogy a törvényhozás uton adott szubvenciók ne létesítsenek inkompatibilitást; az általános hangulat azonban, úgy látszik, nem kedvez ennek a megszorításnak, hanem minden állami szubvenció alapján akarja megállapítani az összeférhetetlenséget.

Nevezetes újítás — még pedig szintén szigorítás — az is, hogy a tervezet a kormánybiztosi megbízatást is összeférhetetlennek mondja ki a törvényhozói állással, holott ez eddig kivétel volt. Világos, hogy a tervezet álláspontja a helyes, mert a kormánybiztos anyagi érdekeltségben is, meg szolgálati függésben is van a kormánnyal szemben. Így tehát nemesak az érdekeltségi, hanem a közjogi összeférhetetlenség kritériuma is talál rá.

A közjogi inkompatibilitás területén első sorban a főrendiházi és a képviselőházi tagság gyakorlásának módjait állapítja meg, amit annak szükségesebb volt bevenni, mivel eddig csak az az eset volt szabályozva, ha a főrendi képviselővé lett, ellenben nincs törvényes intézkedés arra az esetre, ha a képviselőből lett főrendiházi tag. Így az is előfordult már, hogy egy kanonok-képviselőt püspökké neveztek ki s a kinevezés által főrendi lett egyházfejedelem ennek dacára sem mondott le mandátumáról, olyannyira, hogy végre is több havi huza-vona után interpelláció folytán lehetett csak kiírni az új választást. A hasonló anomáliák az új törvény szerint ismétlődni nem fognak.

A közjogi inkompatibilitás második kérdése a közös miniszterek törvényhozói jogának szabályozása, mely eddigelő szabályozva szintén nincs, azonban a Háznak alkalmá nyílt már annak a véleményének kifejezésére (gróf Andrássy Gyulának külügyminiszterre való kinevezése alkalmából), hogy a közös miniszter törvényhozói jogokat ne gyakoroljon.

Foglalkozik azután a tervezet a közös hadsereg, honvédség és csendőrség tagjainak inkompatibilitásával, mert eddigelő a jogállapot az volt, hogy amíg a közös hadsereg és honvédség tagjai a képviselőházban nem ülhetek, addig a csendőrség tagjaira hasonló inkompatibilitás fenn nem forgott, úgy, hogy például egy csendőrtisztte kinevezett képviselőt bajos lett volna kényszeríteni, hogy mandátumáról lemondjon.

Kimondja azután azt is, hogy külföldi államok képviselői (konzulok stb.) sem lehetnek a magyar törvényhozás tagjai.

Újítás végül az is, hogy az inkompatibilitás a csőd esetén kívül ki van terjesztve arra az esetre is, ha a képviselő gondnokság alá jut, vagy politikai jogait bírói ítélet felfüggeszti.

A bírások kérdésével a törvénytervezet

nem foglalkozik, mivel a szövegezési bizottság mandátuma erre nem terjed ki. Ennek a kérdésnek szabályozására a házszabályok lesznek hivatva, de előrelátható, hogy ha a tárgyalások abba a stádiumba jutnak, a bizottság és előadója, Rohonyi Gyula, határozati javaslat alakjában fogja indítványozni, hogy a Ház tagjaiból alakítandó zsüri ítélezze az felmerült konkrét esetek ügyében. A zsüri megalakulásának módjára nézve eddig nincs megállapodás. Kétféle terv van; az egyik úgy szól, hogy a Ház sorsoljon ki harminchat zsüritagot, akik közül mind a két félnek joga legyen tizenkét-tizenkét tagot visszavetni; a másik terv az, hogy mellőzve a felek visszavétési jogát, egyszerűen tizenkét zsüritagot sorsoljanak ki.

A zsüri mellett fennmaradna az állandó összeférhetetlenségi bizottság is, de természetesen lényegesen megszorított hatáskörrel, amely egyrészt kiterjedne az olyan esetekben való bíraskodásra, amelyekben egyszerű tényállást kell eldönteni (például, hogy van-e csőd, vagy nincs?), másrészt a zsüri elé terjesztendő kérdések szövegezésére.

KÜLFÖLD.

A botrány-parlament.

Budapest, január 31.

Az új Reichsrath elődjéhez méltóan kezdte meg ma pályafutását. Cseh lárna, német kontrázás, sértő közbekiáltások, ezuttal nem a kormányra, hanem egy meghalt királyasszonyra meg egy idegen nemzetre — enniből állt az első ülés, amelyen ötféle nyelven esküdtek föl a képviselők, nagyobb diésősségére ennek a bábeli parlamentnek. Az ifjusehek nem vettek részt a botránycsinálásban, sőt úgy tetszett, mintha feszélyezte volna őket radikális honfitársaiknak az izgágasága; de vannak, akik úgy vélekednek, hogy az ifjusehek titkos taktikája épp abban áll, hogy az efféle közönségesebb botrányokat radikális árnyalatukkal végeztetik el, s ők majd csak a nevezetesebb politikai mozzanatokban állanak elő a maguk fegyverével, az obstrukcióval. Tanulságos volt az ülés ujra abban is, hogy az uralkodó szokásos éltetése előtt a pángermánok, szocialisták és cseh radikálisok kivonultak a teremből.

Az ülésről a következő tudósítás van előttünk:

Bécs, január 31.

Ma nyílt meg a Reichsrath új képviselőháza. Az ülésterem egészen megtelt s a karzat is zsufolva volt. Lent a teremben élénken sürögtek-forogtak az új képviselők, egymásnak bemutatkozva és a parlament élettartamát jóslgatva.

A Ház képe nagyon megváltozott, mert nem kevesebb, mint százötven új arcon akadt meg a szemünk. De a mellett a pártok képe sem a régi. A keresztény szocialisták összéb huzódtak s nem ékelődtek közéjük, mint az utolsó ülészekabban s a szocialisták. A lengyel ellenzék balról jobbra vándorolt. Az ifjusehek mellett pedig a cseh agráriusok ülnek. Schönererék, akik a régi képviselőházban mindössze öten voltak, most harmadfél padsort foglalnak el.

Koerber miniszterelnök, ki minisztertársai közül elsőnek lépett volt be a terembe s nyájas kézzorítással köszöntött mindenkit, akivel találkozott, most feláll, néhány üdvözlő szót intéz az új Hához, s felszólítja Weigel krakkói képviselőt, hogy mint korelnök foglalja el az elnöki széket.

Már a rövid beszéd alatt több hangos közbeszólás hallatszott cseh nyelven, egyszerre csak Klofács, a radikális csehek bömbölő szavu vezére és társai, Schnal, Reichstatter és Hrubý uniszónó cseh szitkokat szórnak a miniszterek felé:

— Jaj nektek, — így kiabálnak — ha a trónbeszédben csak egy szó is lesz a cseh nemzet ellen...

— Pfuj Koerber!

— A népszámlálásban százezernyi lelket lopkodnak el tőlünk!

— Majd leszámolunk veletek!

— Várjatok csak, legyünk túl a trónbeszédén!

— Vigyázatok!

Az öreg Weigel lassan fölé megy a lépcsőn az elnöki emelvényre. Fele utján megállítja a Klofács bömbölő hangja:

— Pockeje! (Várjunk csak

S ekképp megadván magának a szót, csehül

beszél, vagyis inkább ordít tovább, miközben társai hűségesebben belebömbölnek időközönként, mint föntebb. Olyasmit követel, hogy a miniszterelnök csehül beszéljen, ami ellen aztán a németek szintén zajosan tiltakoznak.

A kölcsöntés felelőse alatt a levélhoridók egyike — kik teketória nélkül járkálnak a képviselők közt — ajánlott levelet hoz Klofácsnak, mire ez abban hagyja az ordítást, leül s aláírja a receptszót. Weigel korelnök felharszolja a szerencsés intermezót s elfoglalja az elnöki széket.

Weigel korelnök belekezd beköszöntőjébe, de gyenge szava nem igen érthető, mert Klofácsék új erőre kapva, tulkiabálják. Beszéde közben a korelnök rátér az angol trónváltásra s alig hogy ezt megette, a német radikálisok dörgő hangon kiáltják:

— Éljenek a boerok!

Ez az éljenzés több percig eltart s minél jobban csönget az elnök, annál viharosabban éltetik a dél-afrikai szabadságharcosokat.

Lemisch: (német néppárti) Éljenek a boerok, vesszenek az angolok!

Iro: Éljenek a boerok, éljenek a mi testvéreink!

Wolf: Vesszenek a gaz britek! Gyalázat!

Hoffmann: Vesszenek a nyomorult spekulánsok.

Korelnök: Ez a diésősségen uralkodó bölcse királyos megérdemli az egész világ tisztelését. Alkotmányos érzésével megszerezte alattvalóinak szeretetét s a velünk mindig barátságos viszonyban levő nagy nemzet vesztésege bennünket is fájdalommal tölt el s engedelmet kérek arra, hogy az angol alsóház elnökével őszinte részvétünket tudassam. (Nagy zaj és ellenmondás. Felkiáltások: Pfuj Koerber!)

Wolf: Szamarak vagytok valamennyien!

Végre ez a vihar is elmúlt. De következett utána a másik, amely a radikális csehek és a radikális németek között tombolt. Amint ugyanis a német radikálisok kiüthöngték magukat, fölgrott Klofács s azt ordította:

— Ha azt akarják, hogy megértjük magukat, beszéljenek csehül, vagy ha csehül nem tudnak, hát lengyelül. (Felkiáltások a baloldalon: Csend legyen!)

Fressel (cseh radikális): Mindnyájan a kormány rabslói vagytok!

Weigel korelnök arra kéri a Házat, hogy térjen át a munkára. (Zajos taps a baloldalon, fölkiáltások a cseh szocialistáknál és a cseh agráriusoknál: Soha!)

Klofács (csehül): Jaj nektek ha csak egy szó lesz is a trónbeszédben a csehek ellen!

Fressel (szintén csehül): A bányamunkások majd meglekétetnek benneteket!

Klofács: Csukjátok be a bődét és menjetek haza. (Fölkiáltás a baloldalon: Csönd legyen, ti cseh bolondok!)

Weigel korelnök: Reméljük az új évszázad elején, Weigel Isten segítségével minden jóra fog fordulni. (Nevelés a csehek közt.) Gondolják meg, hogy már most negyedik esztendeje nem tárgyalhatjuk a költségvetést és tegyenek meg mindent, hogy a törvényhozás munkaképessége helyreálljon. (Fölkiáltások a szélső csoportoknál: Soha!)

Igy beszél az elnök még jó ideig s beszédét azzal végzi, hogy hoch-ot mond a császárra. Amint a német radikálisok és szocialisták látták, hogy a korelnök beszéde végéhez közeledik, tüntetve fölálltak s kimentek a teremből, csak az uralkodó éltetése után tértek vissza.

Azután végbemege valahogyan a fogadalomtevés s a korelnök tudatja, hogy az ünnepes megnyitás február 4-én déiben lesz a császári palotában, a legközelebbi ülés pedig másnap.

Ezzel az egy-órás ülés véget ért.

Bécs, január 31.

A német haladópart nyilatkozatot adott ki, amelyben tudatja, hogy valamennyi német párttal összeköttetésbe kíván lépni a német nyelvnek állami nyelvül való elismertetése céljából, a német radikálisokkal és a német néppárttal pedig minden kérdésben egyértelműen akar eljárni.

A katolikus néppárt a régi centrum tagjaival és a konzervatívokkal közös centrum-klubot alakított. Egyszermind közös nyilatkozatot tett közzé ez a pártcsoport s kijelenti, hogy főelőjárul tekint az ausztriai németiség jogainak és érdekeinek előmozdítását, de a többi nemzetiségek jogait is respektálni kívánja. A kommuniké azzal végződik, hogy a centrum-club teljes erővel fog küzdeni az osztrák gazdasági érdekek érvényesüléséért.

A német haladópart kísérletet tett arra, hogy Wrabetzet és Nosket, akik annak idején a zsidókérdés miatt váitak ki pártköteléjükkel, megnyerje a csatlakozásra.

A Schönerer-párt elhatározta, hogy nem jelenik meg hétélon a császári palotában a trónbeszéd felolvasásánál.

A Cseas értesülése szerint nyolc galíciai paraszt-képviselő, öt ruthén radikális, több cseh szocialista és agrárius képviselővel együtt külön

pártcsoporthoz akar alakítani s számít arra, hogy az ifjucsek radikális tagjai csatlakozni fognak.

Bécs, január 31.

Az urakháza mai megnyitó ülésén *Koerber* miniszterelnök bemutatta az ő felsége által kinevezett elnökséget.

Windischgrätz herceg elfoglalja az elnöki széket és rövid beszédet mond, amelyben megemlékezik ő felsége 70-ik születésnapjáról és háromszoros hochot kiált ő felségére, amit a ház lelkesen visszhangoztat. Azután megemlékezik *Viktória* királynő elhunytáról, magasztalja az elhunyt királynő erényeit és kimondja, hogy a ház csatlakozik az ő felsége által kiejelzett részvéthez. Kéri a ház tagjait, hogy a gyász jeléül jeljenek föl helyükre, ami meg is történik.

A bizottságok megválasztása után az ülés véget ér.

Bécs, január 31.

Mint hogy *Trauttmansdorf* herceg az urakháza közép-pártjának elnökségét nem akarta újra elvállalni, a párt *Schönburg* herceget választotta meg elnökévé és *Meran* grótot helyettes elnökévé. A párt végrehajtó-bizottságának eddigi tagjait újra megválasztották.

A délafrikai szabadságharc.

Berlin, január 31.

A krefeldi *Bürgerzeitung* szerkesztője, akit *Krüger* többször fogadott, kitünő értesülés alapján azt jelenti, hogy *Vilmos császár* elvállalta a békekötést a boerok és az angolok között s hogy Berlinbe való visszatérése után azonnal meg fogja tenni a bevezető lépéseket és fogadja *Krüger*et.

Brüsszel, január 31.

A transvaali ügyvivőség egész határozottsággal jelenti, hogy *Vilmos császár* felajánlotta *Edvárd királynak* a háború befejezése érdekében a közvetítést.

Bécs, január 31.

Illetékes helyen alaptalanoknak mondják azokat a híreszteléseket, hogy *Vilmos császár* vállalkozott a közvetítő szerepre Anglia és Transvaal között. *Vilma királynő* állítólag még esküvéje előtt hajlandó a békétárgyalások megindítása céljából *Vilmos császár*hoz fordulni s reméli, hogy ha a német császár támogatni fogja ezt a vállalkozását, akkor a többi hatalmak is csatlakozni fognak ehhez az akcióhoz és *Edvárd király* is jóakarót fog mutatni.

London, január 31.

Fokvárosból jelentik, hogy *De Wet* kemény harcokban megverte az angolokat s tizenkétezer főből álló hadseregével benyomult a Fokgyarmatra. Az angol lapok *De Wet*nek ezt a győzelmet rendkívül komoly dolognak mondják, amely különösen azért igen fontos, mert *De Wet*nek igen nagy befolyása van Fokföldön s már most valószínű, hogy a fokföldi hollandusok nagy számmal fognak hozzá csatlakozni. Az afrikanderek *De Wet*et második Napoleonnak mondják. A boeroknak ez a legújabb sikere nagy veszedelmet hozhat az angolokra.

Fokváros, január 31.

A boerok legutóbbi támadása a vaurhiny és moderfonteini bányák ellen, mint most köztudomásra jutott, komoly jelentőségű volt. Ugyanaz a kommandó hajtotta végre a támadást, mely a kleinfonteini és brakpani bányákat elpusztította. Attól tartanak, hogy a kár 200.000 font sterlingre rug. Lépéseket tettek a kint fekvő bányák hatóságosabb védelmére. A katonai hatóság jóváhagyta, hogy a kamara két tagja a johannesburgi bányákba menjen a végből, hogy a bányatulajdonosok érdekeit védje.

Hága, január 31.

Leyds közlése szerint a boerok helyzete tíz hónap óta nem volt olyan kedvező, mint mostanában. A boer kommandók az egész harcot hatalmukban tartják és komolyan fenyegetik *Prétoiriát* és *Johannesburgot*. *Krüger* nem fog lépéseket tenni, hogy a béke céljából közvetítőt találjon. A harctérről jelentés jött *Krüger*hez, hogy a boerok fel fogják robbantani a johannesburgi aranybányákat, mielőtt hatalmukba kerítik.

Bloemfontein, január 31.

A kroonstadti biztos közölte az itteni katonai kormányzóval, hogy *Andries Wesselst*, aki a békebizottságot Morgendalban kísérte, e hó 28-án *De Wet* tábornok parancsára *Klipfontein*ban agyonlőtték.

HIREK.

Budapest, január 31.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Január 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hír.** *Frigyes* főherceg holnap utazik el Spanyolországból és pedig először is Cannesba családjához, onnan pedig rövid ott tartózkodás után haza Pozsonyba.

— **Udvari ebéd.** A király ma este bécsi császári palotájában udvari ebédet adott, amelyben *Narbut* orosz vezérőrnagy, katonai méltóságok, az orosz, olasz és szerb katonai attasék vettek részt.

— **Jenő főherceg Spanyolországban.** Mint tudósítónk *Bécsből* táviratozza: *Jenő* főherceg ma elutazott Madridra, hogy az asturiai hercegnő esküvőjén *Ferenc József* királyt képviselje. A jövő hét valamelyik napján lesz a házasságkötés, amely olyan elkeseredett politikai vitákra adott okot a spanyol képviselőházban.

— **A német trónörökös Angliában.** Londoni lapok írják, hogy *Vilmos* császárnak az a szándéka, hogy a trónörökös ezt az évet Angolországban töltse és tanulmányozza a politikai, kereskedelmi és társadalmi viszonyokat. Az angol lapok eközleményei szerint *Vilmos* császár még tavaly közölte ezt a szándékát *Viktória királynő*vel.

— **Ebéd a hadtestparancsnoknál.** *Herceg Lobkowitz* Rudolf hadtestparancsnok, vezénylő tábornok és *Lobkowitz* hercegné ma este 6 és fél órákor ebédet adtak, amelyre hivatalosok voltak: gróf *Szapáry* Gyula, gróf *Andrássy* Aladár, gróf *Bánffy* György, báró *Bánffy* Dezső, gróf *Csekonics* Endre és gróf *Széchenyi* Béla zászlós urak, *Forinjak* Gyula lovassági tábornok, herceg *Odescalchi* Géza, gróf *Szapáry* István, báró *Piret* de *Dehain* Béla, báró *Eötös* Loránt és báró *Atsél* Lajos főrendiházi tagok, báró *Steiniger* és *Klobuszár* altábornagyok, gróf *Attems* és *Halassy* vezérőrnagyok, *Gränzenstein* Béla, *Toepke* Alfréd, *Csörgő* Gyula, *Kiss* Pál és *Nagy* Ferenc államtitkárok és *Salamon* Aladár.

— **Az angol trónörökös betegsége.** *Cowesből* jelentik, hogy *York* és *Cornwall* hercegeinek állapota javul. Az erős mértékben fellépő kiütés azonban nagy álmatlanságot és kellemetlen érzést okoz a betegnek.

— **Korányi-jubiläum.** Ötven esztendeje lesz az idén, hogy *Korányi* Frigyes egyetemi tanár orvosi működését megkezdte. Tisztelői most meg akarják ünnepelni a nevezetes évfordulót s az ünnepegekbe belevonják az egyetemet, a királyi orvosgyűlést, s mindazokat a tudományos és hivatalos testületeket, amelyeknek *Korányi* tanár elnöke vagy tagja. A mozzalom vezetésére *Békay* Árpád egyetemi tanárt, a fákuldas idei dékánját kérik föl, aki maga is tanítványa volt *Korányi*nak.

— **Tolsztoj betegsége.** Az oroszok nagy emberéről, az agy Tolsztoj Leórol, csak nemrégiben is sok rossz hír jött. Hogy egészsége megrendült, súlyos betegségbe esett. A kedvezőtlen hírek aztán mégis javultak, Tolsztoj magához tért. De nemrégiben, amikor éppen mély bölcseségi elmélkedéseit mondotta el a halálról, amelyet olyan közel érzett magához, s bármely pillanatban megnyugvással vár, nagy csapás érte. Szép tehetségű fia, aki maga is író, váratlanul meghalt. *Alighanem* ez a csapás rendíthette meg mégis annyira, hogy teste is megszenvedt, mert Moszkvából ma azt jelenti egy távirat, hogy most újra megbetegedett.

— **A hollandiai nász.** *Hágából* jelentik, hogy *Henrik* herceg, *Vilma* királynő vőlegénye ma odaérkezett. Az uton, amerre a menet elvonult, katonaság állott sorfalat. A lakosság lelkesülten üdvözölte a herceget, aki udvari hintón, lovas testőrök közepette hajtattat a királyi palotába. A házakat fellobogózták. *Vilma királynő* az elfogadó teremben várta vőlegényét; ott volt az anyakirályné és az egész kormány. Közvetlenül a herceg megérkezése után a hágiai osztrák-magyar követ átnyújtotta *Vilma királynő*nek *Ferenc József* király sajátkezű üdvözlő levelét. Este az egész várost kivilágították.

— **A muzeumok és könyvtárak felügyelősége.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a kultuszminiszter előterjesztésére dr. *Fraknói* Vilmos arbei választott püspök, szent-jóbbi apátot, a Magyar Tudományos Akadémia igazgatótanácsának tagját, öt évre a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőjévé nevezte ki. A főfelügyelő helyetteséül a kultuszminiszter *Szalay* Imrét, a Nemzeti Múzeum igazgatóját, felügyelőkké pedig dr. *Kriemer* Józsefet, dr. *Féjerpataky* Lászlót, dr. *Hörvath* Gézát, a Múzeum igazgató-örök, dr. *Jankó* Jánost, a Múzeum örök, *Kammerer* Ernőt, az Országos Képtár kormánybiztosát és *Radics* Jenőt, az Iparművészeti Múzeum igazgatóját, végül a főfelügyelőség előadó titkárává dr. *Schönherr* Gyula muzeumi őrt további öt évre újra kinevezte.

— **Paul Deschanel házassága.** A francia kamara elnöke, *Paul Deschanel*, mint *Párisból* jelentik, eljegyezte *Brice* képviselőnek a leányát, *Camille Doncet*nek, az elhunyt akadémikusnak unokáját. *Párisban* manapság *Deschanel* egyike a leg több parthicknak. A modern, fiatal politikusok legelőkelőbbje s amellet ideálisan szép férfi. A francia főváros legelőkelőbb családjai vetélkedtek érte, mert *Deschanel* utja egyenesen az elnöki szék felé vezet. S minden francia nő vágyainak metovábbja az, hogy az *Elyséepalota* háziasszonyává lehessen.

— **A parisienne a hegyen.** Szegény *Bagilat* ur, akit európaszerte közönséges kupcnek tartottak! A világ kegyetlen, halálán és neveléslen. Mihielyt ócska vaskereskedéssel foglalkozik valaki, azt hiszik róla, hogy a lelke is rozsdás, hogy a szívében nem teremnek kedves, áhitatos gondolatok. Azért, mert *Bagilat* ur ócska koscsikereket, rozsdás szöveget, törött kardot és nyirkorgó puskákat váltott be csengő, szép sárga aranyakra, rögtön föltették róla, hogy szatócslelék, kicsinyes és kufarkodó. *Bagilat* ur megvette a párisi kiállítás aranyos kupoláján kacérokodó szobrot, mely a párisi nőit jelképezte. A vétel után legott megindult a leghitványabb rágalmasz szegény *Bagilat* rovására. Azt mondták, hogy ez a szatócslelék, ez az ócska vaskereskedő most egyszerűen vasszerszámokat fog készíttetni abból a szoborból. Vasszög lesz belőle, koscsikerek vagy ágyu. *Bagilat* ur pedig nem szólt semmit. Csak ravaszul mosolygott, s lefőzte a sok haszontalan fecsegőt. Nagy és poetikus gondolat termelt a fejében s most előállt vele. Fölvitette a szobrot az auvergnei hegyek közé egy magas eszesra, ahonnan végig látni szép iratos mezőkön, viruló völgyeken s ahonnan uralkodni lehet az egész természetben. Ott aztán fölláttotta a szobrot, amely most diadalmas, kacér mosolygásával igézi meg a fákat, füveket, madarakat. A párisi asszony, aki mindenben uralkodik.

— **Az angol király multja.** *VII. Edvárd* király trónralépe alkalmából az egész angol sajtó hosszabb cikkeiben foglalkozik az új királyi és többnyire hódolat és elismerés hangján írnak róla. De azért nem hiányoztak hangok, amelyek kissé szigorubbantétek *Edvárd királyról*. Többek között a *Reynolds Newspaper* című elterjedt radikális lap a következőket írja az új királyról:

Nem lehet mondani, hogy új uralkodónk eddigi élete végig épületes volt. De hát a nép vagy azt gondolja magában, hogy ami elmúlt, az elmúlt, vagy pedig, hogy királyok és hercegek olyan dolgokat is megtehetnek aminőt másról rossz néven vennének. Azt hiszik, hogy ez utóbbi a helyes magyarázat s van is benne valami. Egy herceg sokkal nagyobb kísérleteknek van kitéve, mint egy közönséges polgár. *VII. Edvárd* ismeri az életet s tudnia kell, hogy Angliában borzasztó szegénység van. Ne gondolják, hogy a királyok nem árják bele magukat a kormányzat dolgaiba. A királyok megteheti s az új király is meg fogja tenni. Reméljük, hogy befolyását olyan irányban fogja érvényesíteni, hogy szociális viszonyainkat megjavítsa, bár, sajnos nem hozhatja vissza a száz milliókat, amelyeket az örült dél-afrikai háboruban elpazaroltunk. Ha a király most népszerű is, ne felejtse el, hogy ez a népszerűség könnyen elvész. A koronát fogják lelelőssé tenni, ha a vagyonosság még jobban csökken, ami pedig be fog következni. A mi véleményünk szerint az új század első éve az, amelyben kereskedelmünk még virágzik s ezután a hanyatlás korszaka fog következni, amelyet két hatalmas versenytársunk, Amerika és Németország fog okozni.

— **Kereskedelmi attasé Párisban.** *Hegeud* Sándor kereskedelmi miniszter — mint értesültünk — kereskedelmi attasévá *Párisba* dr. *Náway* Aladár miniszteri titkárt nevezte ki. *Náway* már évek óta képviseli Magyarországot érdeket külföldön, mint a brüsszeli és utóbb a párisi kiállítás miniszteri biztos s előkelő modorával és kitünő képzettségével mind a két világviszonyok egyik legalaposabb ismerője, bizonyára új állásában is kiválóan hasznos szolgálásokat fog tenni az országnak.

— **Levél a sir szeléről.** A napokban elhunyt zenórius utolsó írása az alábbi levél. Akkor írta *Verdi* ezt a levelet, midőn már érezte a halál lehelletét. Régi, hű barátjához, *De Amicis*hez intézte utolsó levelét. A lángész teremtő ereje küzdött benne már ekkor a lassu pusztulással, amely ellen nincs orvosság. Még tervez, de már érzí, hogy aligha valósulnak tervei. A levél így hangzik:

Kedves *De Amicis*!

Köszönet önnek, és egyszersmind bocsánat azért, mert annyit untatom, de közzölnöm kell önnek, hogy február elején *Genuába* akarok menni. Ami egészségemet illeti, az orvosok azt állítják, hogy nem vagyok beteg, de én érzem, hogy minden fászszt. Nem tudok olvasni, alig látok és a lábaim kezdik felmondani a szolgálót. Nem élek már, csak vegetálok... ugyan mi keresni valóm van már nekem ezen a világon?

Tisztelője: *G. Verdi*.

— **A jogász-nemzet.** Minden félév kezdé-
tén, mikor a hivatalos lap félrismerhetlenül be-
igazolja és számokkal dokumentálja, hogy az
előző egyetemi félévben hány fiatal embert szá-
badítottak rá az egyetemi tudományok forrásaira,
egyértelműen konstatálják, hogy jogász-nemzet
vagyunk s fiaink mítsem akarnak tudni a pro-
duktív pályákról. A *Budapesti Közlöny* mai szá-
mának idevonatkozó számadataiból újból ezt a
tanulást fogadjuk ki minden szemlélő s bizo-
nyos irítással konstatálja, hogy az egyetem 5108
hallgatója közül 3814 még mindig jogász. Az
arány teljesen ugyanez az ország másik egye-
temén, a kolozsvári, és a jogakadémiai zsufo-
lva vannak, amiből nem nőléz levelet az ósrégi
tételt, hogy jogász-nemzet vagyunk. Ez erendő
bűn az oka annak, hogy főiskoláink mindenki
ulpiánuson akar megokosodni s a törvény-
tudók száma olyannyira megszorodik, hogy
végre a sok törvényismeret mellett koldusbotra
jut hazánk ifjúsága. Első tekintetre már világos,
hogy nem nemzeti karakterünk az oka ennek a
jogászokdásnak, hanem azok a rendezetlen viszonyok,
melyek egyetemünkön uralkodnak s azok
a hamis képek, melyeket az ugynevezett jogász-
élet gyönyöreiről festenek. Ha még a pályaválasztó
ifjúság kismérvű komolyságát is hozzávesszük s
középiskoláink helytelen rendszerében keressük e
baj forrását, szerencsésen elimináltuk azt a frázist,
mely jogász-nemzetet emelt, vagy súlyosított
bennünket. Lehetetlen, hogy egy egész ország
vakussággal legyen megverve s ne lássa, hogy ifjúsága
tömegekben tódul egy teljesen terméketlen föld
felé, holott kenyérkeresésre indul. A bajon csak egy
dolog segít. Az, ha már a középiskola éretté teszi
a tanuló-ifjúságot arra, hogy célszerűen tudja
megválasztani pályáját s bizonyos magasabb
szempontból tekintse a pályaválasztás földadatát.
Ha köztudattá válna már a középiskolákban, hogy
a szellemi erő elosztásának bizonyos törvények
szerint kell igazodnia, ilyen nagy aránytalanságok
nem mutatkoznak a pályaválasztásban. A
hivatalos lap adatai szerint ugyanis, a 3814 jo-
gász mellett van 1021 bölcsész s mindössze 618
orvostanhallgató. Ha ez a két utóbbi számmal valaki
azt találna bizonyítani, hogy inkább bölcsék
vagyunk, mint betegek, az csakugyan nagy tévedés-
ben élne.

— **Gyászintézkedés Viktória királynőért**
Budapest. Viktória angol királynőért február 2-án,
szombaton, tartják meg Budapestén a gyászintézké-
dést a Kalvin-téri református templomban. A tempo-
mot erre az alkalomra *Hegedűs Sándor* miniszter és
Szász Károly református püspök engedték át. A gyász-
ünnepet azért tartják a református templomban, mert
a skót templom, meg az anglikánusoké is szűk
volna a budapesti és vidéki angolok befogadására.
Az intézkedést délelőtt 11 órakor kezdődik s erre a
budapesti angol főkonzulátus meghívta a kormányt, a
polgári és katonai hatóságok fejeit s az idegen álla-
mok képviselőit. Az intézkedést *Tucker S. A.* az
angol templom pástora, továbbá *dr. Moody András*
és *Webster J. T.* a budapesti skót templom lelkeszei,
fogják celebrálni. A francia nyelvű meghívó a kö-
vetkezőleg hangzik:

Un service funèbre pour feila très gracieuse
Majesté Victoria Reine du Royaume-uni de la
grand Bretagne et D'Islande, impératrice des Indes,
sera célébré le tamedy deux fevrier 1901, à onze
heures précise du matin dans l'église réformée
de la place Calvin à Budapest Consulat-général
d'Angleterre Budapest. 28 janvier 1901.

A gyászünnepséget vegyeskarú énekzenekar
vezeti be, *James Viktor* orgonakísérettel. Ezután *Tucker*
anglikán lelkész, könyörgést mond. Utána *Webster J. T.*
skót pap imádkozik. Ezt karének követi, amelynek
bevezetővel *dr. Moody András* skót lelkész tartja meg
az ünnepi gyászbeszédet angol nyelven. Az ünnep-
séget az „Isten tartsa meg a királyt” című himnus
elénekélése rekeszti be.

— **Influenza a kaszárnyában.** Iskolában,
rendőrségen, mindenütt influenza. Most már be-
lopozkodott a kaszárnyába is — és pedig Teme-
sváron. A helyőrségből ez ideig háromszázhuszan
feksznek betegen s hogy teljes legyen az egyen-
lőség, tiszték, altisztek és bakák vegyesek. A
hadtestparancsnok, lovag *Schmitzer Lajos* jelentést
tett a tömeges betegségről a honvédelmi minisz-
teriumnak és a belügyminiszteriumnak is s
amennyire ez kaszárnyában lehetséges, gondosko-
dott arról is, hogy a járvány ne terjedjen.

— **Elhunyt büntetőjogász.** Bécsben ma meg-
halt *Wahlberg*, a híres büntetőjogász hatvanhat esztén-
dős korában. Sok ideig tanára volt a bécsi egyetem-
nek. Az elhunyt magyar birtokos is volt; Dunaszerda-
hely mellett nagyerjedelmi birtokai voltak.

— **Haro a zongora ellen.** Párisból írják: An-
nak a harcnak, amelyet a Jura környékén és a
breton vidékeken indítottak a zongora ellen, már
Páris közelében is támadt visszhangja. *Saint-Germain*
és *Laye* város községének elhatározta, hogy a zongora-
kultúra elszaporodását megakadályozandó,
minden zongorára hat frank adót vet ki.

— **A vád sulya.** Egy szerencsétlen özvegy asz-
szony ma fölmutatja a rágalom ellenében egy levelét,
amelyt eddig féltő gondossággal őrzött. A levél
egyetlen emléke az urától, aki maga választotta a ha-
lálát, mert megváltotta és érezte ártatlanságát. A be-
csületességnek ez a martíra *Schiller Károly*, a *szege-
di pénzügyigazgatóság* titkára, akinek az öngyilkosságá-
ról annak idején már írtunk. A hivatalban megin-
dították a vizsgálatot és kiderült, hogy tiszta
és mocsoktalan a halotti emléke. Szörnyűkődés és
megdöbbenés követte a fölfedezést. Magukba szálltak
az emberek és csodálkoztak, hogy a vádaskodás is
ülhet? Furcsa... És multak a napok, az áldozatot
eltemették, az özvegy vigasztalhatatlan, hát variálni
kezdtek a tételt az emberek. Talán mégis bűnös? Ta-
lán csak elstultották a hivatalban a dolgot? A szegény
özvegy most elővette azt az írást, amelynek minden
sora tele van már könnyeivel és fölmutatta *Galeotto*-
nak. A halál küszöbéről írta meg elhatározásának az
okát *Schiller Károly*. A rágalom és a vádaskodás
hívei akár minden nap olvashatnák okulásul ezt a
levelet:

Kedves feleségem, édes Zsuszka!

Ugy látszik, hogy még az Egek ura is ellenem es-
küdt, mert oly bűnnel vádolnak, amit elkövetni, dacára
mindenfélre könnyelműségemnek, nem tudtam és tudok
megtenni, de a látszat sulya oly nagy, hogy már annak
súlyát nem bírom ki, az eddig egy pár nap óta tartó és
ellenem irányult vizsgálatból kifolyólag ellenem oly terhelő
körülményeket hozott fel, hogy akárhogy is azt, hogy
teljesen ártatlan vagyok, nem bírom és nem tudom be-
igazolni.

Ez engem oly elkéseredetté tesz, hogy az esetleges
szegényt, ami mondom nem viselhető el, mert Isten és a
lelküismeretem tanui, hogy bűnösnek nem érzem magam,
nem tudom elviselni és inkább megválok e rongyos élet-
től, legyen tehát megszabadítva a világ az ily könnyelmű,
gondatlan, de azért nem rossz embertől, legyen öröme
azoknak, akik ellenem ezen igaz, hogy látszólag igazságos
és helyes dolgot megindították.

En tehát első sorban állt, kit életemben legjobban
szerettem, töled veszek búcsút, bármily nagy fájdalmat
okozok is néked szerencsétlen sorsomért, ne okoljál ezért
senkit, mindennek csak magam lehetek oka és tényleg
csak magam vagyok az, hogy pedig így van és téged
ily lelkelentül kell visszahagynom, anyai adósság és a
halálommal esetleg bekövetkező nyomorral, annak is leg-
nagybörzést én, de részben a látszólagos jó cimborák
az okai, kikért nekem oly temérdek vagyont fizetnem
kellett.

Azért tehát, ha Istent ismered és Istent szeretted, ne
légy haraggal irántam, hanem emlékezzél, ha teheted, jó
szívvel reám, nem hiszem, hogy a jó Isten téged — kit
szerencsétlen férjed ily szerencsétlenül elhagy — meg ne
segítsen. Bocsásd meg szerencsétlen férjednek azt, hogy
ily rossz viszonyok között vagy el, de mindenki maga
sorsának kövőse, és mindenki megérdemli sorsát, tehát
én is. Utolsó gondolatom is te édes szívem vagy, de
nem kérhetek tőled egyebet, mint bocsásd meg. Képrele-
ben öled és számtalanszor esőkol szerencsétlen férjed

Károly.

— **A krokodil-ménes.** A krokodilbőr a
legutóbbi években a legelőkelőbb bőrök közé
küzdte fel magát, s oly nagy volt a sikere, hogy
már utánozzák is. A krokodil azonban nem igen
könnyen-fogható állat, s ezen egy amerikai ur
most úgy akar segíteni, hogy nyájában teny-
esztízi ezt a szép bőrű állatot. *Turner* a neve a
vállalkozó szellemű férfinak, aki a floridai mo-
csarasok megvett néhány száz hektárius területet,
s most ott valósgós ménesekben tenyészti a kro-
kodilust. Valóban szép látvány lesz majd, amikor
a krokodil-esikős felpattan egy krokodil há-
tára, s bevágatja vele a pusztát, s utána galop-
piroz a többi... Lesznek szép népdalok, amelyek-
ben a kis leány elmondja, hogy szerelmes egy
krokodil-esikőse, de az hallani sem akar felőle...
A ménesek minden poézise bevonul a krokodilok
közé s nem lehetetlen, hogy a krokodiltenyésztés
emelésére nagy versenyeket rendeznek, totalizá-
tóról, szokékkal s a krokodil oly népszerű állat
lesz Amerikában, amilyen népszerű állat még nem
volt a világon. S majd esőndes éjszakákon hal-
lani lehet a bús amerikai magyarokat, amint haza-
menet éneklük:

Volt nekem egy darúbőrű
Krokodilom,
Eladatta a bostoni
Kapitány...

Miért ne? A krokodil utóvégre egészen csi-
nos állat és határozottan sokkal jobban szereti az
embert, mint a ló.

— **Színházegés Párisban.** Megint leégett egy
színház Párisban kevéssel azután, hogy az elhamvad
Comédie Française új lakát megnyitották. A Boulevard
des Italiensen lévő *Robert Hudin* színház esett áldo-
zatul a tüzvésznek, s a mellette lévő ház is e'pusztult,
amelyben több lakás, műhely és ruhátár volt. A tűz
ebben a házban keletkezett egy fotográfáló műhely-
ben. A leégett színház nem volt valami nagyjelentő-
ségi, nagybörzést bűvészek előadásainak adott teret.

— **A belga játékbankok.** A brüsszeli ka-
marában valóságos operett-előadás rendeznek a
klerikális kormánypart és a szocialista kisebbség.
tagjai. A két párt gyönyörűséges egyetértéssel
táncol a hamisan értelmezett morál aranyborjára
körüli s a szerencsejátékok jobb ügyhöz méltó
szívossággal védelmezi. A kamarában a játé-
barlangokról szóló törvényjavaslat tárgyalása van
napirenden s a javaslat védelmére ezernyi hazug
érv s hipokrita hazugság hangzik el. Egy elzúllott
szocialista tábor s ősi bűnökben megrögzött
klerikális csoport egyesülése ilyen célokra, csak-
ugyan jellemző. És jellemző mindenképp, hogy
egy oly ország, mely emínter iparos ország,
erkölcstelen játékok fönntartásához fűzi
gazdasági érdekeit s helyzetének javulását at-
tól várja, hogy a világ csavargói ott tessék-e
kockára pénzüket vagy nem. A miniszterelnök
kijelenti, hogy a kamara nem iktathatja törvénybe
azt, hogy minden belga legyen erényes, holott
büszkén arra kellene hivatkoznia, hogy minden
belga törvény nélkül is erényes. Ahol azonban
ezeket a distinkciókat nem tudják megtenni az
emberek, ott csakugyan immorális alapokra lehet
csak felépíteni az állam jóvedelmének reményét.
A kamara gyűlése egyébként mindennél jellem-
zőbben beszél.

Vandervelde, a szocialista párt ismert vezetője ki-
jelentette, hogy Osztenében és Spaaban egyelőre
fenn kell még tartani a nyilvános játékbankokat, mert
a jóvedelem közmunkákra és közhasznú intézmények
támogatására fordítatik. *De Smet de Naeyer* miniszter-
elnök erre azt erősítette, hogy a játékdüh jóvedelme
nem folyik az állampénztárba, mint a lottóé Ausztriá-
ban, Németországban és Olaszországban. Spanyol-
országban és Romániában is kizsákmányolja az állam
a játékszenvedélyt, sőt Franciaországban a kaszinók-
ban a preaktus védelme alatt játszanak. A kamara
nem iktathatja törvénybe azt, hogy minden belga legyen
erényes és ne játszzék a rouletten, de meg az embe-
rek szabadságát sem szabad korlátozni (!)

Mikor a pénzügyminiszter Spaa és Osztende
előjogait igazolni akarta, elvetette a sulykot és a kö-
vetkező nyilatkozatot tette:

— Az összes játékbankok eltörlése nagy baj
lenne...

Erre *Woeste* államminiszter közbeavatott:

— Pénzügyminiszter ur, az ön beszéde ugyancsak
siralmas és engedjen meg egy kérdést: kinek akar ön
evel a kijelentésével örömet szerezni?

— A királynak! — kiáltották erre a szocialisták.

A pénzügyminiszter ez azonban nem hozta za-
varba és tüzesen érvelt tovább a játékbankok fenntar-
tása mellett. Legfeljebb azt hajlandó megtenni, hogy
bizonyos hölgyeket kitiltson a játékbankokból. Azután
több jegyzék-váltást olvasott fel, melyet a francia kor-
mányval folytatott a játékkérdés közös szabályozása
tárgyában.

— **Az énekesnő ékszeréi és a diákok.**
A kievi diákságot nagy gyalázat érte s úgy
látszik, hogy méltatlanul. Ezt abból a nagy ősz-
szetartásból következtetik, amelylyel sikra száll-
lottak becsületükben megbántott barátai érdeké-
ben. Ugy esett a dolog, hogy három diák a na-
pokban egy énekesnővel vacsorázott. Mire az
énekesnő hazament, észrevette, hogy elveszték az
ékszeréi. A diákokat gyanúsította a lopással s
föltelt a rektorhoz panaszra. Az orosz egyete-
meken úgy látszik más hatásköre van a rektor-
nak, mint erre mifelénk, mert a rektor a három
diákok egy hetit fogházra ítélte. Már el is akarták
szállítani őket, de közben eljött a diákság. Kiki-
sérte a három pajtást a vonathoz, ott összerom-
bolta a várótermet, a rendőrség támadását üve-
gekkel, esészekkel verték vissza. Azután vissza-
mentek az egyetemre és iszonyuan elphálozták a
rektort. Csak futással menthette meg az életét a
derék ur. A vége az lett a dolognak, hogy a
diákok vezetőit besorozták katonának. Ez a kény-
szer-katonáskodás pedig nem valami kellemes
mulatság. Anyira nem az, hogy az egyik ka-
tonaságra elítelt diák a vonat kerekéi alá feküdt
s inkább ott maradt a sineken összeszaggatott
testtel, minsem hogy leszolgálja a büntetést.

— **Házasság.** Nagy Sándor, a Pécsi irodalmi és
könyvnyomdai részvénytársaság igazgatója, a Magyar
lapkiadók országos szövetségének alelnöke, február
3-ikán vezeti oltárhoz a győri újvárosi zsidó templom-
ban *Fleischmann* Gizella kislányt.

— **A Dunáról.** A földmívelésügyi miniszterium
vizrajzi osztályához ma érkezett jelentések szerint a
Dunán tegnap Pozsonynál, ma reggel pedig Győrben
megindult. A víz Győrig jégmentes. Az áradás egyre
tart s Budapestén tegnap óta 16 centiméternyi emel-
kedés mellett a víz magassága 186 centiméter. A
fővárosnál nagyobb eszámítás történt, lassu zajlás
mellett a jég lecsuszott a Ferenc József hidig s onnan
lefelé Budátok batárhagy a víz jégmentes. A jég Buda-
pestől Újvidékig áll, innen lefelé Újvidék és Orsova
között zajlás áll be, a Kazán-szorosban erős jég-
törélys támadt, amely a vizet jelentékenyen megduzzasztotta.
A horvát folyók közül a Dráva, Varsád és Zá-
kány között zajlik, épp úgy a Száva Mitrovicától le-
felé torkolatáig.

— **A ravatal körül.** A világesemények tömegéből, amelyet az újság hasábjain egy nap összehalmoz, itt is, amott is feltűnik egy-egy jelentős részlet. Olyan momentum, ami jobban megragadja az értelem, aminek a nyomán érzések, hangulatok rezegnek át a lelken. Újságunk lapjain ma is akad néhány olyan jelentősebb pont, amely a híreken átsuhanó szemet megakasztja s az elmélyedésnek anyagot ad. Három távirat, mindegyik más-más hirt hoz, de összetartoznak, egymásba fonódnak e hírek...

Komor fejedelmi gyász közepett még ravatalán nyugszik a nagy királynő, de a temetés már készül, napja már közel van. A gyászceremónia serényen készül s ha indul a koporsó az utolsó utra, temetni fog a föld egész kerekébe. Az új-seelndi vasutminiszter is megette intézkedését. Az nap, mikor temetik Viktóriát, délelőtt az összes vonatok, melyek fölött az új-seelndi vasutminiszter az ur, akárhol rognak is, megállanak hirtelen. Eppen amikor megindul a nagy halotti szertartás, akkor fékez a sok masinista a lokomotivon. Ha nyílt pályán éri is a pillanat a vonatot, megáll, egy óra hosszat vesztegel s az utasok imádkozhatnak. S ugyanakkor Új-Seeland minden pályaudvarán megszűnik a munka egy egész órára. Így temet a seelndi vasutminiszter.

Igy készül a temetés a nagy királynő ravatala körül. A királynő fia pedig, VII. Edvárd ezalatt már király. A gyászból legkevesebbet ő vesz ki magának, s végi teendőit, funkcionál, mint birodalmának koronás feje. Térdszalag-rendet is adományoz II. Vilmos fiának, s lovagá avatván az ifjú trónörökös, szövetséget kínál a hatalmas német nemzetnek, hogy „kezet fogva haladjon a két ország előre a béke biztosítására és a világ civilizációjáért való küzdelemnek magasatos célja felé.” Küzdelem még van lent az afrikai térségeken, de lesz-e hamarosan béke a hatalmas uralkodó nemes szótára nyomán. A béke programját kezdi-e mindjárt maga is valóra váltani a szép szavu Edvárd? ...

A szótát még mindig elől jár, s nem pécselet minden szónál kisebb tettet. Lenn Afrikában még töltik a boerok az ágyút, s új erőre kapva a drága, az egyetlen szabadságot védik. S ha nem lesz már fegyverük, öklükkel, körömszakadtig is marakodnának a hazájuk földjéért. Angolok hullnak, boerok esnek el még, még véres a forró égő földje, s Edvárd nem inti le a harcot. Nyilván nem is szándéka, mesze-ore országokban nem is bízunk még ebben. Svájcban, ime nemes lelkek akcióra készülnek, Transvaal minden asszonyát és apró gyermekeit hajókön Svájca hozná, a háboru végéig minden szükségessé, hajlékkal, étellel ellátnák. Minden államot, minden jótékony egyesületet összehoznak, hogy a boer asszonyokat és gyermekeket biztos helyre elhozzák. Kétszáz ezer frankjuk is volna már. Hátha kétszáz milliójuk volna, jönnének-e a boer amazonok! Hátha a boer harcosok maguk küldenék az asszonyaikat, elmennek-e azok az emberek mellől biztos életre, védő hajlékokba? Afrikában vagy végre lesz a harcnak, vagy elhullnak a boer asszonyok is...

— **A Vörösmarty-szobor alapja javára** a duna-szerdahelyi katolikus legényegylettől 10 koronát, a csáktornyai kereskedő ifjak önképző körétől 25 koronát kaptunk. A csáktornyai ifjak adakozása egy szépen sikerült hangversenyük jövedelme és adományukat még becsesebbé teszi az, hogy egyik jele a határszéli lakó magyarság bafafias munkájának. E derék ifjak magyar érzelmeiről tanuskodik alábbi kisérő levélük is:

Tekintetes szerkesztőség! Tisztelettel alulírott egytel folyó hó 19-én tartott hangverseny alkalmával befolyt tiszta jövedelem egy részét, 25 (huszonöt) koronát, hazánk koszosz körítője, néhai Vörösmarty Mihálynak létesítendő szobrára szántuk. Teszük ezt annál szivesebben, mert mi, kik e határszéli városban, a horvát és német invaziók ellen edes hazánk neivét szoval, tettel védjük, ápoljuk, e nagy költő műveiből merítünk lelkesedést, hogy célnak — a magyarság diadalát — a kereskedő pályán is érvényre juttassuk. Amidőn még kérjük a tekintetes szerkesztőséget, hogy ezen összeget rendeltetési helyére juttatni kegyeskedjék, — maradtunk, Csáktornya, január 26. Hazafias üdvözléssel: A csáktornyai kereskedő ifjak önképző egylete. *Kopjár Sándor alelnök, Rosenberg Kálmán egyleti titkár.*

A beküldött összeggel gyűjtésünk eddigi eredménye: 3491 korona 72 fillér.

— **Anépszámlálás.** Hivatalosan ma tették közzé a szegedi népszámlálás eredményét. E szerint a lakosság száma 104,007; az utolsó népszámlálás óta a szaporodás 16.735 lélek.

Nagyszébenben is bejezték a népszámlálást. E szerint a polgári lakosság 26.643 lélekre rug, 5209-el többre mint 1890-ben. A németek száma 15,553, 2313-al több mint 1890-ben. a magyarok száma: 4732, 1634-el több mint 1890-ben, a románoké 5959, 1343-al több mint 10 évvel ezeltől.

— **Aki a szívét kívül hordja.** Nem éppen a homlokán, de a mellén hordta a szívét sokáig egy kis francia fia, akiről a minap tartott felolvasást a francia tudományos akadémiában Lannelongue tanár. A fia 1888-ban született; a mellén egy furosa dagantot vettek észre, amelyről az orvosok azonnal konstataáltak, hogy nem más, mint a szive. A tanár megoperálta, s a fia most a lehető legjobban érzi magát. Az akadémia egy másik tagja, Chaveau, azt jelentette, hogy *Budapest*en nemrégiben találtak egy borjut, amelynél ugyanez a rendellenesség volt tapasztalható, s hogy az itteni tudósok értékes megfigyeléseket tettek a különös állaton.

— **Nyomoruság Olaszországban.** Nap-sugaras, meleg, szép Itáliában, ahová gyönyörűségre sereglők össze a világ minden részéből az élvező jómód, a nép szintén éheznek és szenved. Sötét képeket festenek erről a nyomoruságról. A falvakból tömegesen húzódik be a legközelebb eső városokba a rongyos, lesóványodott népség és leverten, koldulva lézeng az utcákon. Sok mindenféle ok idézi elő ezeket a kétségbeesztő állapotokat. Az ideai tél keménysége kérhetetlenül sújtott le Olaszországra. Ahol alig láttak valamikor havat, fagyot, az idén megismerkedtek vele. Aztán megrekedt erősen a kereskedelem, a nagy adó pedig nem csökkent és a lelketlen uszorások fajtája sem vészett ki. Akinek kicsiny a földje, a termése eladásából alig fedezhette kisebb kiadásait, a folytonos adósságesinálás pedig egészen tönkretette a kisbirtokosokat, akiknek az uszorások csak ötven-hatvan percentre adnak kölcsönt, s ezért is az egész jövő esztendei termést kell lekötöniük. A kormány pedig nem tett idáig semmit sem a közszükség enyhítésére, csak a hatóságok próbálnak valamit tenni; kenyereket és lisztet osztogatnak, amiből jut, akinek jut. Egész vidékek elnéptelenednek; az emberek, ami kis jószáguk, ingóságuk van, eladják és vándorolnak olyan helyre, ahonnan jobb jövőt remélnék. Ha a kormány nem siet az orvoslással, sok vidéken nagy baj fenyeget, mert gonosz izgatók Olaszországban is vannak és a föld-forradalom tüze már izzik, hogy lángokban törjön ki.

— **Fordítva.** Álmatlanságban szenvedett egy felvidéki birtokos. Feljött a fővárosba és megkérdezett egy hírneves orvosnart, hogy mivel orvosolja a baját. A professor nem volt híve az orvoságnak, hanem egészen más kurát ajánlott. Azt javasolta, hogy éjjel lehetőleg későn, vagy egyáltalán ne feküdjék le s majd reggelre elnyomja az álm s nappal alhatik. A jó tanácsot megköszönve, vigan sétált a főváros utcáin a birtokos. Sétája közben szemébe ötlött egy kirakat, amelyben egy bizarr alaku butordarab volt kiállítva. Közelebb érve látta, hogy a butordarabot eladója így hirdeti:

Nappal szék, éjjel ágy.

Csőváltá erre a fejétek a birtokos. Majd így dörögött magában:

— Hm hm. Ez körülbelül nekem való volna. Csak éppen megfordítva kellene.

Vagy tíz percig tündődött a kirakat előtt. Végre rászánta magát s bement. Elő is adta kívánságát, hogy neki épp megfordítva kellene az orvosi tanács szerint valami olyan butordarab, amely

Nappal ágy, éjjel szék.

A boitos, akinek egész önérzete odatapadt a saját találmányu, szabadalmozott butorához, amely nappal szék, éjjel ágy, végmérte tekintetével az idegent, majd komprimált önérzettel az szólt:

— Olyat nem kaphat az ur.

És az idegen busan ballagott ki az üzletből és igrén szólt magában:

— Milyen kár, pedig fordítva éppen nekem való lett volna.

— **Halálozás.** Róza János állami tanítóképző-intézeti tanár január 29-ikén Kunélegyházán elhunyt.

— **Bélyeg-fizetek.** A posta-igazgatóság rendkívül ötletes és praktikus újítást léptet életbe. Hogy a közönség a levélbelyegeket nagyobb mértékben vásárolhassa, annak a veszélye nélkül, hogy a bélyegek megrongálódjanak, védőlappal ellátott perforált füzeteket ad ki. Minden füzetben 24 levélbélyeg van. A 10 filléres jegyfűzet ára 2 korona 42 fillér, a 25 filléresé 6 korona 02 fillér, a 35 filléresé 8 korona 42 fillér. Az ügyes formájú füzetecskék, amelyeket a posta-igazgatóság — sajnos — értéktény-tömböknek nevez, február közepétől kezdve kaphatók.

(x) **Hölygelm.** Ha leánvaik kelengyéjéhez szükséges különböző selymruhákat szöveteit feltűnő ocsóron akarják beszerezni, forduljanak *Weiner Mátyás* noidivat áruházához, Andrásy-ut 3., hol e héten 10.000 méter legjobb minőségű selymet, méterjét 68 krajcárjával árusítanak el.

(x) **Kérjünk minéuttt Emke-gyűjtőt!**

Kávéházi cigányélet.

II.

A csabai *Purcsi*-banda olyan fényűzést fejt ki, aminővel kevés udvari zenekar dísekedhetik. Őt karmestere van, az öt Purcsi-fiu. Mind az öt generálbasszista. Az egyik, a Pepi, próbát is hegedült az Operánál. Prima vizta lejátszott mindent, amit elébe tettek.

— Októbertől szerződöttjük, biztatta Mahler Guszláv, az akkori igazgató.

— Köszönöm, én nem szerződöm, mondotta Pepi.

— Hát miért próbált?

Pepi szerényen meghajította magát.

— Megmondom az igazat. Igazi szakértői vélemény akartam hallani. A csabai tótoknak fogalmuk sincs az ellenpontozatról.

Azzal becsomagolta a hegedűjét és haza utazott. Gancsinak, az első primásnak a fia okleveles zenetanár. Mikor kinevezték az aradi konzervatóriumhoz, az apja a következő szavakkal bocsátotta utnak: — Ha valami bajod lesz fiam, majd helyettesítelek.

Miska, ki az ország legelső cimbalmosa, egyik unalmas nyári évadon ártira Weber *Oberon* című operáját cimbalomra. Meg is mutatta az opuszt Erkel Sándornak, ki akkor Csabán tartózkodott.

A mester ifjósulva lapozgatta át a hangjegyeket. Micsoda lehetetlen vállalkozás, a szentimentális német muzsikát magyar cimbalom-tempóba gyurni!

— Nem tudt más operát választani?

Miska laposan hunyorított.

— Ajándékba kaptam egy szép uri kisasszonytól. Mondok, megbeséülöm.

— No hát vigye el Schundához. Lehet, hogy kiad belőle valamit.

Miska fel is vitte Schundának a képtelen munkát. A jeles cimbalomgyáros hűledeve nézgette végig. Első pillanatra tisztában volt azzal, hogy egy végtöm sem kap rá. A cimbalom gyomra nem veszi be Webert.

— Tessék máskor jönni. A mostani körülmények stb.

Azóta valahányszor Miska beállit Schunda üzletébe, az utóbbi rejtélyes gyorsasággal tűnik el a bal fenéken. Miska végre megszánta. Egyszer, mikor osonni látta, utána kiáltott.

— Tessék maradni, feleségem elégette az egész Oberonomat.

Schunda könnyebbülten kiáltott fel:

— Csókolom ő nagysága kezét...

Jó minapában meglátogatott. Együtt vacsoráztunk. Vacsora közben asztaltársainnak nagyon eldicsekedtem Miskával, ki külsejére nézve tiszta típusát mutatja a kopott, de mulató vidéki gentrynek.

Az asztaltársaság nagyon vágyott cimbalomjátékát hallani. Elhatároztuk, hogy elviszük valamelyik zenés kávéháza. Miska kissé vonakodott.

— Nem szeretném letromfolni az ottani kollegámat.

— No majd azt mondjuk, hogy maga nem cigány, hanem vidéki földesur, biztatta egyik színész barátom.

— Nem bánoom, menjünk.

Felkerekedtünk s elmentünk az egyik Kerepesi-ut kávéháza, hol valami vidéki banda cifrázta a nótákat. Közvetlenül a zenekar mellé telepedtünk le. Miska műértő szemlélet tartott.

— Az öreg primásban van egy kis virtus, hanem a kisérlet gányó lakodalomba való,

— Hát a cimbalmos?

Miska fölünyesen vonogatta vállát.

— Vályogvetőnek megjárna.

A cigányok pedig húzták szaporán és tányéroztak serényen. Miska mindig egy torintot dobott a tálcára. Volt rá gondja, hogy nagyot koppanjon.

Nos, az ezüst forintosok nem halátlan talajon koppannak. A cigányok mind Miskát nézték, neki húzták, neki játszottak. Az öreg primás minden emberileg lehető elkövetett, hogy direkt a fölébe húzza. Így rendeli azt a cigány-hagyomány a gavallérral szemben.

Miska mindezt előkelő hanyagsággal tűrte, sőt bort is hozatott a cigányoknak. Butéliás vörös bort.

— Csak igyatok, gyerekek.

A hangulat kitünő volt, az idő éjfélhez közeledett. Neki állottunk tervszerűen a nógatásnak.

— Ön valamikor kitünően cimbalmozott.

— Igen, kölyökkoromban sokat uzováltam.

— Ugyan cimbalmozzon egyet nekünk. Olyan régen nem halottuk.

— Nem igen áll már rá a kezem.

— Nehogy nem, meg kell próbálni.

A primás sietett alázkodni.

— Tessék parapesolni, kérem.

— Nem igen merek.

A primás tovább forszírozta s odaszólt a cimbalmosnak:

— Csóré, add csak oda a nagyságos urnak a cimbalomverőket. Siess, ne piszmogj!

Miska átvette a verőket s remekül imitált fél-szességgel odaállt a cimbalom elé.

— Tessék, kérem, tessék! — biztatták a cigányok.
— Aztán ki ne nevesstek! mondta Miska.
— Jaj, dehogyan nevetünk, hangzott kórusban.

A jövő pillanatban egy mesteri futamnak egymásba omló hangjai rezdültek meg a cimbalmon. A fekete szemek egyszerre tágra nyilottak. Miska a *Kondorosi csárdát* kezdte játszani csodás invencióval és briliáns technikával. Az egyszerű, mélabus dallam diadalmas szárnyalással bontakozott ki a rögtönzött zenei arabeszkékből. A cimbalmosnak minden ideg-szála mozgott-rengett, s a szilajabb ütemeknél egészen ráfeküdt a cimbalomra, mintha teljesen igézete alatt akarná tartani.

A vendégek halkán közeledtek, a kávé s nyitva felejtett szájjal bámult, a cigányok áhitatosan pislogtak.

Az öreg primás közvetlenül mellettem állott. Mindjárt az első akkordok után tagolatlan ühmetéseket hallott. Nagyon nyugtalanul, gyanakodva csóválgatta a fejét.

Mikor a hatalmas tapsvihar lecsöndesedett, felém fordult és élesen a szemembe nézett.

— Kicsoda az az ur? — kérdezte.
— Csömörkői földbirtokos.
— Földbirtokos? Dejszen, uram, cigány volt ennek az apja, én mondom.
— Ugyan, hogy mondhatja.
— Itt, ezen a helyen pusztuljak el, ha ez nem cigányfia.

Ritkán hallottam embert ilyen erős meggyőződéssel szólni. De a tréfának vége szakadt. Miska feladta az inkognitót.

— Puresi Miska vagyok, az öreg Puresi fia.
— Ismerjük! Hallottuk a híret! — kiáltották a cigányok boldogan, szorongatra kezeit a nagyhírű faj-, baj- és kartársnak.
— Az Isten éltesse!

Mielőtt távoztunk, félre hívtam az öreg primást.
— Mondja csak miről tudta maga olyan bizonyos, hogy a Miska cigány?

Az öreg primás ragyás arcát széles mosoly borította.

— Instálom alássan, — sugta a fülembe, — játsznai az urak is tudnak, hanem a derekat illegetni, ezt csak a cigány tudja.

Megdöbbenem. Hát már a derékhajtásban is az atavizmus lobog?

Lucián.

FŐVÁROS.

(*) **A hó.** A éjjel ismét nagyobb mennyiségű hó hullott le a főváros utcáira, s reggelre elég magas hólepel fedte be az utasokat. A közúti tisztasági hivatal nyomban gondoskodott a hó eltávolításáról s kora reggel nyomban felvett 460 munkást, akik azóta söprik, kotorták a havat, amelyet 60 szekér szállít a hólerakodó helyekre. A munkások a takarításért egy forint napibért, a fuvarosok pedig 4 forintot kapnak. A hó eltávolítása mintegy három napig fog tartani.

(*) **Jegyzőválasztás.** Az V-ik kerületi bizottsági tagok ma délelőtt tartott értekezletükön egyhangúlag dr. Raisz tanácsjegyzőt jelölték az I-ső osztályu jegyzői állásra.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Az Uránia színház válsága.** Az Uránia tudományos színház ismét válság előtt áll; egyszerre elhagyta a színház művezető igazgatója. Virter Ferenc, a művezető igazgató, aki fél esztendő óta sok hadással és ambícióval igyekezett magasabb nivóra emelni a színházat, azért hagyta el a helyét, mert megunt az az áldatlan küzdelmet, amelyet programjának megvalósítása körül az igazgatósági tagok egy részével vívnia kellett. Az igazgatósági tagok egy része ugyanis semmi körülmények között nem akart szakítani azzal a sablonos rendszerrel, amelyet a tudományos színháznál kezdetben meghonosítottak s amely a színházat válságba sodorta; amelyből csak az előadásoknak új irányba való terelésével menekedhetett volna ki. Az ebben az irányban folytatott harcoknak eredménye az a szecesszió, amely az Urániát most újabb válságba jutatta. A művezető igazgató távozása természetesen maga után vonta azoknak az igazgatósági tagoknak lemondását, akik őt törekvésében támogatták. A színház jövődöntő vezetésére nézve még eddig nem történt semmiféle megállapodás s így az Uránia Színház most a legnagyobb bizonytalanság előtt áll.

** **Új eredeti bohózat.** Rudnai Győző, akinek egy verses darabját a múlt nyáron szép sikerrel adták a Fővárosi Nyári Színházban, *Felemás vő* cím alatt bohózatot írt, a melyet tegnap olvasott fel a Magyar Színház igazgatója előtt.

** **Hangverseny.** Rothauser Teréz, a berlini udvari opera kitűnő magánénekesnője, pénteken február 15-én dalestélyt rendez a *Royalban*, amelyen részt vesz Roth Ernestsztin zongoraművésznő is. Mindenkinek emlékeztetésben van még az a fényes hangverseny, amelyet Rothauser kisasszony két évvel ezelőtt Budapesten rendezett. Jegyek a nevezett estélyre máától fogva kaphatók Mery Béla zeneműkereskedésében Andrassy-ut 12. (Telefon.)

** **Premiér a kecskeméti színházban.** A kecskeméti színházban tegnap érdekes premier-est volt. A vidéki színpadok közül itt került legelőször bemutatásra Rostand romantikus drámája, a *Cyrano de Bergerac*, amelynek tavaly a fővárosban szenzációs volt a sikere. Kövési Albert igazgató programjának magas nivóját a tegnapi bemutató szépen bizonyítja; a jó előadás a művészi vezetés ambiciózus és előismerésre méltó voltáról tanusodott és a gyönyörű kiállítás, a gondos rendezés s a pompás összjáték sikere vitte Kecskeméten is a darabot. *Almásey* (Cyrano), *Garay* Ilona (Iloxan), *Somlai*, *Pataki* és *Sarkádi* váltak ki a szereplők közül. A közönség lelkes tetszésnyilvánításával jutalmazta a sikeres vállalkozást.

** **Paderevsky operája.** *Paderevsky*, a hírneves zongoraművész, *Manru* cím alatt dalművet írt, amely a *drezdai* udvari operában fog először színré kerülni.

** **Két eredeti magyar dal.** Ez alatt a cím alatt adta ki legújabb szerzeményeit Zöldy Marci, az ismert úri primás, aki azelőtt honvédfőhadnagy volt. A két dalban (*Trencsén mellett van egy nagy fa...* és *Busan kóndul a haragszó*.) igazi tehetség nyilvánkozik meg, amelynek mély az érzése és eredeti az invenciója. Mostanság, amikor a minépdalok föltartoztathatatlan áradattal pusztítják a józólést, örömmel látjuk ezt a két — bizonyára csakhamar népszerű — nótát, amelynek stílje a régi igazi magyar népdal természetére vall. A színesen kiállított fűzet ára egy korona és kapható *Sternberg Armin és testvére* cégnél.

** **Verdé-ciklus a berlini operában.** A berlini udvari opera Verde-ciklust rendez, amelynek során az elhunyt nagy mesterek minden műsorán levő dalművet előadják. A *Verdi* emlékeztetőre rendezett estén *Falstaff* ott adják.

** **Házhangverseny a Telefon Hírműködésben.** Érdekes hangversenyt rendez ma este a Telefon Hírműködés. Előadhatja a *Fortunio dala* című I. felvonásos operettet, teljes egészében, szöveg kísérettel együtt. Az egyes szerepeket a következők éneklék: Fortunio — *Vajda*, *Laura* — *Szekély* Ilonka, *Friquet* — *Végh* Gizella, *Bálint* — *Steinberger* Vilma, *Eduárd* — *Kürti* Margit, *Landry* — *Csillag*, *Luis* — *Bányai* Stefánia, *Carl* — *Csapó* O., *Babett* — *Kalmár*. Az operett-előadás fél 9 órakor kezdődik. Utána azután a rendezést előlvasó következik, majd még 10 órától 11-ig cigányzene lesz hallható a kgyökön keresztül, melyet az Emke és Elite kávéházból közvetít a Telefon Hírműködés.

Ocskay brigadéros.

— Herceg Ferenc új darabjához. —

Budapest, január 31.

Kortársai *Rákóczy villámának* meg a *Tűz fejedelmének* hívták. És valóban, *Ocskay* oly sebes, rémitő, tüzes és romboló volt, mint a villám; oly gyorsan, oly pusztítóval járt, hogy, amely ellenséges területen megjelent, ott égett, omlott minden.

De azért, amely durva és lelkesen volt, mint katona, épp oly gyöngéd, odaadó, sőt hű tudott lenni, mint szerelmes lovag. Egész élete különben az ellentétek szakadatlan láncolata.

Tizenöt éves korában megszövik az iskolából, hogy katona lehessen. Részt vesz a savoyai Jenő diadalmas hadjárataiban, ott kitünteti magát, de ugyanakkor olyan bünt követ el, amiért hóhér-kéz vágja le az egyik fülét.

Ekkor kezdődik azután a legkalandosabb életek egyike.

Sorba szegődik el a törökhöz, némethhez, franciához, vallását épp gyakran változtatja, mint a zászlaját, míg végre egy guerrilla csapat élén *Rákóczy* seregébe lép.

Ez volt életének fénykora. Hőstetteiért nem sokára brigadérosossá emelik és mint olyan a kurucok bálványa és a labancok réme lesz.

Erre az időre eskik házassága *Tisza* Ilonával. Nyugtalan természetű azonban ismét fölülkerekedik és átpártol a császáriakhoz, akiknek soraiban *Rákóczy* ellen küzd. De a hazatérőnél elér a nemzésis: a kurucok elölgják és *Érsek-Ujvárot* fejt veszik.

Kivégzéséről így énekel az egykoru ballada:

Föltűzte a fejét a hátya fokára
Amely néz Nyírára egy nagy árbócfára.
Nagy fekete hollók sűrűn szállósnak
S ott körülkerengvén, ekkép károgának:
Kár, kár, kár, — kár vala Ocskay Lászlónak
Ilyen nagy vitéznek lenni árulónak!
De nem kár hazáját, vért eladónak
Szemeit kivájni fekete hollónak!
Már Ocskay László világnak nagy példa:
Gonosz árulónak így léssen halála! —
Est szörök Újvárbán ezerhétszázfőben
Szegény magyarokat segítse az Isten!

Ez a történet az alapja *Herceg Ferenc Ocskay brigadéros* című színművének.

Herceg, úgy mint *Rostand* a *Cyrano de Bergerac*-ban, nem annyira a történet tragikus oldalára, mint inkább a romantikus részletekre helyezte a fősúlyt. Voltaképpen nem is annyira történelmi színmű, mint inkább *Rákóczy*-korabeli *életkép* a *Herceg* új darabja.

Annyi bizonyos, hogy Ocskay László egyénisége méltó *Herceg* Ferenc tollára, aki ismert virtúózitásával rokonszenvenessé tudta tenni azt az alakot, akit a történelem szöszátyár, dícselkedő, hamisan esküvő, hitszegő, iszákos, korhely és garázda kalandornak fest.

Faludi Miklós.

MŰÉSZET.

□ **A kultuszminiszter s a Zsolnay-szobor.** Pécsről jelentik: *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter intézkedésére tekintélyes összeggel gyarapodott a Zsolnay-szobor alapja. A miniszter mérlegelve Zsolnay Vilmos kulturális tevékenységét, ma 1000 koronát küldött a Zsolnay-szobor alapja részére a pécsi kereskedelmi és iparkamarához, mely jelentékeny adománnyal immár 25.930 korona összeget ért el a rendelkezésre álló alap.

□ **A Kossuth-mauzóleum.** A fővárosi tanács mai ülésén elhatározta, hogy Kossuth Lajos mauzóleumára a *terv pályázatot* kihirdeti. A pályatervet 1902. február 28-áig kell beadni. A tanács a zsűrit így alakította meg: Elnökök: *Matuska* Alajos alpolgármester, tagok: *Heuffel* Adolf középítési igazgató, a képzőművészeti bizottságból *Pucher* József és *Strobl* Alajos, a középítési bizottságból *Hausmann* Alajos és *Kausser* János, a magyar országos képzőművészeti tanácsból *Lots* Károly, a közmunkatanácsból *Bakos* János, az országos magyar képzőművészeti társaságból *Zala* György és *Lechner* Ödön, a magyar képzőművészek egyesületéből *Rauscher* Lajos és *Kann* Gyula, a mérnök- és építő-egyesületből *Czigler* Győző.

□ **Nemzeti Szalon.** A *Nemzeti Szalon*-ból való kilépések még egyre folynak. Mint értesülünk, gróf *Teleki* Géza valóságos belső titkos tanácsos és volt miniszter, továbbá dr. *Schönherr* Gyula, a Magyar Tudományos Akadémia tagja és a múzeum és könyvtárak országos főfelügyelőségének titkára, ma jelentették be a *Nemzeti Szalon* igazgatóságának, hogy a *Szalon* tagjainak sorából kilépnek.

□ **A zsűri-rendszer reformja.** Néhány szó a magyar képzőművészek háborújához. *Ira Déry* Béla festőművész. A nyolcoldalas kis füzetben a szerző a zsűri-intézmény eltörlése mellett történelmi és ajánlja, hogy a Képzőművészeti Társulat béküljön össze a Nemzeti Szalonnal.

Képek a világ minden részéről.

Budapest, január 31.

Valósággal *orbis pictus* a Múcsarnok legújabb kiállítása. Nem művészeti esemény, hanem festői utazás a föld körül. Abban hasonlít a legutóbbi Verescsagin-kiállításához, hogy itt is a téma vonz minket inkább. Az orosz festő egy történelmi korszakot világitott meg sokféle oldalról, *Hoffmann* József képei pedig festői veduták, érdekes néprajzi, geológiai és florisztikai mutatóványok, amelyeket a fehérhaju művész hosszas csatagolás után szedett össze a világ minden táján, ahol csak festőileg érdekes hely akadt. Végigjárva azt az ötszáz akvarell és olajestményből álló gyűjteményt, végynünk támad Cookhoz szaladni s jegyet váltani egyenesen Indiába, vagy Jáva gazdag pálmái, Ceylon őserdei, a Nilus kataraktái, a Szundaszigetek tűzhányói s nébány exotikus tengerpart felé. Egyelőre beérjük azoknak az impressziókkal, amelyeket egy feleltes gyakorlott tájrajzoló keze vet itt papírra. Minél szép és gazdag a világ s mi-itt ülünk szomorú szürke szobáinkban — ezzel a hangulattal távozunk az érdekesítő kiállításról.

Hoffmann futó benyomásokat kapkodott el, gyorsan s emellett dokumentáris pontossággal rajzolta meg az őserdők lián-átszötte rengetegét, az exotikus falvak és városok utcait, a benne nyüzsgő idegenszerű életet, meg azokat a páratlan, bizarr palotákat és épített emlékműveket, amelyekkel a régi hindu művészek keze telehíntette Indiát. De itt vannak a Földközi-tenger mellékének érdekeségei is, Algír, Marokkó, Tunisz, Egyiptom halhatatlan remekei: mind gyorsan s pontosan odavázolva s nagyobbára vázlat-szerűen színezve. Elvezetése egy utazás egy ily szakavatott művész kalauzolása mellett.

Hoffmann a régi ivású művészek közé tartozik, stílusa hasonlít a mi *Ligetien*-kéhez. Mintegy tízezer ily vázlatot festett, ezek közül az első ötszáz most látható a Múcsarnokban, egy másik, ugyancsak ötszáz számból álló gyűjtemény e tárlat bezárulása után kerül kiállításra. A tárlat holnap nyílik meg a közönségnek.

A kiállítás ma nézte meg *Wlassics* miniszter, akit *Hoffmann* József festőművész, dr. *Ambrozovits* Dezső titkár, *Paur* Géza mütáros, *Tolnay* Béni segédtitkár és számos művész fogadott.

A miniszter *Hoffmann* tanár kalauzolásával körülsétált a kiállítási helyiségben, ahol a többek között ott voltak: *Samrecsányi* Miklós miniszteri tanácsos, *Rákosi* Jenő, *Ujházy* Ferenc, *Székegy* Bertalan, *Peske* Géza, *Lechner* Ödön, *Kunffy* Lajos, *Kimnach* László, *Balló* Ede és mások. *Wlassics* miniszter nagy érdeklődéssel nézte végig a szebbnél-szebb tájképeket, amelyekre megjegyezte:

— Ezeket minden fővárosi tanulóknak meg kellene néznie.

Végül meleg elismerését fejezte ki az agg művészeknek, aki meghatoltan köszönte meg a miniszter figyelmét.

A kiállítást holnaptól, február elsejétől kezdve 80 fillér belépő-díj mellett naponta 9–5-ig tekintheti meg a közönség, melynek kimerítő katalógus áll rendelkezésére.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Halálbüntetés.** A bécsi esküdtszék három napi tárgyalás után bűnösnek mondta ki *Ott* József újságkiadókat, aki öt éves fiát leszurta, holttestét feldarabolta s a kemenében elégette, *Ott* Karolinát, a gyilkosnak feleségét pedig bűnrészesnek találta. Éjszaka tizenegy órakor hozta meg a törvényszék az ítéletet. *Ott* Józsefet *köztársasági* felelősségét pedig *tizenkét évi súlyos börtönrre* ítélték. A szenzációs jelenetekben bővelkedő végtárgyaláson teljes bizonyossággal kiderült a rettenetes gyilkosság minden részlete. Még tavaly történt tavaszkor, hogy az *Ott*-házaspár szomszédainak feltűnt, hogy a kis *Ott* Józsefet, akit szülei csak rövid idővel hoztak haza Csehországból, ahol ellátásban volt, napok óta nem látták. Feljelentették gyanújukat s a rendőrök házmesterrel tartották, de semmi bűnjelét nem találtak. A vallatások azonban *Ott* József elmondotta, hogy a fiának egy daganat volt a nyakán, azt ő felvágta, a kis fiú vérmérgezést kapott és meghalt. Attól félt, hogy a gyilkosság gyanújába keveredik, feldarabolta tehát a holttestet és a kályhában elégette. A három napig tartó végtárgyaláson aztán bebizonyosodott, hogy *Ott* József felelősségével együtt követte el a gyilkosságot s a fiának semmi baja sem volt. Az elítéltek védői semmisségi panaszt nyújtottak be.

§§ **Magánlakértés szerelemből.** *Steiner* Jenő szerelmes volt *Andresu* Juliába. Az előbbi szobaur, az utóbbi szobalány. Szerelmük közé nem tokoladtak leküzdhetetlen akadályok. Annnyira nem, hogy minden éjjel találkoztak a szalónban. Eddig a szerelem, most következik az ármanly. Az utóbbi a házi ur, nevezetesen pedig a szalón ura képviselte. Mindentéle csalafintaságot elkövetett, hogy a szerelmeseit a szalónjából elriassza. Ha tehette volna, beállt volna szeráfnak és lángpallossal őrizte volna a szalón ajtaját. Minthogy azonban a fegyver-kereskedésekben nem tudott lángpallossal felhajítani, egyszerűsítette a dolgot: lezárta a szalont. A szerelmesei markukba nevettek és az első lakatosnál álkulcsot csináltattak. A zár vigan megnyílt s a szerelem győzelmesen vonult be a többször említett szalónba. Eddig csupa idill, ezentul csupa kodex. A háziur ugyanis feljelentést tett a szerelmeseik ellen magánlakértés miatt, s a törvényszék csakugyan annak minősítette a találatkony szerelmet és két napi fogházra ítélte *Steiner* Jenőt, a szobaurat A szobalány iránt elnézőbb volt a törvényszék. Enyhítő körülményeket fedezett fel polgári állásában. Ennélfogva csupán egy napi fogházra ítélte. A királyi tábla ma foglalkozott ezzel az ügygel, s helyben hagyta a törvényszék ítéletét.

§§ **Wekerle, mint tanu.** Érdekes vendége volt ma délelőtt a büntető járásbírósnak. Magyarország volt miniszterelnökét, a közigazgatási bíróság jelenlegi elnökét, *Wekerle* Sándort, hallgatta ki *Császár* Ervin büntető aljárásbíró, a monori járásbírósg megkezdésére tanuképpen egy könnyű testi sőtértés miatt indított büntnyben. A daniosi púztán, amely *Wekerle* tulajdona, a múlt év november végén *Oszarecz* Félix főkörtész egy kis kézi tűkőr ellopásának gyanúja miatt úgy elverte ifj. *Tóth* János kertészinaszt, hogy ez egy hétig nyomta az ágyat. Ebben az ügyben kellett *Wekerle*nek tanuskodnia arra nézve, hogy *Oszarecz* Félix alkalmazottja-e?

— Igen a főkörtészem.
— Ismeri-e kegyelmes uram ifj. *Tóth* János kertészinaszt?
— Igen ismerem. A főkörtészem fogadta fel.
— Mit tud a szobán forgó esetről?
— En csak annyit tudok, amennyit a fiu apjától hallottam, aki hozzám jött elpanaszolni a történeteket. En amint szemrehányást is tettem a kertésznek.

Végül még néhány jelentéktelen kérdést intézett hozzá a bíró, mire *Wekerle* letette vallomására az esküt.

TÁVIRATOK.

Viktória királynő temetése.

Cowes, január 30. A hadihajók ma fényes lo-bogó-diszben elhelyezkedtek az Anglia és Wight-sziget között elnyúló tengerszorosban. A hajók sorfala Southampton Water-től Hydeig ér.

London, január 31. Egy tegnap este kiadott hadi-parancs szerint a gyászmenetben 3075 ember fog részt-venni, a sorfal alakítására pedig 3166 löny lovasság, 29.129 löny gyalogság fog kivonulni. Azonkívül disz-örség fog állani a Viktória-pályaudvaron, a Paddington-pályaudvaron és a Buckingham-palotában. A gyászmenetben a tengerészeti csapatok a szárazföldi csapatok után fognak menni, azután jönnek az idegen katonai attasék, a hadsereg vezérkara, a tábornagyok, majd négy zenekar, amelyek főválvra Beethoven és Chopin gyászindulóját fogják játszani és azután következnek a halottaskoosi.

Róma, január 31. A pápa utasította msgr Granito di Belmonte-Pignatelli brüsszeli nunciust, hogy utazzék Londonba és fejezze ki Edvárd királynak Viktória királynő halála alkalmából a szent atya részvétét és szerenese kívánatait a király trónralépése alkalmából. A nunciust Peri, a nunciatura udítójeja, gróf Morosini és gróf Marino Saluzzo fogják kísélni.

Bécs, január 31. *Ferenc Ferdinánd* főherceg ma délelőtt Londonba utazott Viktória királynő temetésére.

London, január 31. A görög király *Miklós* görög herceggel ideérkezett. Megérkezésükkor *Károly* dán herceg és a király képviselői fogadták, akik a Marlborough-palotába kísérték.

Verdi szülőháza.

Róma, január 31. *Gallo* közoktatásügyi miniszter törvényjavaslatot nyújtott be, melylyel azt a házat, melyben Verdi született, *nemzeti emlékmű* jelentik ki és felhatalmazzák a kormányt, hogy Verdi és neje holttestét a Milanóban elagott zeneművészek számára alapított intézetben eltemettesse. A törvényjavaslatot egyhangulag elfogadták.

Tizenötezer frankos díj.

Paris, január 31. Az annak idején *Marchand* alezredes által alapított 15,000 frankos díjat *Ollivier* tengerésztszintnek ítélték oda „Franciaország tengeri taktikája Angliával való háboru esietén” című műveért. A bíráló bizottság elnöke *Bienaimé* a hadi tengerészet vezérkari főnöke volt.

A venezuelai forradalom.

New-York, január 31. Egy carracasi távirat szerint a felkelőket Campanónál teljesen megverték a kormány-csapatok.

A khinai bonyodalom.

Peking, január 31. *Waldersee* tábornagy a követek elé terjesztette *Peking kiürítésének* tervét, amelyet természetesen csak akkor valósítanak meg, ha Khina teljesítette a hatalmak követeléseit. Akkor azután a szövetséges csapatok *Pao-tingfuba* vonulnak vissza és ugyanakkor a Csilingben levő csapatok számát leszállítják. Csak Pekingben, Tienciben, Sanghaiban és a vasut mentén levő nagyobb városokban marad 1500–6000 löny megszálló csapat.

Berlin, január 31. Gróf *Waldersee* jelenti *Pekingből* mai kelettel: Hofmann és Auer hadosztályai minden incidens nélkül visszaérkeztek, mivel a rablók kitünő hirszolgálatuk folytán idejekorán elmenekülhettek.

A német gabonavámok.

Berlin, január 31. Hanau, Nordhausen, Schwarzbürg és Sonderhausen kereskedelmi testületei a birodalmi kancellárhoz tiltakozó feliratot küldöttek, amelyben szigoru megtorlást kívánnak a morva gabonavám-emeléssel szemben s felszólítják a kancellárt, hogy a fennálló kereskedelmi szerződéseket legalább tíz évre változtatlanul tartsa fenn. Annál a paktumnál fogva, amelyben a birodalmi kancellár az agráriusokkal van nyilvánvaló, hogy ennek a felirattal semmi eredménye sem lesz.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, január 31. (A *Budapesti Napló* telefonjelen-tése.) A határidőpiae forgalma a gabonavámokban majdnem teljesen megakadt; a mértékadó külöldi piacok gyöngébb magatartást jelentettek, de az itteni tőzsdén nem mutatkozott hajlandóság az eladásokra. Vásárlási kedv nem volt a búzában egyáltalán nem fordult elő kötés. Az árfolyamok nem változtak buzában s egyébként szilárdabb irányzat érvényesült. Zab és tengeri 2–3, rozs 2 fillérrel javult. Köttek: Rozs tavaszra 7.77–7.78, zab tavaszra 6.48, tengeri május–júniusra 5.42–5.43 koronán; jegyeztettek: buza tavaszra 7.80–7.81, repec augusztus–szeptemberre 13.10–13.20 koronán.

A készárak piacán a fogyasztás szigoru tartózkodása következtében nem volt figyelemreméltó üzlet; buza és rozs irányzata kedvező, zab- és tengeri szilárd volt; tengeri 5 fillérrel emelkedett. A tőzsdé szilárdabban zárltak. Maradtak zárltak: buza tavaszra 7.83, rozs tavaszra 7.80, zab tavaszra 6.49, tengeri május–júniusra 5.46 k.

New York, január 31. (Terménytőzsdé.) (Zárlat.)

Gyapot: New Yorkban helyben 11.— (10.—). Januárja 9.25 (9.25). Áprilisra 9.10 (9.10). New-Orleansban helyben 9.1/16 (9.9/16). — **Petroleum:** Stand white New Yorkban 7.45 (7.45). Stand white Philadelphian 7.40 (7.40). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.17 (1.17). — **Zsir:** Western steam 7.70 (7.75). Rohe és Brothers 7.90 (7.90). — **Tengeri irányzata állandó.** — Januárja 5.00 (49.—). **Márciusra** —.— (—.—). **Májusra** 44.1/4 (44.9/4). — **Buza irányzata állandó.** Piros ösz helyben 80.9/8 (81.1/8). Januárja —.— (—.—). **Márciusra** 79.9/8 (80.1/8). **Májusra** 80.9/8 (80.9/8). **Júliusra** 80.1/4 (80.1/4). — **Gabona szállítási díja** Liverpoolba 2.1/8 (2.1/8). — **Kávé:** fair Rio 7. sz. 6.7/8 (7.—). Jan-ra —.— (5.15). **Márciusra** 5.35 (5.30). — **Liszt:** Spring Wheat clears 2.75 (2.75). — **Cukor:** 3.9/4 (3.9/4). — **On:** 26.25 (26.25). — **Réz:** 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, január 31. (Terménytőzsdé.) (Zárlat.) **Buza** irányzata állandó. Jan-ra 73.1/4 (74.1/8). **Májusra** 75.9/4 (76.—). **Tengeri irányzata állandó.** — Januárja 36.9/4 (37.9/8). — **Zsir:** Januárja 7.35 (7.37). **Májusra** 7.42 (7.45). — **Szalonna short clear** 7.30 (7.30). — **Sertés:** Januárja 13.72 (13.82). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adnak vissza. —

Petrarca, *Budapest*. Hát ismét megjelent, — no Isten hozta! Pedig azt írta legutóbb, hogy soha többé „nem keresi a nálunk való közöltetést.” No se baj; mai küldeménye így szól:

Ör-kin.

— Szonett. —

Ör-kin si számban, ámdé dac-viharral
Nyögöm le némán zord hatás-hevét;
Csak néha sügom titkon még névet,
Ki már nem tart ölében szende karral.

Télszél játsz ott kúnt rőt és dús avarral,
Mint egykor, Laura! szümmel ezt tedv;
A beduin nem hajt úgy agg tévét,
Miként a sors-düh engem annyi garral.

De, lám, a lét-ég pirkad már az aljon,
Es szümtől félve kezdem kérni: vajjon
E szin-vegylke nekem mit jelent?

Vajh dül-e még a jaj-görce e torokban,
Vagy járok én is idezált sorokban,
Derülten nézve a kék végtelen?!

A második szonettet nem közöljük, mert tulságosan pajkos. Egyszer s mindenkorra vegye tudomásul, hogy a szerkesztői üzenetek rovatában megjelent versekért nem jár honorárium.

15640. Záráb. Roppant világos a dolog. *Walter Crane* *Claims of decorative art* című művében a szocializmus mellett foglalt állást, ebből a könyvből a *Budapesti Napló* egy érdekes fejezetet be is mutatott magyarul. Az „ellen” szó tehát sajátóhiba, amelyből igen hamis és igen erőltetett következtetéseket fabrikált ön.

B. L. A függetlenség — míg nem nagykoru — ott kezdődik, hogy függetlenítse magát az apjától anyagilag is. Mutassa meg, hogy nincs rászorulva az otthoni pénzre, hogy meg tudja szerezni azt, ami a szükségletei fedezésére szükséges. Ez imponálni fog az apjának is. Annnyira, hogy nem is kell majd hozzánk fordulnia azzal a kívánsággal, hogy írjuk körül az apa és egy huszonegy éves fiatal ember jogait — egymás irányában.

Sz. E. Budapest. A válaszbélyeggel ellátott borítékot megkaptuk, a kérdéseket azonban nem. Sziveskedjék tehát megismételni a kérdéseit.

154097. Az a fő, hogy a darab jó legyen, az öltözködés megállapítását majd elvégzi a rendező.

P. A. Arad. A kértezett elköltözött Budapestről. A Szókimondó megszűnt.

B. J. 1. Az építés vezetősége. 2. Magánügy. 3. Nagy író és szives ember, aki a fogadásukban fog dönteni.

F. S. A Tánctánító Lapját *Róka* Pál szerkeszti; a címekező megmondja.

Dr. H. Kassa. Az Iparművészeti Múzeum IX., Üllői-út 33-ik szám alatt van.

E. F. Fiume. Szives idővözlettel viszonzunk előismerő sorait. Lelkes levelet örömmel olvastunk és szivesen vesszük, ha más alkalommal is fölkeres bennünket írásával.

H. N. 1. Orvoshoz, esetleg specialista tanárhoz kell mihamarább fordulniok. 2. A sorsjegyekről legközelebb.

KÜLÖNFÉLEK.

Te meg én.

Ha elvegyülsz a társaság zajába
S én néha napján nem vagyok veled,
A tarka, színes, a vidám estéken
Talán el is felejtes engemet;
Egy új világba jár a lelked ekkor,
Új hangulatok ejtenek rabul
És képen ekkor, a bús ember képe:
— Ilyen az élet — kissé megfakul.

De lásd, bármerre visz az élet árja, —
A zajgó, sürgő tömeg közepett,
Mindig te vagy szívem legédese álma,
Veled a lelkem, mindig csak veled
És akkor is, ha csodás, csüdes éjen
Leragyog rám a csillagmirriad,
El-elborogva, égre veletl szemmel
Rád gondolok én, mindig csak rád.

Fabula János.

— **A Fekete-sasrend.** A legmagasabb porosz rendjelnek, a Fekete-sasrendnek ünnepe alkalmából kiadták a rend történetét. A könyvben néhány érdekes adat van. Így például néhány oly eset is van a rend történetében, amikor a rendjelet visszavették, a többek közt I. Frigyes király volt miniszterelnökétől, Wartenberg gróftól, bukásakor visszavette a rendjelet. Ezt II. Frigyes is megtette: visszavette néhány taktikai botlás miatt kegyvesztett hadvezérétől, Szilézia elfoglalása után pedig több ottani előkelő méltóságtól, akik Ausztriával rokonszenveztek. A tizenkilencedik században azonban több ilyen eset nem fordult elő.

Önként mondott le a rend viseléséről IV. Gusztáv svéd király is: a lovagi becsület tiltotta, hogy egy „gyilkosnak”, *Napoleonnak*, legyen a fegyvertársa, aki 1805-ben kapta meg a rendjelet. Az elhunyt Vilmos főherceg, mint a német lovagrend nagymestere, nem viselhetett más rendjelet és így a Fekete-sasrendet vissza kellett adni.

A rend örökös nemességét ad a viselőjének. Erről csak egy lovag mondott le, Krauseneck tábornok, Moltkenak egyik előde. A porosz sasrendet alapítása után csak százharminc évre kezdtek az osztrák császári ház tagjai is viselni. Egyetlen egy habsburg-lothringeni házból való német császár sem viselte és csak néhai *Ferdinánd* császár volt az, aki 1831-ben, koronázása alkalmával, a rendjelet, mint magyar király, először hordta. Előtte már 1813-ban herceg *Metternich*, gróf *Stadion* és herceg *Schwarzenberg* Károly tábornagy és 1827-ben gróf *Zichy* István, mint berlini követ, viselték a rendjelet.

— **Mesterséges drágakövek.** A divat szeszélye állandó keresletet biztosít a drágaköveknek; misem természetesebb tehát, minthogy a kémiai technikának kedvenc foglalkozása lett a mesterséges drágakövek készítése. Minden mesterséges drágakövek főalkatrésze az üveg, de nem a közönséges, hanem az, melyet a legnagyobb gonddal olvasztanak, ennek teljes tisztaságától függ ugyanis a mesterséges drágakövek szépsége. A mesterséges drágakövek készítésére szolgáló üveget általában *strassnak* nevezik s teljesen átlátszó, tiszta tömeg. Néha hegyi jeceget is használnak; a *strasshoz* használt kőtörsz savas kálinak szintén vegyileg tisztának kell lenni. Az ily módon készült üveg oly tiszta, oly keménységű, hogy a gyémántal bátran fölveheti a versenyt. Mikor ezt az üveget nagy gondnal megolvastották, lassan ki hagyják hűlni s hozzá sem nyulnak, nehogy bármilyen rázkódás folytán léghólyagocskák képződjenek benne és. azután, ha teljesen kihűlt, drágakövkészítőruhöz adják, mely épp oly gondnal csiszolják, mint a gyémántot. Ha színes drágaköveket akarnak kapni, akkor a színtelen strast megfestik. Erre a célra előbb porrá törlik, a festőanyaggal összekeverik s újra olvasztják. Az olvasztóban harminc óráig marad. Mesterséges topáz nyeréséhez klórsavas ezüstöt, smaragdhoz rézoxidot, szafirhoz (kék) kobaltoxidat kevert rézoxidot, ametiszthez (lila) kobaltoxidot s kevés barnakövet, rubinhoz klóraranyat használnak. Ez anyagoknak rendkívül erős festőképességük van; így például egy bizonyos mennyiségű klórarany elég sűrű tizezerszer annyi strassnak pirosra festéséhez. Ha a mesterséges drágaköveket nagy gondtal készítik, akkor csak a legélesebb szemű szakértő képes megkülönböztetni a valódiaktól. Természetesen csak forró állapotukban, mert később elvesztik fényüket s hamar elkopnak. Az át nem látszó kövek utánzására (türkisz, opál, kalcidon) szintén át nem látszó maszszát használnak. A türkisznek színét rézoxid és kobalt keverékével adják meg.

— **A haj növeso.** Évtizedek előtt véghezvitt kísérletek nyomán azt állították, hogy a haj napi növekedése egy fél milliméternél valamivel több, így tehát havonta a növekedés *hász* millimétert tesz ki, csak hogy ez a mérték több mint kétszerese a tényleges növesnek. Pontos vizsgálódások után azonban, melyeket *Pohl* végzett, általánosnak érvényes mérték meg sem állapítható. A hajnak növesi gyorsasága egészséges embereknel a különböző életkorban más és más s bizonyos mértékben az évszak is befolyásolja; utóbbi tapasztalható az állatoknál az összes szőrzet növesénél és a szőroserénél. Továbbá más és más a haj növesi gyorsasága a fejbőr egyes részein, a homlokon, a tarkón. Ezeket a helyeket a tipikus hosszúság, tudniillik az a hosszúság, melyet a haj akkor ér el, ha azt teljes kifejlődése előtt nem vágják le teljesen kisebb. A tapasztalat végre azt mu-

latja, hogy a szoros egymás mellett lévő hajszálak is különféle gyorsasággal nőnek. Ezen tüneménynek magyarázata érdekes felvilágosítást nyújt; két-négy szomszédos hajszál oly szoros bonctani összeköttetésben áll, s annyira függ egymástól, hogy egy hajcsoporthoz mindig egy hajszál válik ki a növesben, de csak bizonyos ideig; azután egy más hajszál következik s így tovább, míg végre az elsőre kerül ismét a sor. E szabály szerint történik a haj hullása is, pótlása is úgy hogy kopasz helyek a hajborban nem támadnak. A mérések egy középértéket eredményeztek, melyek szerint a 11—17-ik életévig a hajzat 12-5 milliméter, 20—24-ig 12 milliméter, a 60-ik életévben 11 milliméter növekedést mutat. A pontos vizsgálat továbbá azt bizonyította, hogy általános felleves ellenében a rövidvágás a gyorsaságot semmi esetre sem emeli; a kopaszranírás és borotválás ellenkezőleg csökkenti. Érdekes, hogy semmiféle analogia sincs a szakáll és fejbőr hajzata között; mindkét hajnem szerkezete és vastagsága különböző. Ezek után természetes, hogy úgy helyi, mint általános megbetegedések a hajzat növesét befolyásolják. A haj a szervezettel, amelyen nő, ennek életlani tulajdonságaival oly szoros kapcsolatban áll, hogy életüneményeinek megítélésében attól különválasztani lehetetlen.

— **A cseppfolyós levegő felhasználása.** Nagyon érdekes célokra használják fel egy idő óta Amerikában a cseppfolyós levegőt. Azt a nevezetes megfigyelést tették ugyanis, hogy a folyékony levegőben, bár ennek alacsony a hőfoka, némely illó olajok feloldódnak és a levegővel együtt elpárolognak. Ha például egy-két csepp rózsaoajat teszünk a cseppfolyós levegőbe, az elpárologtatás által egy egész nagy terem tiszta rózsaszállal telik meg; éppígy lehet mesterséges erdőillatot előállítani. Az elpárologó folyékony levegőt tehát arra lehet használni, hogy nemcsak lehűtsük és fűlrisítsük, hanem még be is szagossuk vele a szoba levegőjét.

Apróságok.

Diák (a hónap végén): Kár, hogy már háromszáz évvel ezelőtt szabályozta Gergely pápa a naptárt. Okos dolgot volna, ha manapság egyszer csak már tizenkilencedikén volna eselje...

I. klakör: Maga tapsol és füttyöl egyszerre?
II. klakör: Igen. Az egyik primadonna a tapsért fizet, vetélytársnője pedig azért, hogy füttyüljek.

Költő: Igazán boldog vagyok, hogy nagyszágos asszonyom asztalán a kötetemet látom.

Ünő: S látja mily tiszteltetben tartom, — még föl sem vágtam...

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Irtá: STEPNIÁK.

60

— Ugyan miért? György nagyon derék fiu, szólt Andrej remegő hangon.

Lena legkevésbé sem sejtette, hogy ez a beszélgetés Andrejt személyesen is érdekelhetné. Természeténél és szokásánál fogva rossz megfigyelő volt és így észre sem vette Andrej zavarát. Még nem ismerte a szerelmet s lehető legkevésbé fontosknak tartotta a szerelmi történeteket. Csak egy kis újdonságot akart elmesélni s azután a legnagyobb léleknyugalommal tért át más tárgyra.

A főhadiszálláson Andrej többek közt Györgygyel is találkozott, aki roppantul megörült neki és a nyakába ugrott.

György aggódva kérdezősködött Zináról. Andrej mindent elmondott s nem hallgatta el aggályait Zina helyzetére vonatkozólag sem. Nyiltan és barátságosan beszélgettek. Mikor azonban magukra maradtak, mindkettőjüket zavar fogta el. Végre is Andrej szakította félbe a felszeg hallgatást.

— Tania még mindig atyjánál lakik? — kérdezte.

— Oh dehogy, — felelt György — képtelenség volna. Ezer bajt hozna reá. Egyedül lakik a Narva kerületben.

György elhallgatott s oly fájdalmas, mélabus tekintetet szegezett Andrejra, hogy ez majdnem felugrott székéről. Hirtelen elfordult és György lapja után kérdezősködött. Ezentul gondosan kerülte Taniának meg a nevét is. Ezt a mélabus tekintetet nem bírta elviselni.

Andrej most teljes erővel a propagandának

szentelte magát. Művelt körökbe nem járt s csak Györgyöt látogatta. Hanem az a fájdalom pillantás nem hagyta nyugodni. Az első héten kétszer is elment, a második két héten már csak egyszer. Azután egészen felhagyott a látogatásaival.

Taniát nem is látta. Zina megbízását Tania nélkül is elintézte. A leány pénze most köztvagyon volt és ő a felett semmiképp sem rendelkezett. A központi bizottság azonnal megszavazta a szükséges összeg felét, a másik felét Repin előlegezte.

Csak két hét múlva, egy kis külön gyűlésen találkozott Taniával. Jelen volt többek között a híres „vaskezü” Taras-Kostrov. Egyike volt az összeesküvők legkiválóbb alakjainak s rendszeren az ő véleménye volt a döntő. Bársony keztyűt hordott vaskezes s rendkívül jól tudott beszélni. Már rég nem volt működő tag s csak néha-néha járt el a gyűlésekre. Ma azért jött, hogy megbeszéljen valamit Lepelev barátjával. Lepelev sápadt arcú, kender hajú magas fiatal ember volt, s az orosz kézművesek ruháját viselte.

Ott volt azután Lena, akit Andrej belépésekor több fej fölött üdvözölt. Tania olvasott s így nem akarta megzavarni.

Végre együtt volt az egész társaság, s Lepelev befejezte beszédét Tarassal. Ő volt az első felszólaló. Minden bevezetés nélkül elmondta, mi történj kerületben az utolsó ülés óta.

A többiek szabadon szóltak közbe, bírálgattak, helyreigazítottak, úgy, hogy az egész inkább szabad beszélgetésnek látszott, mint komoly ülésnek.

Lepelev után Lena volt sorrenden. Nem volt kedve beszélni, minthogy semmi mondanivalója sem volt.

— Halljuk inkább Taniát. Ő ugaron szánt, s reméltem lesz termés bőven.

— Meg kell vallanom, hogy eddig nem valami sok — szólt Tania.

Barátai, különösen Andrej és Taras néhány kérdést intéztek hozzá s a feleleteiből kitűnt, hogy a kilátások nem éppen rosszak.

Kitűnt, hogy a kerület jó kezelés mellett könnyen fejlődhet fontos középpontá.

— Nem jó volna-e — szólt Taras — egy tapasztalt embert, ha csak egyidőre is, áthelyezni a narvai kerületbe?

Nem várhatja meg ajánlatának eredményét, mert a kéréllhetetlen óra indulásra készítette.

— Tökéletesen oszom Taras nézetét — szólt Lena. — Senki sem szabad ugyan, hanem azért áttehetünk valakit egy régiebb kerületből, ahol a propaganda már gyökeret vert.

Andrejra nézett. Ez mélyen elpirult tekintete alatt s egyszerre elolvadt benne a rideg föltevés, hogy Lenát soha sem látja, hacsak kényszerítve nincs rá.

— Lepelev elhagyhatja a kelyét — szólt közbe valaki!

Andrej nagyon szerencsétlennek érezte magát. Érezte, hogy elszalasztja a legszebb alkalmat. Lepelev egyike volt a legtapasztaltabb s legkiválóbb propagandistáknak.

— Helyes, menjen Lepelev a narvai kerületbe. Ez hangzott több oldalról.

A kérdés már-már elintézettnak látszott, hanem Lena közbeszólt:

— Ugy gondolom, hogy Andrej sokkal jobban megfelelne, mint Lepelev.

Ebből egy kis vita keletkezett, amelyben végre is Lena nézete győzött.

— Magam is azt hiszem, hogy jobban megfelelne — szólt Lepelev Andrejhoz fordulva. — Elhagyhatod a kerületedet?

Most, hogy szavától függött, vajjon megszerzi-e, amit még egy perc előtt oly forrón óhajtott, aggodalom fogta el, mintha hirtelen mély szakadék nyílt volna meg lábai előtt.

— Hát hogyan hagyhatná? — szólt Lena, aki legalább olyan jól ismerte a kerületet, mint Andrej maga.

A dolgok ezzel el volt intézve és ő az ülés után megkérte Taniát, hogy mondja el neki részletesen a kerület viszonyait.

(Folytatás következik.)

KÖZGAZDASÁG.

A Kereskedelmi Bank mérlege.

Budapest, január 31.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ma közzétett mérlege újabb fényes bizonyossága ez intézet nagy erejének, agitálásának és szerencsés vezetésének. Csak közbevetőleg jelezzük a Kereskedelmi Banknak azt a dicsőretes szokását, hogy mérlegét még lehetőleg az esztendő első hónapjában igyekezik a nyilvánosságnak átadni és át is adja oly gyorsasággal, amely dicsőretére válik az intézet irrodatechnikai vezetésének.

A mérleg alábbi adatai, ha az ország nyomasztó gazdasági helyzetének tükrében vizsgáljuk őket, meghaladnak minden várakozást. De normális gazdasági viszonyok közt is fényesek.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank tudvaleg 1897-ben ment át a 13 százalékos osztalékmól a 14 százalékosra. Es dacára a sok pesszimizmusnak, amelylyel a letelt év pénzügyi eredményeit, jelenségeit megítélték, a Kereskedelmi Bank nemcsak meg tudta volna tartani az előző üzletévekben kimutatott nyereségmértékét, de az osztalék percentuációjának némi apasztása mellett inkább azon volt, hogy változatlan arányokban gyarapítsa a tartalékokat, amelyek az intézetnek minden muló alakulással szemben megadják a döntő erőt. Bizonyítéka ez azoknak a szigorú elveknek, amelyek szerint a Kereskedelmi Bank egész mérleg-konstrukciója felépül. Mert a Kereskedelmi Bank vezetésének szellemé és sikerei mellett az üzleteredmény csak felfelé módosulhat, de lefelé nem. Imponáló most is, amikor nagyszabású tranzakciók nem voltak napirenden, a magyar piacnak sok belső nehézségekkel kellett megküzdenie, a börze pedig még mindig a kézzelmutatós válságok következményeit érezte. Am nyilvántartó jele gyanánt a Kereskedelmi Bank rendkívüli elaszticitásának, a Lányey Leó személye köré csoportosuló igazgatóság inveniációs vezetésének, az intézet fényes összeköttetéseknek, az eszközökben való bőségeknek és a feltétlen országos bizalomnak, amelynek örvend, a bank utolsó hálgyta a nehézségeket és egy pénzügyi tekintetben mindenesetre rossz esztendő olyan üzleteredményre zár le, amilyen ezidő szerint magyar pénzintézet alig díszelhetik.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nemcsak a magyar pénzintézetek közt van az első sorban, de előlék helyet vívott ki magának a nagy kontinentális bankok sorában is. Állandó haladásában, amelyet sok esztendő óta mutat, mostani mérlegében csak a skrupulositása mutat némi megállást. Egy óriási forgalom és nagy tekintélyű intézet erősen belejártszik az általános közgazdasági helyzetbe is. Es ehhez képest ennek a fényes mérlegnek a tükrében a gazdasági nehézségek közepette nem aggasztó Magyarország pénzügyeinek a képe sem.

A bank mérlegének főbb adatai a következők: Vagyon: Pénztár-készletek 6.905.359-20 K. Váltótárca 65.342.790-45 K. Előlegek értékpapírokra folyó számlákban 32.074.517-66 K. Lombard előlegek és report bel- és külföldön 25.096.100-40 K. Jelzálogkölcsönök zálogleveleken 128.483.121-53 K. Községi kölcsönök kötvényekben 151.867.678-84 K. Kölcsönök készpénzben ingatlanokra 4.481.977-66 K. Hátralékos jelzálogi törlesztési részletek 1.497.044 K. A záloglevelek biztosítéki alapja (melléklet szerint) 6.794.560 K. A községi kötvények biztosítéki alapja (melléklet szerint) 6.850.940-50 K. Saját záloglevél- és kötvény-tárca 4.081.098 K. Ingatlanok 975.232-86 K. Értékpapír-tárca (melléklet szerint) 18.385.564-29 K. Befizetések syndicatusokba 3.771.463-73 K. Nyugdíjalap 1.760.633-92 K. A hivatalnokok betegsegélyző alapjának értékpapírai 46.000 K. Különléte alapítványok értékpapírai 74.600 korona. Befizetések betéti társaságainknál (Commandit) 2.643.112-50 K. Adósok 40.671.643-49 K. A központi és főintézetek lellára teljesen le van írva; összesen 503.652.864-03 K.

Telher: Részvénytőke 80.000.000.— K. Tartalék-alapok 24.900.000 K. A hivatalnokok és szolgák nyugdíjalapja 1.793.055-51 K. A hivatalnokok és szolgák betegsegélyző alapja 50.791-80 K. Összesen 1.843.847-31 K. Különléte alapítványok 74.600.— K. Betétek: Különléte hitelezők 138.067.099-82 K. A hitelrészesek követelése 172.860-52. Fel nem vett osztalékok és címet-szelvények 254.166-60 K. Előre fizetett jelzálogkölcsön törlesztési részletek 263.467-50 K. Függő kamatok egyenlege 4.704.571-41 K. Átmenő tételek 14.207.152-18 K. Nyereség-egyenleg 6.471.834-69 K. Összesen 503.652.864-03 K.

A mérleg fentebb közölt adatai részletes és világos tájékoztatást nyújtanak arra nézve, hogy a Kereskedelmi Bank kezelése alatt álló vagyon a külföldi üzletágakban miképpen van elhelyezve. A leszámitolt váltók és devizák tárcája körülbelül egyenlő a múlt évvel: 66-3 millió koronát ér el. Fontos és a bank mobilitásának szempontjából is rendkívül kedvező jelenség az, hogy az értékpapírokra adott előlegek, valamint a lombard előlegek és bel- és külföldi report 57-1 millió koronát érnek el, tehát majdnem 9 millió koronával többet, mint a mennyi az 1899. évi zárszámadásban ezekben az üzletágakban el volt helyezve.

A betétek 114 millió koronát, tehát 4 millióval többet tesznek, mintamennyit az előző év végével elérték. Ebben az összegben nincsenek bennfoglalva a pénzügyminisztérium, valamint a vármegyék, községek és hatóságok részéről betett összegek és egyéb hitelezők, amelyekkel együtt a Kereskedelmi Banknál levő készpénzbetétek 138 millió koronát (8 millió koronával többet, mint tavaly) érnek el. Az 1900. év végén forgalomban levő címletek összege 232-8 millió korona; 13 millió koronával több, mint az előző évben. A bank az elmúlt évben tényleg eladott a visszavásárolt és újból elhelyezett címletek figyelembe vétele nélkül 27 millió korona saját záloglevelet és községi kötvényt, úgy, hogy az eladások végösszege 7 millió koronával nagyobb, mint az 1899. évben elért eladások. Kapcsolatban ezzel a jelentékeny eladással a bank saját címleteiben létezőt késleltet az 1899. év végével kimutatott 12½ millió koronával szemben 4 millió koronára csökkent.

Világos képét adják az adatok annak a mobilitásnak is, amelynek fenntartását a Kereskedelmi Bank vezetősége évtizedes tradícióihoz híven legfontosabb feladatának tekinti. Kiténik ezekből, hogy a bank pénztárkészleteiben, váltóiban és devizáiban, lombard- és report-követeléseiben, adósaiban és szabad rendelkezésre álló — tehát a biztosítéki alapokban el nem helyezett — rőtőn értékesíthető értékpapírokkal 180 millió korona könnyen realizálható aktívával rendelkezik, míg ezzel szemben az összes rövid lejáratú terhek (betétek és hitelezők) 143 millió koronát tesznek.

A bank nyereség- és veszteségszámlája főbb tételeiben a következőket mutatja ki koronákban:

	1900-ban	1899-ben	
	koronákban		
Bevétel:			
Kamatok	4.502.000	4.678.000	— 176.000
Jelzálogüzletből	1.023.000	1.020.000	+ 3.000
Jutalékokon	911.000	885.000	+ 26.000
Devizákon	334.000	304.000	+ 30.000
Értékpapír és syndicatusokból	431.000	400.000	+ 31.000
Különléte nyereségeiből	106.000	94.000	+ 12.000
Váltóüzlet, főokok és commanditok	454.000	492.000	— 38.000
1900 évben kevesebb:		112.000	
ehhez adva a kiadási többletet:		156.000	
végösszegekben kevesebb nyereség 1899-cel szemben K.		268.000	

Igen érdekesek a bank forgalmi adatai, amelyeknek visszaesésében ugyan a múlt év üzleti pangása, de a bank intenzív tevékenysége is kifejezésre jut:

	1900.	1899.
Összforgalom	7.900	8.121
Pénztári forgalom	2.763	2.782
Betét-üzlet	1.600	1.754
Leszámitolás	233	232
Fiókok forgalma	580	724
Váltó-üzlet	137	174
Expediált levelek száma	602.112	546.585

Ipar és kereskedelem.

A tőzsde tanács ma délután 5 órakor Kornfeld Zsigmond előnöklété alatt teljes ülést tartott. A tárgysorozat megkezdése előtt az előnk bemutatta a kir. tábla enökének kiküldöttje, Szalocsy Zoltán kir. táblabíró által a választott bírósági ügykezelés megvizsgálására felvett jegyzőkönyvet. A jelentés tudomásul vétele után tárgyalás alá került a fejelelmi bizottság jelentése és javaslata a dr. Féléghyágy Agost főtitkárnak önmaga ellen kért fejelelmi vizsgálata ügyében. A tanács egyhangúlag elfogadta a bizottság javaslatát s kimondotta, hogy dr. Féléghyágy Agost főtitkár a Kramer H. Mór képviselőtében dr. Schöffler József ügyvéd által benyújtott fejelelmi feljelentésben foglalt vádakra nézve fejelelmi vétség nem terheli, egyruttal felhatalmazta a főtitkár, hogy a feljelentés megtörője ellen a büntényítő feljelentést megtéhesse. Azután a tőzsdetáncás a mustravételre vonatkozó szabályzatot állapította meg s a folyóügyeket intézte el.

A Hazai Bank-Részvény-Társaság Gyovve Árpád pénztárfőnökének cégjegyzési jogosítványt adott.

Uj vasúti részvénytársaság. Ma délután volt a ruma-klenkai helyérdeklő vasút részvénytársaság alakuló közgyűlése dr. Keppich Gyula ügyvéd előnöklété alatt Papp Árpád osztálytanácsos, miniszteri biztos jelenlétében. A részvénytőke 2.366.600 koronát tett ki és 3500 törzs- és 8333 elsőbbségi részvényből áll. Ugy tervezik, hogy a vasutat még ez őszén átadják a forgalomnak. A vasut kiépítését Berger Jenő vállalkozóra bízták. Az igazgatóságba meghívták Killyéi Hugó miniszteri tanácsos, mint előnk, Hoffmann Sámuel mint alelnök, továbbá Barisic Pál, Berger Jenő, dr. Brüll Ignác, Gollány Lajos, Hoffmann Vilmos, dr. Keppich Gyula; Kulcsár Gusztáv és Novakovic Bogdan kerültek előjárók, Menál Arthur és dr. Sevcic István horvát országgyűlési képviselő. Az igazgatóságba még egy magyar kereskedelmi miniszterium, mint a horvát bán részéről fog egy-egy tag kinevezetni. A felügyelőbizottságba megválasztottak Berger Zsigmond, Fischer János, Harsányi Adolf és Thein Adóll mint rendes tagok és Fuchs Gyula mint pótag.

A Magyar Villamosági Részvény-Társulat az 1900. évrő szóló mérlegét megállapította és az igazgatóság egyben elhatározta, hogy a legközelebbre egybehívandó közgyűlésnek oly értelmű előterjesztést fog tenni, miszerint az esedékes szelvény darabonkint

15.— koronával, azaz 7 és 1/2%-kal váltássek be és hatgy 94,119 korona 42 fillér uj számlára vitessék át.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségeket jelent: Freund Vilmos vegyeskereskedő Böhmsuh-Rudolzet, Ptacek H. J. Schlau, Bajor Károly kereskedő Nagy-Szalonta, Feigelschok M. H. kereskedő Sopron, Liebel Ignác Jägerndorf, Szávay János kereskedő Stájerlak, Posoh Rudolf gépkereskedő St.-Pölten, Toman Ferenc Klattan, Rudy Vladimír Troppau, Mittich Antal Töblach.

Díjazásai pótlék. A Magyar Folyam — és Tengerhajózási Részvénytársaság a folyó évi hajózási idény megnyitásával az 1897. évi április hó 1-eje óta érvényes gyors- és teherru díjazásba hoz a v. pótlékot lépteti életbe. A pótlék a biztosítási feltételek, a melléklettelék és az áruosztályozás némi módosítását tartalmazza és ezenkívül az eddigi krajaerétekben kiténtetett pótléjakat koronáértékben mutatja. A pótlék egyes példányai 20 fillér árán a társaság igazgatóságánál megszerezhetők.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 42.— korona pénzben, 42,50 korona áruban. Bécsben a nyersszesz ára 40,40 korona pénzben, illetve 40,80 korona áruban.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökör 960 darab, magyar tehén: 631 darab, szerbiai ökör 448 darab, szerbiai tehén 33 db, boszniai ökör — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 58 drb, bika 94 darab, összesen 2224 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlahi való ökör 1 darab, fejős tehén 172 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika 4 darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 58.— K-től 62.— K-ig, kivételesen 68.— K-t, 100 kilónként első sulyban, középminőségű 50.— K-től 57.— K-ig, silányabb minőségű 44 K-től 48 K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 49 K-től 56.— K-ig, kivételesen — K-ig. Silányabb minőségű 44 K-től 48 K-ig. Tarka hizott ökör, legjobb minőségű 60 K-től 68.— K-ig, kivételesen — K-ig. Középminőségű 52 K-től 58.— K-ig, silányabb minőség 46 K-től 50 K-ig. Szerb és boszniai ökör legjobb minőség 48 K-től 56.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőség 40.— K-től 46.— K-ig. Bika jobb minőségű 50 K-től 63.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 42.— K-től 48.— K-ig. Bivaly 32 K-től 44 K-ig, kivételesen — K-ig. Magyar tehén 40.— K-től 54.— K-ig, kivételesen — K-ig. Tarka tehén 42.— K-től 62.— K-ig, kivételesen — K-ig. Mind 100 kilónként első sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökör elsőrendű — K-től — K-ig, kivételesen — K-ig métermázsánként, — K-től — K-ig páronként, közép minőségű — K-től — K-ig 100 kilónként — K-től — K-ig páronként, silányabb minőség — K-től — K-ig 100 kilónként, — K-től — K-ig páronként. Hizlahi való ökör fehér 100 kg.-kint — K-től — K-ig. Fejőstehén keresztetett szines 160 K-től 230 K-ig darabonként, bonyhádi faj 240 K-től 320 K-ig darabonként, kivételesen — K-től — K-ig. Igás bivaly — K-től — K-ig páronként. Vágómarha körülbelül 200 darabot kevesebb volt felhajtva, mint a múlt héten, mindazonáltal az árakban javulás nem észlelhető, azonban az irányzat valamivel élénkebb volt s a készlet elogyott. Bikák árjegyzésében 2.— korona arhanyatlás mutatkozik, mely a bécsi nyomott áraknak tudható be. Fejős tehénekre az üzlet javult.

Borjувásár. 1901. évi január hó 31-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belöldi első borju 243 drb, leölt borju 18 db, bécsi első borju — db, — db, horvát növendékmarha 28 darab, bárány első — darab, leölt bárány 52 darab. Árjegyzések. — Belöldi első borju 1. rendű 80—90 f.-ig, kivételes 96 f., II. rendű 60—76 f.-ig, I. kilónként leölt borju I. r. 90—92 f.-ig, II. r. — f.-től — f.-ig, kivét. — f. kilónként levonás nélkül. Bécsi leölt borju — f.-ig. Növendék marha 51 f.-től 54 f.-ig, I. r. — f.-ig, középminőségű 45—49 f.-ig, alárendelt — f.-ig, I. kilónként. Bárány első 39—44 k., leölt bárány — k., kivételes ar — k.-ig páronként. — Az irányzat változatlan. Az árak nem változtak.

Budapesti sertés-konsumvásár. A terecnvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konsumvásár árjegyzése 1901. évi január 31. Készlet 150 darab. Erkezett 1000 darab. Összesen 1150 darab. Eladott 1000 darab. Maradt 150 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 84—90 koronáig, 820—280 kilogramm sulyban 80—80 koronáig, 820—380 kgr. sulyban 87—90 K-ig. Oreg nehéz páronként 400—500 kilós 84—90 koronáig. Malac 50—100 kgrig — korona. A vásár élénk.

Bécsi juhvásár. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai juhvásáron a felhajtás 2497 darab juh volt. Ujabbán gyenge 1—2 fillérről. — Arak páronként: kiviteli juh 40—44—46 fillér, kiv. — fillér, selejtes juh — fillér.

Bécsi szurómarhavásár, január 31. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhajtók: 3730 drb borjut, 2336 drb első sertés, 2512 drb levágott sertés, 454 drb levágott juhot, 1078 drb bárányt. Borju változatlan, levágott juh jobb, a többi gyenge. Eladási árak: Levágott borju 72—84 fillér, elsőrendű 86—100 f. kiv. — fillér, első borju 108—115 fillér, elsőrendű — fillér, legelsőrendű — fillér, fiatal sertés 54—70 fillér, kivételesen — f., levágott nehéz sertés 84—96 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt sertés — fillér, zsirra hizalt sertés fillér, könnyű sertés 80—92 fillér, elsőrendű sültök 80—96 fillér, első juh — fillér, levágott juh 66—76 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 10—24 korona, kivételesen — korona páronként.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, január 31.

A malmok ingadozása következtében a forgalom ma nélkül halárok között mozgott. Lanya hangulat mellett 7000 métermássa buza került eladásra, néhány fillérrel olcsóbb árakon. Rozs nyugodt.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 150 mm. 80 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 80 l., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 75 l., 100 mm. 78-3 k. 7 K. 70 l., 100 mm. 78-4 k. 7 K. 75 l., 300 mm. 78 k. 7 K. 72 1/2 l., 600 mm. 78 k. 7 K. 67 1/2 l., 500 mm. 78 k. 7 K. 67 1/2 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 77.8 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 60 f., 300 mm. 77 k. 7 K. 10 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 52 1/2 l., 200 mm. 77-5 k. 7 K. 52 1/2 l., 200 mm. 76-5 k. 7 K. 52 1/2 l., 100 mm. 76-5 k. 7 K. 52 1/2 l., 100 mm. 76 k. 7 K. 52 1/2 l., 100 mm. 76 k. 7 K. 50 f., 150 mm. 71-5 k. 7 K. 10 f.

Pestvidéki: 300 mm. 78-2 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 55 f., 200 mm. 77-2 k. 7 K. 55 l., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 50 l., 300 mm. 76 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 78-1 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 75-5 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 75-5 k. 7 K. 40 fillér.

Mind három hónapra. Rozs: 100 mm. 7 K. 20 f. Zab: 100 mm. 6 K. 17 1/2 100 mm. 6 K. 05 f., 200 mm. 5 K. 77 1/2 fillér.

Készpénzes mellett. A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for Buza (Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bányági, Bácskai) and Kilós (K.-tól, K.-ig) and Kilogramm (K.-tól, K.-ig) prices.

Table titled 'Egyéb gabonafélék' with columns for item name, Kilós (K.-tól, K.-ig), and Kilogramm (K.-tól, K.-ig) prices.

A határidőszület folyamán a következő kötések történtek:

Table listing transactions for Buza áprilisra, Rozs áprilisra, Rozs októberre, Zab áprilisra, and Repece augusztusra.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table listing closing prices for Buza áprilisra, Buza októberre, Rozs áprilisra, Rozs októberre, Zab áprilisra, and Repece augusztusra.

Délután fél 5 óraker zárul:

Table listing closing prices for Buza áprilisra, Buza 1901. októberre, Rozs áprilisra, Rozs októberre, Zab 1901. áprilisra, and Repece augusztusra.

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsde nagy és terjedelmes vételre igen szilárd magatartást tanúsított, minnek folytán az összes vezető-értékek tetemesen emelkedtek s szilárdan zárultak.

A helyi piacon Köztűi részesedett előnyben s élénk forgalom mellett tetemesen emelkedett s igen szilárdan zárult.

Járadékok el voltak hanyagolva. A déli tözsde magas, Berlin élesztő befolyása alatt szilárd volt s az összes értékek emelkedtek s legmagasabb árban zárultak.

A helyi piacon Jelzálog és Köztűi örvendtek élénk keresletnek, magasabb árak mellett. Járadékok el voltak hanyagolva. Valuták és ércváltók gyengébbek. Az előtözsde kedvező és végül szilárd.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 671.50-672.—. Osztrák hitelrészvény 665.90-666.50. Államvasut részvény 667.25-667.50. Városi villamos 291.—292.—. Közűti villamos 586.—591.—. Koronajáradék 93.05-93.10. Jelzálogbank 437.—437.50. Leszámitolóbank 422.—422.25 korona.

A déli tözsde. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 671.—671.75. Osztrák hitelrészvény 661.25-666.25. Államvasutak 667.50-668.25. Jelzálogbank 436.50-437.50. Rímamurányi vasmű 665.25-666.25. Közűti 588.—589.—korona.

Forgalomba került: Regale-kötvény 99.15. Bank-egyesület 166.—. Kereskedelmi bank 2543.—. Salgótarjáni köszénbánya 629.—630.—korona.

Utótözsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 667.25. Magyar hitelrészvény 672.50. Leszámitoló bank részvény 420.—. Rímamurányi vasmű részvény 462.—. Osztrák-Magyar államvasut 667.50. Közűti vasut részvény 588.—. Villamos vasut részvény 292.—korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ártályomokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 43.—48.—korona, vörös aprózemű 48.—50.—korona, vörös erdélyi —korona, vörös bányági —korona, középzemű 55.—58.—korona, nagyszemű 61.—65.—korona. Disznózsír: budapesti 56.—56.50 korona, vidéki —korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki —korona, városi 4 darabos 42.—42.50 korona, 3 darabos 45.—46.—korona, üstölt —korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.—15.50 korona 120 darabos —korona, 100 darabos 16.25-16.50 korona, 85 darabos 17.—17.50 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.50-14.75 korona, 100 darabos 15.50-15.75 korona, 85 darabos 16.50-16.75 korona. Szilvaiz: szlovéniai 19.50-19.75 korona, szerbiai 17.—17.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsde is tartott a szilárd irányzat. Zárulati ismét szilárd Berlinre. Discontó ott három százalék.

Bécs, január 31. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjárdék 117.40. Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 140.—. Magyar vasúti kölesön ezüstben 100.50. Magyar keleti vasúti állami kötvény 119.—. Magyar leszámitoló- és pénzügybank 419.—. Rímamurányi vasműrészvény 461.—. Magyar koronajárdék 92.95. 4%-os Magyar földteherm. kötvény 91.60. Magyar hitelbank részvény 670.—. Magyar nyerevény kölesön sorsjegy 165.75. Kassa-oderbergi vasúti részvény 356.—. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar 1855.

Bécs, január 31. (Osztrák értékek zárlata.) 4%-os papírjárdék 98.35. 4%-os osztr. aranyjárdék 117.60. 1860-iki sorsjegy 137.—. Osztrák hitelrészvény 387.—. Angol-osztrák bank 268.50. Bécsi bankjegyek 456.50. Osztrák-magyar bank 1700. Déli vasut 109.—. Dunagőzhajózási részvény 738.—. Dohányrészvény 292.54. Császár- és királyi arany 113.4. Német bankváltók 117.55. 4%-os ezüst járdék 98.25. Osztrák koronajárdék 98.35. 1864-iki sorsjegy 198.—. Osztrák hitelintézeti részvény 687.—. Unionbank 535.—. Osztrák Länderbank 405.50. Osztrák-magyar államvasut 667.50. Elbavölgyi vasut 467.50. Alpeisi bányarészvény 430.50. 20 frank arany 19.15. Londoni váltóár 240.70. Bécsi Tramway Litt B. 258.50. Bécsi Tramway Litt A. 256.—. Lipót kohó —. Az irányzat csendes.

Bécs, január 31. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 687.—. Magyar hitelrészvény 671.—. Angol-Osztrák bank 269.—. Bécsi bank-egyesület 457.—. Union bank 535.—. Länderbank 406.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 667.50. Lombard 109.—. Elbavölgyi vasut 468.—. Északnyugati vasut részvény 45.75. Dohányrészvény 293.—. Rímamurányi vasut 462.—. Alpeisi bányarészvény 430.—. Májusi járdék 98.35. Magyar koronajárdék 92.95. Török sorsjegyek 104.75. Német birodalmi márká 107.61. Napoleon d'or 19.15.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, január 31. (Tözsde tudósítás.) A mai tözsde-forgalomban a kurzusok eleinte csekély forgalom mellett nagyobbára tartották magukat, később azonban Laura, dormund Union és Consolidation-részvényekben való földzések következtében javultak. Bankokban nem volt vételkedv. A másik tözsdeórán a határozott üzleti csend mellett gyöngyített a bank- és iparértékek ártályamai. Zárlat a magán-leszámitolási kamatlábnak 3%-ra való csökkenése következtében szilárdabb. Belföldi 3%-os járdékok élénkek.

Berlin, január 31. (Zárlat.) 4%-os papírjárdék 98.25. 4%-os osztrák aranyjárdék 100.—. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 93.75. Osztrák-magyar államvasut 142.60. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 84.95. Magyar vasúti beruházási kölesön 102.—. Alpeisi bányarészvény —. Discontó-Commandit 178.10. Általános villamossági Edison 207.75. Gelsenkircheneri 166.75. Laura-kohó 194.40. 4%-os ezüstjárdék 98.10. 4%-os magyar aranyjárdék 98.60. Osztrák hitelrészvény 209.90. Déli vasut 25.80. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.10. 4%-os új orosz kölesön 96.40. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 95.90. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 149.25. Harpeni 166.25. Az irányzat szilárdabb.

Berlin, január 31. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjárdék 98.50. Magyar koronajárdék 93.40. Osztrák hitelrészvény 208.90. Osztrák-magyar államvasut 142.75. Déli vasut 25.75. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz 216.25. Buschtienhradi —. Orosz bankjegy —. (Utolsó.) Lombard —.

Frankfurt, január 31. (Zárlat.) 4%-os papírjárdék 93.30. 4%-os osztrák aranyjárdék 99.90. Magyar koronajárdék 93.75. Osztrák-magyar bank 122.20. Déli vasut 26.—. Elbavölgyi vasut 117.—. Londoni váltóár 204.62.

Bécsi bankjegyek 115.55. Villamos részvény —. 3%-os magyar aranykölesön 82.30. 4%-os ezüstjárdék 98.25. 4%-os magyar aranyjárdék 98.35. Osztrák hitelrészvény 209.—. Osztrák-magyar államvasut 142.50. Északnyugati vasut 112.—. Bécsi váltóár 849.75. Párisi váltóár 814.13. Union bank —. Alpeisi bányarészvény 216.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, január 31. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Ártályomok január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 209.51. Osztrák-magyar államvasut —. Déli vasut 25.90. Osztrák aranyjárdék —. Olasz járdék 96.10. Laura-kohó —. Harpeni 178.75. Discontó 148.10. Alpeisi —. Bécsi bankjegyek —. Szilárd.

Hamburg, január 31. (Zárlat.) 4%-os ezüstjárdék 97.90. 1860. sorsjegy 138.40. Déli vasut 25.60. 4%-os osztrák aranyjárdék 99.75. Osztrák hitelrészvény 209.85. Osztrák-magyar államvasut 142.75. Olasz járdék 95.75. 4%-os Magyar aranyjárdék 98.85. Az irányzat nyugodt.

Páris, január 31. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 710.—. 4%-os osztrák aranyjárdék 100.70. Osztrák Länderbank —. 3%-os francia járdék 102.12. Ottománbank 641.—. 3/4%-os francia járdék 103.67. Alpeisi bányarészvény —. Déli vasut 140.—. 4%-os magyar aranyjárdék 99.25. Párisi bankrészvény 106.6. Osztrák járdék 94.85. Francia tőrszét. járdék 100.30. Osztrák földhitelintézeti részvény 12.35. Török dohányrészvény 315.—. Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 31. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 88-92 fillérig. Öreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 94-96 fillérig. Fialat közép (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 90-92 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 86-90 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240-280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) 86-90 fillérig. Közép (páronként 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 84-86 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 80-84 fillérig.

TÁJÉKOZTATÓ.

Szénásy, Hoffmann és Társa

Budapest, IV., Bécsi-utca 4. szám. Bál szezonra dus és szép választékú raktárt tart gazes, tulles és selymeszövetekben. Minták vidékre kátrántra pontosan küldetnek.

Napirend.

Naptár: Péntek, február 1. — Római katolikus: Ignác pk. f. — Protestáns: Ignác. — Görög-ország: (január 19.) Makár. — Zsidó: Scheb. 12. — Nap kél: 7 óra 12 percek. — Nyugszik: 4 óra 45 percek. — Hold kél: délután 2 óra 48 percek. — Nyugszik: reggel 5 óra 20 percek. A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 óraker. Iparművészeti társulat karácsonyi kiállítása nyitva d. e. 9-1-ig. Nemzeti Múzeum. Régiségára nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi taru 1 korona belepódi mellett tekintnők meg. Országos Képtár és a Diver-kiállítás az Akadémiában nyitva délelőtt 9-1-ig. Iparművészeti múzeum zárva. Technológiai Iparmúzeum nyitva van délelőtt 9 órától 12 óráig, délután 2-5-ig. Meszögazdasági Múzeum (Kerespesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9-1 óráig. Földtani intézet múzeuma zárva. Magyar kereskedelmi múzeum az ipareszarnokban d. e. 9-1-ig. Köriekedési múzeum a Városligetben délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3-5-ig. Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig. Akadémia Goethe-szobája délelőtt 10-12-ig. Múzeum könyvtár nyitva d. e. 9-1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-8-ig. Iparművészeti múzeum könyvtára nyitva délelőtt 10 órától 12 óráig és este fél 7-től fél 9-ig. Magy. kir. statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképtárhelye nyitva délelőtt 10 órától 1-ig. Magyar kereskedelmi múzeum könyvtára és tudakozó osztálya délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3-6-ig. Az új Országgház kápolnacsarnoka és lépcsőháza reggel 9 órától este 6-ig. Belepódi 1 korona. Mentőegyesület helyiségei reggel 8 órától este 6-ig. Alkathet a Városligetben nyitva egész nap. Belepódi 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerespesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-1-ig délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szaknyelvár VII. Kerespesi-ut 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9-12 óráig és délután 3-6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Kéleti mintáiról és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a háziipari kiállítás, melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti ipareszarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külkereskedelmi részvénytársaság V. Váci-körut 32. szám alatt

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 31. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a múzeumok és könyvtárak országos felügyelőjének helyettesévé Szalay Imrét, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatóját, továbbá felügyelőkké dr. Krenner Józsefet, dr. Fejérváry Lászlót, dr. Horváth Gézát, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgató örökét, dr. Jankó Jánost, a Magyar Nemzeti Múzeum örökét, Kammerer Ernőt, az országos képtár kormánybiztosát és Radisics Jenőt, az országos magyar iparművészeti múzeum igazgatóját, végül a felügyelőegyes elnöké titkárára dr. Schönherr Gyulát, a Magyar Nemzeti Múzeum örökét, továbbá öt év tartamára, Gregus Lászlót, Zippel Ferencet, Ritter István és Basch Emilia okleveles tanítókat, illetve tanítónőket, a temes-szent-andrási, Szeiler Miklós, Weidmann Ádám és Schindelmüller Ádám okleveles tanítókat, illetve tanítónőket a saághi, Balás Béla okleveles tanítót a lázárföldi, Matyasovszky Márton okleveles tanítót a torontál-almásai, Soós György charlottenburgi állami elemi iskolai tanítót a kis-becskerekeli, Staszny Lujza okleveles tanítónőt ugyancsak a kis-becskerekeli, Gyukics Anna okleveles tanítónőt az idvori, Csujja Imréné született Dienes Janka okleveles tanítónőt a décs-almási állami elemi népiskolához, a rendes tanítókká, illetve tanítónőkké, az igazságügyi miniszter Göraszim Viktor gyulafehérvári kir. törvényszéki joggyakornokot az ügyvédi kir. járásbíróihoz és dr. Csongor József gyulafehérvári kir. törvényszéki joggyakornokot a gyulafehérvári kir. törvényszékhez, Sokál Rezső muraszombati kir. járásbíróihoz, illetve a muraszombati, Kertész József eszaki kir. járásbíróihoz, a zólyomi, Bokor Aladár zilahai kir. törvényszéki díjokat a vaali és Gál János m. kir. csendőrmester, igazolványos altiszt és a szénváraljai kir. járásbíróihoz irnokokká; a földmívelésügyi miniszter dr. Griell Kálmán okleveles gyógyszerészt a vegyikísérleti állomások személyzeti létszámban ideiglenes minőségű kir. segéd-vegyészsévé, Herczmansky Imre okleveles gazdát a debreceni m. kir. dohánytermelési kísérleti állomáshoz ideiglenes minőségben gyakornokká; a nagyváradi kir. ítélőtábla elnöke a vezetés alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe Nagy Endre gyulai kir. törvényszéki díjtalan joggyakornokot Rezső Gyakornokká; a kassai kir. ítélőtábla elnöke Ludvig Dejos, Blaufeld Henrik és Majtán Arnold végzett joghallgatókat a kassai kir. ítélőtábla kerületében díjtalan joggyakornokká, a lugosi pénzügyigazgatóság Kaufmann Emil orvosi lakost az orsvai kir. adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki; az igazságügyi miniszter Fekete Izidor vaskohli kir. járásbírói albirót a nagyváradi kir. ítélőtáblához tanácsjegyzővé, dr. Kereszty Gyula szolnoki kir. törvényszéki albirót a szolnoki kir. járásbíróihoz mint végleges székelyházi rendelte ki.

Athelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Nicora János lecei kir. katolikus főgimnáziumi rendes tanárt jelenlegi minőségében saját kérelmére a szamosújvári állami főgimnáziumhoz, Héger Ferenc zólyomi állami főgimnáziumi rendes tanárt ugyane minőségében, ugyancsak saját kérelmére a lőcei római katolikus főgimnáziumhoz, Mihelics Károly szamosújvári állami főgimnáziumi tanárt pedig a közszolgálat érdekében a mákói állami főgimnáziumhoz, Gaál Lajos lugosi állami főgimnáziumi rendes tanárt, saját kérelmére, az aradi kir. főgimnáziumhoz, Torontál vármegye kir. tanfelügyelője területén a pancsova törvényhatósági joggal felruházott város, továbbá a pancsovai albirói és antalfalvi járásköz számára Pancsova székelyhely kir. tanfelügyelői kirendeltségét szervezték és ennek vezetésére Faragó János Kraszó-Szörény vármegyei kir. segédtanfelügyelőt; az igazságügyi miniszter dr. Mikovics Lajos szegedi kir. ügyészségi alügyészt a pestvidéki kir. ügyészséghez, Katona János gyergyó-szent-miklósi és Benedek József esik-szent-mártoni kir. járásbírói irnokokat kölcsönösen áthelyezte.

Viz állás.

Table with columns for location (e.g., Schárding, Füssu), date (Jan. 30, Jan. 31), and water level (m 6 t e r). It lists water levels for various locations across the Danube region.

Advertisement for Dr. MITZGER TIVADAR, featuring 'Gyengeségi állapotok' and 'hydro-elektrotherapiai rendelő-intézetét' in Budapest, VI., Teréz körút 44. I. em.

Advertisement for 'Fenyőfa eladási hirdetmény' (Pine tree sale notice) from the Szászsebesi m. kir. erdőhivatal, dated 1901. évi február hó 26-án, délelőtt 10 órakor.

Advertisement for 'AZ EZÜST KECSKE' (The Silver Goat) by Brody Sándor, featuring a logo and text about silver goat medals.

Advertisement for 'Pántlika' (Pantlika) medicine, claiming to cure various ailments and restore health, with an illustration of a man holding a staff.

Advertisement for 'Fenyőfa eladási hirdetmény' (Pine tree sale notice) detailing the terms of the sale, including the number of trees and the price per tree.

Advertisement for 'AZ EZÜST KECSKE' (The Silver Goat) by Brody Sándor, detailing the specifications of the silver goat medals and the terms of sale.

Advertisement for 'Dr. Garai Antal' (Dr. Garai Antal) medical services, listing various ailments treated and the doctor's qualifications.

Advertisement for 'Neustein Fülöp' (Neustein Fülöp) 'hashajtó labdaccai' (laxative pills), including a list of symptoms and the product's benefits.

Advertisement for 'AZ EZÜST KECSKE' (The Silver Goat) by Brody Sándor, featuring a logo and text about silver goat medals and the terms of sale.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1901. február hó 1-én.

Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. február hó 1-én.

A dolovai nőbölő lánya.

Színmű 5 felv. Herceg Ferenctől.

Személyek:

Jób Sándor	Egressy	Tarján	Császár
Vilma	Maróthy	Loránt	Dezso
Domaháziné	Szaecvayné	Biliczky-Maróth	Zilahi
Szentirmai	Gyenes	Merlin	Hétényi
Janka	Boros F.	Szklabonyai	Mészáros

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. február hó 1-én.

A postás fiú.

(The messenger boy).

Operett 5 képből. Szövegét írták: James T. Tanner és Alfred Murray. Fordították: Salgó Ernő és Mécsey (Morkl) Adolf. Zenéjét szerzték: Ivan Cayril és Lionel Moncton.

Személyek:

Punchestown	Mátrai	Bang, postásfiú	Sziklai
Hooker pasa	Molnár	Nóra	Szeyer
Cosmos bey	Giróth	Daisy	Dóry M.
Olive Radnor	Palásthy	Lady Panches,	Sziklai
Pott kapitány	Ráthonyi	Mistress Bang	Margó Z.
Stokisch tanár	Boross	Róza szobaleány	Róza L.
Tudor, bankár	Vidor	Lady Winifred	Varga A.
Naylor	Kardos	Cecile Gower	Gombaszögi
Gascoigne	Irányi	De Fleury	Füredi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testvéren műkedveléseiben Kosuth Lajos utca 4. sz. és Andrassy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. február hó 1-én.

A titkos rendőr.

Bökhözát 3 felvonásban. Írta: Antony Mars. Fordította és átdolgozta: Heital Jenő.

Személyek:

Bricard	Hegedűs	San-Galetto	Szerémy
Cyprienne	Kalmár	Mazurka	Borzóty
Pitoizel	Gál	Pidoux	Vendrei
Alice	Pécsi P.	Borniche	Gyöngyi
De Margency	Góth	Cordeso	Szathmáry
Gotiéres	Bihari	Cabassol	Gyöző

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. február hó 1-én.

A modell.

Operette 3 felvonásban. Írták Leon Viktor és Held Lajos. Fordították Ruitkai György és Makai Emil. Zenéjét szerzte Suppe Ferenc.

Személyek:

Coletta	Bárdi G.	Nicolo	Kovács
Sivia	Kreosányi	Clava	Ujvári
Stella	Bojár	Madrini	Delli
Stirio	Németh	Martinozza	Erdélyi
Tantuni	Kenedich		

Kezdeté 7 óraker.

URÁNYA SZÍNHÁZ

Péntek, 1901. február hó 1-én.

A XIX. század.

Előadás 3 felvonásban, egy előjátékkal. Írta Pekár Gyula.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. február hó 1-én.

Rablélek.

Dráma 3 felvonásban. Írta Ferenczy Ferenc.

Személyek:

Szentmiklósy G.	Vizváriné	Csathó Alán	Beregi
Fábián Ella	Márkus	Téry István	Náday B.
Mariska	Ligeti	Kiss Kálmán	Rózsabenyi
Anna	Györgyné	Jónás	Gabányi

Kezdeté 7 óraker.

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat.

Hoffmann József

• • KIÁLLITÁSA • •

a világhírűlt utazás alkalmával készült tanulmányából és vázlataiból

1901. febr. 1-től—1901. febr. 15-ig.

Nyitva délután 9 órától délután 5 óráig. — BELEPŐDI 50 FILLÉR.

FOLIES CAPRICE.

3 ujdonság! Ma 3 ujdonság!

„Gebrüder Zifferblatt“

Bökhözát Leitner H.-től. — Személyek:

Oblatt	vidéki kereskedők	Schönberg
Naschütz	—	Rott
Zifferblatt Róza	sógornők	Ferenczyné
Zifferblatt Fanny	—	Schindlerné
Zwetschenstiel Salome,	bába és	
masszinó	—	Weissné
Szabadvári	gigerlik	Steinhardt
Vörösházi	—	Ormai
Bírószági végrehajtó	—	Pfeiffer
becsüs	—	Peterdi
Kati, cseléd	—	Bayer
A teljes-ember	—	Echten
Egy fiakkeros	—	Juhász
Egy boltiszoja	—	Jaulus

Történet Zifferblattéknál.

„Fogat-fogért.“

Eredeti magyar bökhözát. Írta egy fogász. Rendező Rott S.

9 óraker: Ungekehrt heisst auch gefahren.

Bökhözát.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca). Albrecht Ferenc, igazgató.

Péntárnyítás 7-kor. Ma: Kezdeté 8-kor.

az új óriási Varieté műsor különlegességei.

• • SCHELBY • •

az eredeti kitérő király.

AZ 5 LORRISONS

angol szépségek.

Mlle Foscolo. La poupe parisienne, a párisi Scala színház tagja. — Reybaud Fleury-csoport, francia tánc-hármas. — Les Soeurs Berrie, átváltozó zenés hölgy-teremtő. — Mizl v. Wenzl, a legbrilliansabb tiroli énekesnő. — The Oitinos, komikus excentrikusok. — Wararaphi, a legutóbbi transvaali és kínai események életnői bemutatása.

Először: Brand kapitány leányai.

Daljáték 1 felv. Írta Armin József. Zenéje Schindlernél.

Ugymint az összes újonnan szerződött műsorok.

Holnap szombat, február 2-án és vasárnap, febr. 3-án mindkét napon 2 nagy előadás, délután 4-kor és este 8-kor mindkét előadásban egész új műsor.

Helyárak február hó 1-től:

Presemenium pántoly I. em. 10 frt. I. em. pántoly 8 frt. II. em. pántoly 5 frt. Idegenpártólulós, földszint 2. sor 3 frt. Ugyanaz II. sor 2.50, Ugyanaz II. em. I. sor 2.50, Ugyanaz II. em. II. sor 2. — Zenekaröltés 1.50. Balkonulós 1—4. sor 1. — Földszinti vagy télikeret belépő a pénztárnál 90 kr. Ugyanaz a földszint elővetelben 80 kr.

Jegyek kaphatók a Mulató nappali pénztáránál 9—1 óráig és délután 3-tól és este a pénztárnál, ugymint Weiss A. nagytözsdé Károly-körút 26., tözsdé Andrassy-ut 38. és 26. szám alatt egész napon át.

Valódi francia női posztó

115 cm. széles, a legszebb 98 kraj-pasztellszineken, méterje 98 cár.

Tiroli loden

duplaszélés minden színben, méterje

Weiner Mátyás 70 kraj-női divat árúházában

Budapest, Andrassy-ut 3. 30 cár.

Minták vidékre ingyen és bérmentve.

Különlegesség!

Villanyfény melletti felvételek

délután 5 órától esti 8 óráig készítettnek.

A bába menő hölgyeknek ajánlom a bál előtti órában a felvételt eszközölni, mely bejelentett esetben a műterem bármely esti órában áll rendelkezésre.

UHER ÖDÖN

cs. és kir. udvari fényképez

Budapest, Kossuth Lajos-utca 7. sz. A Nemzeti Kaszinó mellett.

Dreher Ania

cs. és kir. udv. kamarai szállító

kőbányai serfőzdeje palacksöreit

ajánlja a legjobb minőségű, kizárólag pasteurizált

(eredeti töltés a serfőzdeben), a legolcsóbban megállapított árakon és pontos szállítás mellett.

A szállítás eredeti 25 és 50 üveget tartalmazó ládákból történik bérmentes házhoz szállítással.

Kisebb mennyiségben kapható minden nagyobb csomag- és fuvarkereskedésben.

BUTOROK

úgy készpénzért, mint részletfizetésre

legolcsószertűből a legfinomabb kivitelű legjutányosabban

„Ehrentren és Fuchs testvéreknel, BUDAPEST VI., Teréz-körút 8.

Andrassy-ut közelében

Képes árjegyzék ingyen

Magdolna

Hölgyeknek

ajánljuk megrendelésre az

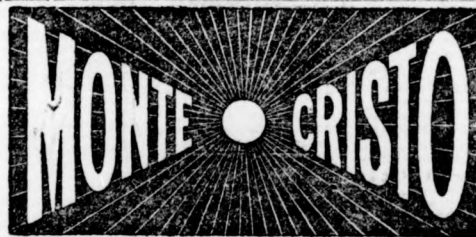
„Illat és szépségtörzsek készítése“

című könyvet.

Magában foglalja az összes divatos illat- és szépségtörzsek, illatszerek, hajfestők, illatos mosdóvízeik, szappán- és májfolt elleni kenőcsök stb. stb. készítésének leírását.

Ára 1 korona 20 fillér.

Megrendelést a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában.

AZ „ANKER“

élet- és járadék biztosító-társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapított 1858.

Összes vagyon 134 millió korona

Biztosítási állomány 500 millió korona

Eddigi kifizetések 221 millió korona

A nyereség részesüléssel biztosítottak a vegyes és haláleseti biztosításoknál A osztályterv szerint — mint husz év óta — 1899-ben is az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve.

A vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B osztályterv szerint (évenként emelkedő osztalék) az összes — az egész biztosítási tartamon keresztül befizetett díjak 3%-a, illetőleg az évi díjnak 1897 9%, 1898 12%, 1899 15% 1900 18% fizetett ki készpénzben.

Előnyös kihazasítási és vegyes biztosítások.

Olesó díjak. Kedvező feltételek.

A képzelhető legnagyobb biztonság.

Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hozá ügyvédek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár

XXIX. rendes közgyűlését

1901. évi február hó 16-án, délután 4 óraker, az intézet helyiségében (IV., Deák Ferenc-utca 7. szám, I. em.) tartja meg.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése.

2. Zárómadások előterjesztése a felügyelő-bizottság jelentésével.

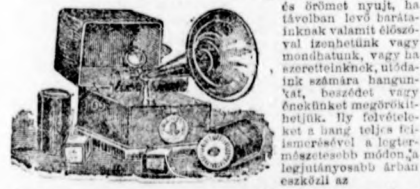
3. Mérleg magállapítása, nyereség felosztása és kifizetés iránti határozathozatal.

4. Három igazgatósági tagnak megválasztása.

Azon t. részvényesek, kik ezen közgyűlésen résztvenni szándékoznak, szíveskedjenek részvényeiket az alapszabályok 23. §-a értelmében* f. e. február 13-ig d. e. 12 óráig az intézet pénztáránál letenni, mely alkalommal a mérleg is rendelkezésre álland.

* 23. § Közgyűlésben részt vehetnek mindazon részvényesek, kik három nappal a közgyűlés megtartása előtt a le nem járt szelvényekkel együtt oly részvényt tesznek le a társulatnál, mely legalább két hóval előbb iratott a letévi saját névre.

Rendkívüli meglepetést

Echo Fonograf társaság

Budapestben, Andrassy-ut 27.

Hírnöves énekvezérek és művészek hangját díjmentesen veszik fel. — Nagy rakéta tartók: Echo-fonografokból készült membránokból ára 60 korona. Azonkívül kaphatók Edison his- és koncert-fonografok, utóbbi kettőből az énekvezérek. Zsoltások és zenefelvételekkel seki nem versenyezhet. Angol, francia, olasz és német felvételek.

Fonografunkat a Nm. vallás- és közoktatásiügyi Miniszterium az iskoláknak beszerzésre ajánljuk.

Kívánatra prospektust és hangfeljegyzéket küldünk.

Echo Fonograf társaság Budapest, VI., Andrassy-ut 27. szám.

